

LEPPÄVIRTA
Yrittämisen virtaa

Leppävirran kunta
Puh. (017) 570 911
PL 4, 79101 Leppävirta
www.leppavirta.fi

**TASEKIRJA
TILINPÄÄTÖS
2015**

Sisällysluettelo

1. TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	1
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	2
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	6
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	14
1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	16
1.1.6 Kunnan henkilöstö	17
1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	17
1.1.8 Ympäristötekijät.....	18
1.2 SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	18
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	20
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	20
1.3.2 Toiminnan rahoitus	24
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	26
1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT	28
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	29
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	29
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	29
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	30
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	30
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	30
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	31
1.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	38
1.7.1 Asiaa koskeva sääntely.....	38
1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely.....	38
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	41
2.1 SEURANTAA KOSKEVA SÄÄNTELY	41
2.2 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	41
2.3 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN.....	44
2.4 KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN	45
2.4.1. Kuntastrategian hankkeiden aikataulutus	45
2.4.2. Kuntastrategian painopistealueet vuonna 2015	45
2.4.3. Koko suunnitelmakauden 2014 – 2017 aikana ajankohtaiset hankkeet.....	45
2.4.4. Kuntastrategian painopistealueet 2015 ja toteuma 31.12.2015.....	46
KÄYTTÖTALOUSOSAN ESITTÄMISKAAVIO: TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET JA SITOVUUSTASOT	48
HALLINNONALAKOHTAISET TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET TAVOITTEET	49
TOIMIELIN: 10 KUNNANHALLITUS.....	49
Tulosalue: 101 Yleishallinto talous- ja toimistopalvelut	49
Tulosalue: 110 Elinkeinotoimi	53
Tulosalue: 141 Ravintopalvelut	58
TOIMIELIN: 13 KUNNANHALLITUKSEN YLEISJAOSTO	61
Tulosalue: 131 Henkilöstöhallinto ja – palvelut	61
TOIMIELIN: 15 TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	64
Tulosalue: 150 Tilintarkastus.....	64
TOIMIELIN: 16 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	65
Tulosalue: 160 Vaalit	65
TOIMIELIN: 20 PERUSTURVALAUTAKUNTA.....	66
Tulosalue: 211 Johtamisen tukipalvelut.....	66
Tulosalue: 221 Sosiaalihuollon palvelut	68
Vastuualue: 2202 Sosiaali- ja perhetyö	70
Vastuualue: 2203 Varhaiskasvatus	73
Vastuualue: 2311 Vajaakuntoisten palvelut	76
Vastuualue: 2503 Hoivapalvelut	79

TOIMIELIN: 20 PERUSTURVALAUTAKUNTA	82
<i>Tulosalue: 241 Terveyden- ja sairaanhoitopalvelut</i>	82
<i>Vastuualue: 2402 Terveyspalvelut</i>	82
<i>Vastuualue: 2601 Sairaanhoitopalvelut</i>	84
TOIMIELIN: 30 KOULULAUTAKUNTA	85
TULOSALUE: 311 KOULUTOIMI	85
<i>Vastuualue 3011 Koulutoimen hallinto</i>	85
TOIMIELIN: 40 KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA	90
<i>Tulosalue: 471 sivistystoimi</i>	90
<i>Vastuualue: 4711 Sivistystoimen hallinto</i>	90
<i>Vastuualue: 4713 Kulttuuritoimi</i>	92
<i>Vastuualue: 4750 Kirjastotoimi</i>	94
<i>Vastuualue: 4772 Soisalo-opisto</i>	96
<i>Vastuualue: 4803 Nuorisotoimi</i>	97
<i>Vastuualue: 4853 Liikuntatoimi</i>	99
<i>Vastuualue: 4901 Yhdistys- ja kylätoiminta</i>	100
TOIMIELIN: 50 TEKNINEN LAUTAKUNTA	101
<i>Tulosalue: 511 Tekninen toimi</i>	101
<i>Vastuualue: 5100 Hallinto, 5115 ostopalvelut ja 5120 varikko ja konekeskus</i>	101
<i>Vastuualue: 5201 Maankäyttö- ja mittauspalvelut</i>	104
<i>Vastuualue: 5301 Kunnallistekniset palvelut</i>	107
<i>Vastuualue: 5401 Tilapalvelut</i>	110
<i>Tulosalue: 900 Vesi- ja viemärilaitos</i>	114
<i>Tulosalue: 590 Rakennusvalvonta</i>	117
TOIMIELIN: 65 KESKI-SAVON YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	119
<i>Tulosalue: 650 Ympäristötoimi</i>	119
2.4.1 <i>Tuloslaskelmaosan toteutuminen</i>	123
2.4.2 <i>Investointien toteutuminen vuonna 2015</i>	127
2.4.3 <i>Rahoitusosan toteutuminen</i>	134
2.4.4 <i>Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta (1000 €)</i>	135
3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	139
3.1 TILINPÄÄTÖSLASKELMIA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET JA OHJEET	139
3.2 TULOSLASKELMA	139
3.3 RAHOITUSLASKELMA	140
3.4 TASE	141
3.5 KONSERNILASKELMAT	143
4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	149
4.1 KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	149
4.2 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	150
4.3 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	152
4.4 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	155
4.4.1 <i>Taseen vastaavia koskevat liitetiedot</i>	155
4.4.2 <i>Taseen vastattavia koskevat liitetiedot</i>	159
4.5 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	162
4.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT	163
5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	167
5.1 LASKENNALLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	167
KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA	169
KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA	170
KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN TASELASKELMA	171
6. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	175
7. TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	179

1. Toimintakertomus

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Alkukesällä työnsä aloittanut pääministeri Juha Sipilän hallitus asetti itselleen kovat ja konkreettiset tavoitteet. Suomen kannalta merkittävin tavoite oli kilpailukykyimme palauttaminen. Hallitusohjelma perustuu analyysin jonka mukaan olemme keskeisiä kilpailijoitamme 10–15 % jäljessä kustannuskilpailukyvyllä mitattuna. Samanaikaisesti ja osin myös samasta syystä julkisessa taloudessa on 10 miljardin euron suuruinen kestävyysvaje.

Hallituksen asettaman tavoitteen mukaan velaksi eläminen pitäisi Suomessa päättyä vuoteen 2021 mennessä. Hallitusohjelman kipein osuus – noin 4 miljardin euron säästöt – toteutetaan tällä vaalikaudella. Hallitusohjelman tavoitteisiin sisältyi myös noin viiden prosentin suuruinen yksikkötyökustannusten alennus laajan yhteiskuntasopimuksen avulla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistusta hallitus lähti viemään eteenpäin kuntia suurempien itsehallintoalueiden pohjalta.

Nyt, vajaa vuosi hallituksen nimittämisen jälkeen tilanne näyttää varsin sekavalta. Sote-uudistuksen tavoitteista ja sisällöstä näyttää olevan yhä edelleen useita mielipiteitä ja kilpailukykyloikkakin uhkaa hyytyä alkuaskeliinsa. Usko niin poliittisen järjestelmän kuin työmarkkinaosa-puoltenkin kykyyn ja haluun saada aikaan päätöksiä alkaa hiipua. Eikä ihme, sillä esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistusta on eri keinoin ja muodoin yritetty saada aikaan jo noin kymmen vuoden ajan siinä kuitenkaan onnistumatta.

Leppävuiran kunnan menneeseen vuoteen mahtuu useita onnistumisia. Syksyllä 2013 päätetty talouden tasapainottamisohjelma on tuottanut tulosta. Asetetut tavoitteet ovat täyttyneet ja ylittyneetkin. Olemme kyenneet hallitsemaan keskeisintä kuntatalouden elementtiä eli menoja

Selvitimme viime vuonna asiakkaidemme palvelutyytyväisyyttä. Kyselyn tulos yllätti ainakin minut henkilökohtaisesti myönteisyydellään. Seitsemänkymmentä prosenttia asiakkaista piti samaansa palvelua erittäin hyvänä tai hyvänä. Lähes kaksikymmentä prosenttia suhtautui palveluihimme neutraalisti ja ainoastaan noin kymmen prosenttia vastaajista koki palvelun huonona.

Tulos luo uskoa siihen, että teemme asioita oikein. Hyvästä palautteesta huolimatta pyrimme parantamaan palveluamme edelleen. Kyselyn perusteella olemme kiinnittäneet edelleen huomiota asiakaspalveluumme ja pyrkineet saamaan uusia ajatuksia ja näkökulmia asiaan koulutuksellisin keinoin.

Kunnan myönteinen usuinvestointien aalto jatkui myös vuonna 2015. Lähes neljä vuosikymmentä haaveena ollut monitoimiareena valmistui maaliskuussa. Areena vuokrattiin ELY-keskuksen asettaman avustusehdon vuoksi Leppävuiran Areena Oy:lle, joka huolehtii areenan käytännön operoinnista. Talon ensimmäistä toimintavuotta voi luonnehtia toiminnallisesti erittäin onnistuneeksi. Talossa on ollut monipuolista toimintaa kulttuurista urheiluun.

Tilikausi 2015 muodostui 1,2 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Tulokseen kohdistuu satunnaisia, kertaluonteisia poistoja hieman yli 0,5 miljoonan euroa edestä. Tilikauden 2,5 miljoonan euron investoinnit toteutettiin kassavaroin. Uutta lainaa ei tilikaudella nostettu. Lainakanta vuoden lopussa on 801 euroa/ asukas.

Kiitän kunnan työntekijöitä ja päättäjiä lämpimästi menneestä vuodesta. Työtä, haasteita ja yhteistyön tarvetta riittää myös tuleville vuosille. Siitä erittäin voimakas investointiohjelmamme, yleinen taloudellinen tilanne ja väestödemografiasta johtuva kustannuspaine pitävät huolen.

Matti Raatikainen
kunnanjohtaja

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnanvaltuuston, -hallituksen ja lautakuntien jäsenet ja varajäsenet 2014

KUNNANVALTUUSTO

Hahtala Mia, hoitotyön lehtori	SDP	Nousiainen Tiina, farmaseutti	KESK
Harald, Markus, lehtori	KESK	Nykänen Pekka, varatuomari	KOK
Havukainen Heikki H., opiskelija	KESK	Ollikainen Seija, lähihoitaja	PS
Havukainen Heikki S., yrittäjä	KESK	Pelkonen Juha, ensihoitaja	KESK
Heinonen Seppo, eläkeläinen	SDP	Pelkonen Risto, maanviljelijä	KESK
Hynninen Erkki, lähihoitaja	SDP	Pesonen Markku, eläkeläinen	PS
Hynninen Lasse, yrittäjä	SDP	Pienimäki Veli-Pekka, teknisen työn lehtori	KOK (sit.)
Itkonen Pekka, eläkeläinen	PS	Pitkänen Veikko, työnjohtaja	SDP
Kanniainen Aino, sairaanhoitaja, psykoterapeutti	KESK	Rajakannas Katrina, perushoitaja	LV-LIIKE
Karvinen Arto, työnjohtaja	SDP	Roponen Lauri, eläkeläinen	KESK
Kilpeläinen Juha, maanviljelijä	KESK	Ropponen Heikki, rakennusinsinööri	KESK
Kinnunen Sirpa, yrittäjä	KOK	Räisänen Riitta, eläkeläinen	KD
Konttinen Timo, maatalousyrittäjä	KESK	Räisänen Tuomo, maatalousyrittäjä	KESK
Korhonen Kaisa, opettaja	VAS	Sikanen Reijo, varastomies	VAS
Korhonen Pirjo, myyntisihteeri	KESK	Tirkkonen Lauri, kunnallisneuvos	KESK
Kröger Markku, maanviljelijä	KESK	Uljanoff Raimo, tarkastaja	KESK
Laatikainen Mervi, fysioterapeutti	KD	Voutilainen Harri, yrittäjä	KOK
Luostarinen Tuomo, eläkeläinen	SDP		

KUNNANHALLITUS

Puheenjohtaja: Mia Hahtala, Timola (Marja-Leena Markkanen, Sorsakoski)

varapuheenjohtaja: Aino Kanniainen, Timola (Sanna Halonen, Kirkonkylä)

2. varapuheenjohtaja: Sirpa Kinnunen, Kirkonkylä (Leena Kaulamo, Kirkonkylä)

Heikki H. Havukainen, Näädänmaa (Juha Kilpeläinen, Saahkarlahti)

Heikki S. Havukainen, Riihiranta (Lauri Roponen, Kotalahti)

Seppo Heinonen, Kirkonkylä (Allan Hahtala, Konnuslahti)

Tiina Nousiainen, Konnuslahti (Kirsti Hyvärinen, Paukarlahti)

Markku Pesonen, Sorsakoski (Pekka Itkonen, Kirkonkylä)

Veikko Pitkänen, Kirkonkylä (Arto Karvinen, Kirkonkylä)

Esittelijä: kunnanjohtaja Matti Raatikainen

Pöytäkirjanpitäjä: kunnansihteeri Anssi Nykänen

KUNNANHALLITUKSEN YLEISJAOSTO

Puheenjohtaja: Veikko Pitkänen, Kirkonkylä (Juha Kilpeläinen, Saahkarlahti)

Varapuheenjohtaja: Heikki S. Havukainen, Riihiranta (Tiina Nousiainen, Konnuslahti)

Sirpa Kinnunen, Kirkonkylä (Leena Kaulamo, Kirkonkylä)

Esittelijä ja pöytäkirjanpitäjä: henkilöstösihteeri Markku Hirvonen

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Puheenjohtaja: Riitta Räisänen, Kirkonkylä (Sari Aimasmäki, Kirkonkylä)

Varapuheenjohtaja: Pirjo Korhonen, Konnuslahti (Heikki Kilpeläinen, Saahkarlahti)

Silja Miettinen, Kirkonkylä (Mervi Laatikainen, Kirkonkylä)

Raimo Pitkänen, Kirkonkylä, (Erkki Paasisalo, Paukarlahti)

Tuomo Räisänen, Soirilansalmi (Raimo Ollikainen, Mustinmäki)

Heikki Ropponen, Kirkonkylä (Antero Vehviläinen, Kotalahti)

Reijo Sikanen, Kirkonkylä (Hannu Suhonen, Oravikoski)

Pöytäkirjanpitäjä: Matti Jalkanen, JHTT-tilintarkastaja 5/2015 saakka, Kaisa Lappalainen, JHTT-tilintarkastaja, HTM 20.5.2015 alkaen.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Puheenjohtaja: Raimo Pitkänen, Kirkonkylä

Varapuheenjohtaja: Matti Voutilainen, Kirkonkylä

Jäsenet:

Janne Kansanen, Sorsakoski

Marja-Liisa Konttinen, Paukarlahti

Rauni Lamberg, Kirkonkylä

Varajäsenet:

1. Markku Kröger, Paukarlahti

2. Erkki Lehtimaa, Kirkonkylä

3. Eija Nissinen, Kotalahti

4. Seija Ollikainen, Mustinmäki

5. Tuomo Räisänen, Soinilansalmi

6. Pirkko Tiitinen, Sorsakoski

7. Kyllikki Toivanen, Kotalahti

8. Juuso Vitikainen

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Puheenjohtaja: Leena Kaulamo, Kirkonkylä (Laura Kansanen, Kirkonkylä)

Varapuheenjohtaja: Markus Harald, Kirkonkylä (Esko Koponen, Näädänmaa)

Riina Andersin, Timola (Ulla Hakala, Kirkonkylä)

Kirsi Kosunen, Timola (Jaana Nissinen, Sorsakoski)

Mirja Kupiainen, Niinimäki (Lauri Roponen, Kotalahti)

Mervi Laatikainen, Kirkonkylä (Eija Nissinen, Kotalahti)

Tuomo Luostarinen, Kirkonkylä (Jouko Niskanen, Kirkonkylä)

Juha Pelkonen, Konnuslahti (Hannu Kinnunen, Sorsakoski)

Jani Thure, Kirkonkylä (Vesa Nyyssönen, Riihiranta)

Kunnanhallituksen edustaja: Tiina Nousiainen (Heikki S. Havukainen)

Esittelijä: perusturvajohtaja Paula Tiihonen

Pöytäkirjanpitäjä: hoivapalvelujohtaja Päivi Ahveninen

KOULULAUTAKUNTA

Puheenjohtaja: Arto Karvinen, Kirkonkylä (Erkki Hynninen, Kirkonkylä)

Varapuheenjohtaja: Teri Hiltunen, Kirkonkylä (Lauri Roponen, Kotalahti)

Kirsti Hyvärinen, Paukarlahti (Eeva-Liisa Pöllänen, Näädänmaa)

Pekka Leskinen, Timola (Juuso Viitikainen)

Manu Roponen, Kotalahti; 9.11.2015 saakka, Jarkko Rissanen kv 9.11.2015 alkaen (Ilpo Forsström, Kirkonkylä)

Sanna Nissinen, Kurjala (Leena Kauhanen, Kirkonkylä)

Seija Ollikainen, Mustinmäki (Rauni Lamberg, Kirkonkylä)

Henna Pitkänen, Kirkonkylä (Jenni Vehkaperä, Oravikoski)

Heidi Pöntinen, Kirkonkylä (Auli Kolari, Timola)

Kunnanhallituksen edustaja: Aino Kanninen (Sirpa Kinnunen)

Esittelijä ja pöytäkirjanpitäjä: koulutoimenjohtaja Taisto Kainulainen

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Puheenjohtaja: Raimo Uljanoff, Timola (Juha Hyvärinen, Kirkonkylä)

Varapuheenjohtaja: Markku Vuori, Oravikoski (Kari Tossavainen, Kirkonkylä)

Sanna Halonen, Kirkonkylä (Katariina Torvinen, Konnuslahti)

Anita Hyttinen, Kirkonkylä (Esa Jäntti, Kirkonkylä)

Laura Kansanen, Kirkonkylä (Tarja Heiskanen, Näädänmaa)

Auli Kolari, Timola (Erja-Kaisa Ovaskainen, Kirkonkylä)

Keijo Leskinen, Kirkonkylä (Johanna Tirkkonen, Kirkonkylä)

Marjo-Nina Mustonen, Kirkonkylä (Risto Pelkonen, Puponmäki)

Reima Rouvinen, Timola (Raili Miettinen, Oravikoski)

Kunnanhallituksen edustaja: Markku Pesonen (Sirpa Kinnunen)

Esittelijä ja pöytäkirjanpitäjä: sivistysjohtaja Johanna Vesterinen

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Puheenjohtaja: Pekka Itkonen, Kirkonkylä (Kari Holopainen, Sorsakoski)

Varapuheenjohtaja: Risto Pelkonen, Puponmäki (Kare Karvonen, Kirkonkylä)

Lasse Hynninen, Sorsakoski (Raimo Pitkänen, Kirkonkylä)

Juha Kilpeläinen, Saahkarlahti (Anna Torvinen, Kirkonkylä)

Helena Koivistoinen, Kotalahti (Hanna-Mari Roponen, Kotalahti)

Marja-Leena Markkanen, Sorsakoski (Päivi Huttunen, Sorsakoski)

Veli-Pekka Pienimäki, Kirkonkylä (Harri Voutilainen, Kirkonkylä)

Katrina Rajakannas, Kirkonkylä (Jorma Rajakannas, Kirkonkylä)

Anne Tuomainen, Kirkonkylä (Laura Kansanen, Kirkonkylä)

Kunnanhallituksen edustaja: Seppo Heinonen (Lauri Roponen)

Esittelijä ja pöytäkirjanpitäjä: tekninen johtaja Virve Wright

TIEJAOSTO

Puheenjohtaja: Anne Tuomainen, Kirkonkylä (Laura Kansanen, Kirkonkylä)

Varapuheenjohtaja: Timo Konttinen, Konnuslahti (Terho Ryytänen, Kirkonkylä)

Vesa Nyssönen, Riihiranta (Kari Holopainen, Sorsakoski)

Esittelijä ja pöytäkirjanpitäjä: metsätalousinsinööri Heikki Soininen

RAKENNUSVALVONTAJAOSTO

Puheenjohtaja: Marja-Leena Markkanen, Sorsakoski (Päivi Huttunen, Sorsakoski)

Varapuheenjohtaja: Pertti Heiskanen, Näädänmaa (Juha Kilpeläinen, Saahkarlahti)

Aki Kaulamo, Kirkonkylä (Sauli Vuorinen, Paukarlahti)

Esittelijä ja pöytäkirjanpitäjä: rakennustarkastaja Jouko Koponen

KESKI-SAVON YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Heinäveden kunta

Ilpo Laitinen (Kirsi Nykänen)

Osmo Puustinen (Anna Vauhkonen)

Joroisten kunta

Matti Pirkkalainen (Väinö Kuutti)

Petra Puurula (Outi Honkapuro)

Leppävirran kunta

Markku Kröger (Timo Konttinen)

Marja-Leena Markkanen (Päivi Huttunen)

Pieksämäen kaupunki

Matti Kauhanen (Leena Suhonen)

Pauli Rytönen (Anne-Mari Tarvonen)

Eilaterttu Vallisto (Pekka Seppä)

Varkauden kaupunki

puheenjohtaja Osmo Rantula, (Nina Konu)

Seija Kotilainen (Martti Eronen)

Elina Kuvaja (Veijo Juuti)

Kunnanhallituksen edustaja: Heikki S. Havukainen (Heikki H. Havukainen)

Esittelijä: ympäristöpäällikkö Eila Kainulainen

Pöytäkirjanpitäjä: terveysvalvonnan johtaja, ELL Merja Voutilainen

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys (Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito):

Suomen kansantalous kasvoi vuonna 2015 edellisestä vuodesta kolmen taantumavuoden jälkeen. Bruttokansantuotteen volyyymi kasvoi 0,5 prosenttia vuonna 2015 Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan. Kansantalouden tuotantoa kuvaava bruttokansantuote oli viime vuonna 207 miljardia euroa. Kansantalouden tuloja kuvaava kansantulo kasvoi reaalisesti 1,6 prosenttia. Teollisuuden tuotanto supistui 0,6 %. Palveluala kasvoi 0,9 %. Yksityiset palvelut kasvoivat 1,8 %. Julkiset palvelut puolestaan vähenivät 1,1 %. Merkittävintä kasvu oli informaatio- ja viestintätoimialoilla, 4,9 prosenttia, sekä rahoitus- ja vakuutus toiminnassa, 3,8 prosenttia.

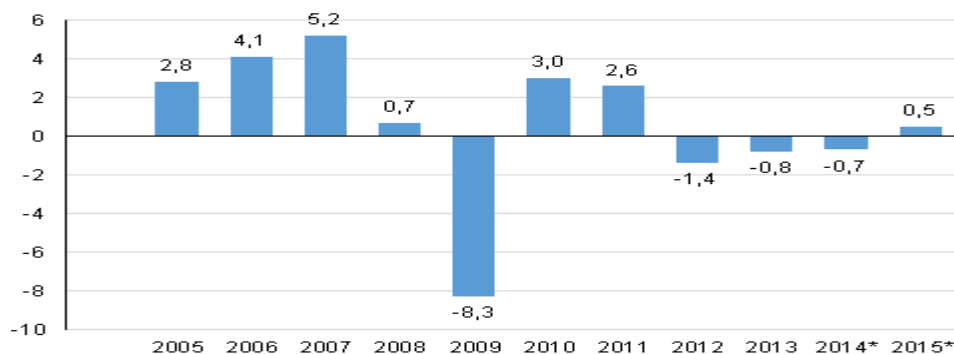
Huolimatta tuotannon lievästä kasvusta, kansantalouden kysyntä väheni viime vuonna 0,4 prosenttia. Kysyntää vähensivät investointien, julkisen kulutuksen ja varastojen supistuminen. Investoinnit vähenivät 1,1 prosenttia. Julkinen kulutus supistui 0,9 prosenttia, mutta yksityisen kulutuksen volyyymi kasvoi 1,4 prosenttia. Viennin volyyymi kasvoi 0,6 prosenttia ja tuonnin volyyymi väheni 0,4 prosenttia.

Palkkatulot kasvoivat nimellisesti 0,8 prosenttia. Sosiaalietuudet kasvoivat 3,2 prosenttia muun muassa eläkeläisten ja työttömien lukumäärän kasvun takia. Omaisuus- ja yrittäjätulot sen sijaan supistuivat 0,1 prosenttia.

Kotitalouksien maksamat välittömät verot ja pakolliset maksut kasvoivat 2,1 prosenttia. Kulutusmenot kasvoivat nimellisesti 1,8 prosenttia, mutta investoinnit, lähinnä asuntoihin, supistuivat 0,8 prosenttia.

Työllisyystilanne heikkeni vuoden kuluessa. Työllisten määrä heikkeni 0,3 %. Työttömyysaste nousi edellisvuoden 8,7 %:sta 9,4 %:iin.

EU-alueen BKT kasvoi 1,8 % vuonna 2015.

Lähde: Tilastokeskus 16.3.2016 BKT:n volyymin vuosimuutos Suomessa

(Lähde: Helsingin sanomat verkkouutinen: [TALOUS](#) 11.3.2016 23:46 Päivitetty: 12.3.2016 9:31) Yhdysvaltalainen luottoluokitusyhtiö Fitch laski Suomen pitkäaikaisten valtionlainojen luottoluokituksen parhaasta mahdollisesta AAA-luokituksesta AA+:aan perjantaina 11.3.2016. Yhtiö perustelee luokituksen laskua muun muassa sillä, että Suomen bruttokansantuote kasvoi viime vuonna vain 0,4 prosenttia ja kasvunäkymät jäävät 1–1,2 prosenttiin keskipitkällä aikavälillä. Suomen talouskasvu oli EU-alueen toiseksi hitainta Kreikan jälkeen.

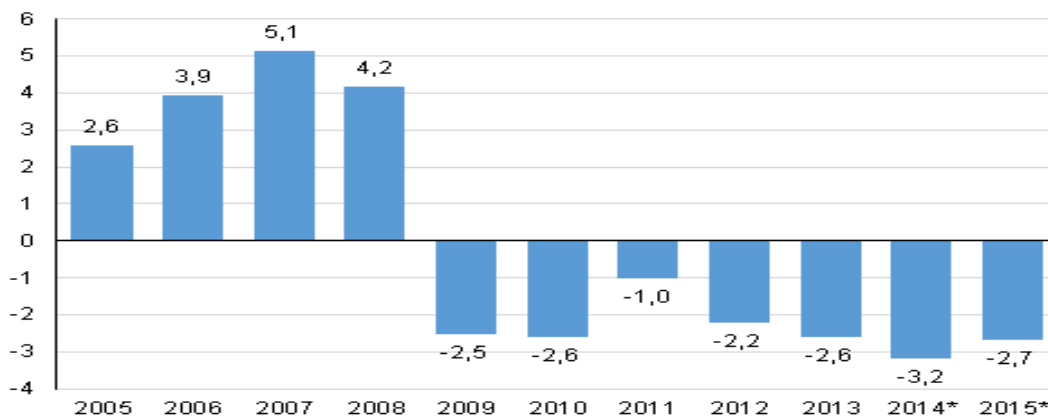
Fitch pitää Suomen talouden kuluvan vuoden kasvuennusteen yhdessä prosentissa. Vaatimattomaa kasvua tukevat yksityisten investointien, asuntomarkkinoiden, paperi- ja selluteollisuuden elpyminen sekä yksityinen kulutus, yhtiö listaa.

Yhtiön ennusteissa valtionvelka kasvaa nykyisestä noin 62,6 prosentista noin 67,5 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2020 mennessä. Ennusteessa on yhtiön mukaan

huomioitu hallituksen julkisen talouden suunnitelma vuosille 2016–2019 sekä eläkeuudistus vuonna 2017. Valtiovarainministeri Alexander Stubb kommentoi luokituksen laskua hyvin vakavasti otettavana signaalina siitä että ulkopuoliset arvioijat alkavat menettää uskoaan suomen kykyyn hoitaa taloutta. Myös Euroopan komissiosta on lähestytty valtiovarainministeriä 9.3.2016 henkilökohtaisella kirjeellä jossa kehoitetaan maan hallitusta toimiin julkisen alijäämän ja velkaantumiskehityksen katkaisemiseksi. Standard ja Poor`s pudotti luottoluokitusta jo 2014 syksyllä. Tunnetuista luottoluokittajista vain Moody`s arvioi suomen kolmen A:n luokkaan vielä keväällä 2016.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema eli nettoluotonanto oli seitsemättä vuotta peräkkäin alijäämäinen, 5,7 miljardia euroa. Edellisenä vuonna alijäämä oli 6,5 miljardia euroa. Alijäämä oli 2,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen, mikä alitti EU:ssa päätetyn 3 prosentin viitearvon toisin kuin edellisenä vuonna.

Tilastokeskus julkistaa EU:n komissiolle toimitettavat alijäämä- ja velkatiedot 31.3.2016. Siinä yhteydessä nyt julkaistut alijäämätiedot voivat tarkentua.

Lähde: Julkisyhteisöjen ylijäämä / alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

Valtionhallinnon alijäämä oli 6,3 miljardia euroa, kun se edellisenä vuonna oli 7,7 miljardia euroa. Alijäämää pienensi muun muassa verotulojen kasvu 1,7 prosenttia. Kuntien ja kuntayhtymien ym. alijäämä eli nettoluotonotto supistui ennakkotietojen mukaan 1,4 miljardiin euroon, kun se edellisenä vuonna oli 1,6 miljardia euroa.

Työeläkelaitosten ylijäämä pieneni 3,4 miljardista 2,9 miljardiin euroon. Ylijäämää pienensi Valtion Eläkerahaston tavanomaista suurempi tuloutus valtiolle. Ylijäämään ei lasketa mukaan sijoitusten arvomuutoksia. Muut sosiaaliturvarahastot olivat 0,8 miljardia euroa alijäämäisiä lähinnä kasvaneiden työttömyysmenojen vuoksi.

Joulukuun työttömyysaste oli 9,2 %. Edellisvuonna, joulukuussa se oli 8,8 %. Heikosta työllisyyskehityksestä huolimatta ostovoima vahvistui viime vuonna erityisesti poikkeuksellisen alhaisen inflaation vuoksi.

Vuoden 2015 kuluttajahintojen keskimääräiseksi vuosimuutokseksi eli inflaatioksi muodostui -0,2 % kansallisella indeksillä mitattuna. Tilanne on poikkeuksellinen, sillä edellisen kerran inflaation vuosikeskiarvo on ollut negatiivinen vuonna 1955. Useat tekijät selittävät aiempia vuosia hitaampaa hintakehitystä, mutta merkittävin yksittäinen syy on öljyn hinnan jyrkkä lasku. Myös tavaroiden ja elintarvikkeiden hinnat ovat laskeneet. Edellisvuosien tapaan palveluiden kallistuminen sen sijaan vauhditti inflaatiota, niiden hintojen noustessa lähes kaksi prosenttia.

Euroopan keskuspankin ennusteen mukaan euroalueen inflaatio on yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä mitattuna kuluvana vuonna 1,0 % ja vuonna 2017 1,5 %. Suomen osalta vastaavat luvut ovat 0,8 % ja 1,3 %. Näin ollen hintatason kasvuvauhdin ennakoidaan pysyvän lievästi hitaampana Suomessa kuin euroalueella keskimäärin.

Vuosina 2014–2016 sopimuskorotukset noudattavat hyvin kattavasti syksyllä 2013 solmittua työllisyys- ja kasvusopimusta. Nimellisansiot nousivat vuonna 2015 1,2 %, josta sopimuskoro-

tusten osuus on 0,5 prosenttiyksikköä. VM:n kansantalousosaston ennusteessa maltillisen ansioiden nousun oletetaan jatkuvan siten, että ansiotasoindeksi nousee 1,2 % vuosina 2016 ja 2017.

Bruttokansantuotteen ennustettu kasvu vuosina 2016 ja 2017 kääntäisi myös työllisyyden maltilliseen nousuun ja työttömyyden hitaaseen laskuun. Työttömyys pysyy kuitenkin korkeana lähi vuosina suuresta piilo- ja rakennetyöttömien määrästä johtuen. Vuosina 2016 ja 2017 työllisyyden ennustetaan paranevan 0,4 % vuodessa. Työttömyysasteessa ei tapahdu suuria muutoksia tänä vuonna, mutta sen ennustetaan laskevan 9 prosenttiin vuonna 2017.

Suomen yksikkötyökustannukset kasvoivat huomattavasti euroalueen keskiarvoa ripeämmin vuosina 2008–2009 ja siten niiden rahaliiton aikainen kumulatiivinen kasvu ylitti euroalueen keskiarvon vuonna 2009. Vuosina 2011–2013 ero euroalueen keskiarvoon kasvoi entisestään. Vuonna 2014 Suomen yksikkötyökustannukset kasvoivat pitkää aikaa euroalueen keskiarvoa hitaammin. Komission ennusteen mukaan Suomen yksikkötyökustannusten kasvu jäänee myös vuosina 2015–2017 hieman euroaluetta vaimeammaksi. Maltillisista palkkaratkaisuista johtuen Suomen kustannuskilpailukyky on siten kääntymässä paranevalle uralle suhteessa muuhun euroalueeseen ja etenkin Saksaan.

Julkinen talous pysyy edelleen alijäämäisenä pitkittyneen matalasuhdanteen sekä talouden rakenteellisten ongelmien vuoksi. Toteutetut sopeutustoimet ovat rajoittaneet julkisten menojen kasvua, mutta eivät ole pysäyttäneet sitä mm. väestön ikääntymisestä aiheutuvan kuntiin kohdistuvan menopaineen vuoksi. Heikon tulokehityksen vuoksi myös alijäämä on kasvanut. Kolmen prosentin alijäämäraja rikkoutui 2014 mutta korjautui vuonna 2015 alle alijäämärajan -2,7 %:iin.

Vuonna 2015 Manner-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli 15,2 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edellisvuodesta 566 miljoonaa euroa eli 3,9 prosenttia. Kasvu oli jälleen edellisvuotta hitaampaa. Tuolloin lainakanta kasvoi 890 miljoonaa euroa eli 6,5 prosenttia. Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli 2 793 euroa, kun vastaava luku oli edellisvuonna 2 697 euroa. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastosta.

Tilastokeskuksen kunnilta keräämien tilinpäätösennusteiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 0,27 miljardia euroa. Edellisvuonna kuntien yhteenlaskettu tulos oli noin 2,16 miljardia euroa positiivinen. Vuosina 2014 - 2015 tuloslaskelman eriin vaikuttavat kunnallisten liikelaitosten sekä ammattikorkeakoulujen yhtiöittämiset. Vuonna 2014 tilikauden tuloksessa on arviolta 1,7 miljardia euroa liikelaitosten yhtiöittämisistä johtuvia satunnaisia tuloja.

Kuntien toimintakulut ilman liikelaitoksia kasvoivat 1,8 prosenttia. Kasvu kiihtyi jonkin verran edellisvuodesta, jolloin kasvua oli 1,2 prosenttia. Toimintakuluista palvelujen ostot kasvoivat 2,8 prosenttia ja henkilöstökulut 0,6 prosenttia edellisvuoden tasosta. Kuntien toimintatuotot ilman liikelaitoksia puolestaan vähenivät 0,2 prosenttia edellisvuodesta. Kuntien toimintakatteet heikkenivät edellisvuodesta 1,1 miljardia euroa eli 4,0 prosenttia erityisesti toimintatuottojen vähenemisen vuoksi.

Kuntien vuosikate heikkeni 426 miljoonaa euroa eli 19,4 prosenttia viime vuodesta. Yhteensä 11 kuntaa arvioi vuosikatteen jäävän negatiiviseksi

Vuoden 2015 tilinpäätösarvioista laskettujen vuosimuutosten vertailukelpoisuuteen vaikuttavat vuonna 2014 toteutetut markkinoilla toimivien liikelaitosten ja muiden yksiköiden yhtiöittämiset. Esimerkiksi kuntien yhteenlaskettu vuosikate ei enää sisällä yhtiöitettyjen yksikköjen ylijäämiä, mikä selittää osaltaan vuosikatteen negatiivista muutosta. Myös kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli vuonna 2015 huomattavasti heikompi kuin edellisvuonna. Tämä on seurausta siitä, että vuonna 2014 yhtiöittämisistä saatuja kirjanpidollisia voittoja ei ollut enää vuonna 2015. Lisäksi kuntien bruttomääräiset investointimenot ja -tulot olivat huomattavan suuret vuonna 2014 yhtiöittämiin liittyvien kirjausten vuoksi.

Yhteenlasketut verotulot kasvoivat 2,8 prosenttia. Kunnallisverotulot kasvoivat vain 1,8 prosenttia, vaikka 98 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2015. Muut verot, kuten yhteisö- ja kiinteistövero, kasvoivat kuitenkin nopeammin. Kiinteistöverotuotot kasvoivat 6,1 prosenttia.

Yhteisöveron kasvua selittää työmarkkinatuen kuntaosuuden korotuksen kompensoiminen 75 miljoonalla eurolla. Kuntien osuus työmarkkinatuen rahoituksesta kasvoi edellisestä vuodesta 160 m Kuntien verorahoitus eli valtionosuudet ja verotulot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 614 miljoonaa euroa eli 2,1 prosenttia. Verorahoituksen kasvusta 591 miljoonaa euroa aiheutui verotuloista ja 22 miljoonaa euroa valtionosuuksista.

Kiinteistöveron kasvu johtui pääasiassa kiinteistöverouudistuksesta, jossa muun muassa nostettiin veroprosenttien ala- ja ylärajoja.

Valtionosuusleikkauksista johtuen valtionosuudet pysyivät lähes edellisvuoden tasolla. Investoinnit pienenevät 100 miljoonaa euroa.

Kuntatalouden kokonaiskuva näyttää kohtuulliselta, mutta kuntakohtaiset erot ovat hyvin suuria. Esimerkiksi tilikauden tulos oli negatiivinen yli 120 kunnassa.

Korkotaso on ennätyskellisen matala. EKP:n ohjaukorko laski historiallisen alas syyskuussa 2014 0,05 %:iin. 10.3.2016 ohjaukorko laski tasan nolnaan.

Tulevaisuudessa lisämenopaineita aiheuttavat kasvava työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyys, turvapaikkahakijoiden määrä, lisääntyvä palveluiden kysyntä ja huomattavat investointitarpeet, Kuntaliiton varatoimitusjohtaja **Timo Kietäväinen** arvioi.

Kuntatalouden kestävyuden takaaminen edellyttää koko maan talouskehityksen selvää toipumista. Sen lisäksi tarvitaan niin valtion kuin kuntienkin toimenpiteitä sekä maakuntauudistusta siten, että kuntien ja maakuntien riittävä rahoitus, toimintakyky ja elinvoima turvataan.

Keskeiset valtion kuntiin kohdistamat toimenpiteet ja niiden vaikutukset kunnan toimintaan:

Hallitusohjelman viisi strategista tavoitetta ovat työllisyyden ja kilpailukyyn vahvistaminen, osaamisen ja koulutuksen uudistaminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen vauhdittaminen sekä toimintatapojen uudistaminen digitalisaation hyödyntämisen, kokeilujen ja normien purkamisen kautta. Strategisia tavoitteita edistetään hallitusohjelmassa linjatuilla kärkihankkeilla ja reformiuudistuksilla kuten sote-uudistus, kuntien tehtävien karsinta ja aluehallinnon uudistus.

Vuosina 2016–2018 panostetaan kärkihankkeisiin 1 mrd. euroa ja liikenneverkon korjausvelan pienentämiseen 0,6 mrd. euroa.

Kärkihankkeisiin kohdistettu rahoitus:

- työllisyys ja kilpailukyky 170 milj. euroa
- osaaminen ja koulutus 300 milj. euroa
- terveys ja hyvinvointi 130 milj. euroa
- biotalous ja puhtaat ratkaisut 300 milj. euroa
- digitalisaatio ja toimintatavat 100 milj. euroa.

Kärkihankkeet rahoitetaan pääosin osinkotuloilla ja valtion osakeomistusten myynnillä. Rahoituksesta 330 milj. euroa katetaan kehyksissä olleen Pisara-radan rahoituksen purkamisella.

Vuonna 2016 panostukset kärkihankkeisiin ovat yhteensä 216 milj. euroa ja lisäksi korjausvelan pienentämiseen kohdennetaan 100 milj. euroa.

Uuteen julkisen talouden ohjausmalliin siirryttiin nykyisen 2015 alkaneen vaalikauden alussa. Ohjausmallissa keskeinen finanssipoliittinen asiakirja on julkisen talouden suunnitelma. Kuntatalouden osalta sitä täydentää ensimmäisen kerran koko hallituskauden kattava vuosille 2016–2019 laadittu kuntatalousohjelma, joka laaditaan valtion ja kuntien neuvottelumenettelyssä.

Kuntatalousohjelmalla korvattiin peruspalveluohjelma ja –budjetti, joka laadittiin viimeisen keran vuodelle 2015.

Hallitus on syksyn 2015 julkisen talouden suunnitelmassa asettanut julkisen talouden suunnitelmaa koskevan asetuksen mukaisesti myös kuntataloudelle tasapainotavoitteen. Tavoitteen mukaan kuntatalouden alijäämä saa olla korkeintaan ½ prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon vuonna 2019.

Rahoitusasematavoitteen saavuttamisen tukemiseksi hallitus on asettanut kuntatalouden sitovan euromääräisen menorajoitteen, jolla rajoitetaan valtion toimenpiteistä kuntatalouden toimintamenoihin aiheutuvaa painetta. Hallitus on päättänyt, että sen toimenpiteiden nettovaikutus on vuonna 2019 vähintään 540 milj. euroa kuntatalouden toimintamenoja alentava verrattuna hallitusohjelman pohjana olleeseen niin sanottuun tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan. Menorajoitteen toteutumista seurataan vuosittaisissa julkisen talouden suunnitelman tarkistuksissa.

Kunnilla on suuri vastuu kuntatalouden tasapainottamisessa mm. rakenteellisia uudistuksia toteuttamalla, tuottavuutta nostamalla sekä investointeja priorisoimalla. Sopeutuskeinojen valinnassa on hyvä ottaa huomioon myös hallitusohjelman tavoitteet työn verotuksen keventämiseen ja kokonaisveroasteen tasoon. Kunnat ovat avainasemassa toteuttamassa tehtävien ja veloitteiden vähentämistä sekä asiakasmaksujen korottamista koskevia toimenpiteitä.

Kuntarakennelain 4 d §:n 3 momentin mukaisesti Joroisten ja Leppävirran kuntien sekä Varkauden kaupungin oli selvitettävä kuntien yhdistymistä yhdessä. Myös Heinäveden kunta osallistui selvitykseen. Helmikuussa 2015 pidetyissä kaupungin- ja kunnanvaltuustoissa kukin kunta otti kantaa liittymiseen. Varkauden kaupunki kannatti yhdistymistä. Muut selvityskunnat halusivat pysyä itsenäisinä. Näin ollen kuntaliitosta ei syntynyt.

Kuntalain taloussääntöjä on uudistettu seuraavasti osana kuntalain kokonaisuudistusta (Kuntalain 110 §):

- Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta ilman mahdollisuutta taloussuunnitelmassa lykätä alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan.
- Alijäämän kattamisvelvollisuus ja kriisikuntamenettely ulotetaan myös kuntayhtymiin.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely (Kuntalain 118 §)

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevan 118 §:n 1 ja 3—5 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran tilikautena 2017 ja 2 momenttia ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2020 tilinpäätöksessä. Edellä 2 momentissa säädetyssä tapauksessa arviointimenettelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2022 tilinpäätöksessä. Vuosina 2015 ja 2016 erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 63 a §:ää ja sen perusteella annettua asetusta.

Arviointimenettelyä kuntayhtymässä koskevaa 119 §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2020 tilinpäätöksessä.

Nykyisin noin 200 erilaista kunnallista organisaatiota on järjestämistä vastuussa sote-palveluista ja myös tuottaa niitä. Alkuperäisen Sote- järjestämislakiesitys, jonka mukaan viisi sote- aluetta järjestäisivät palvelut ja kuntayhtymät taas tuottaisivat palvelut ihmisille. Esitys kaatui perustuslaillisiin ongelmiin. Uudistuksen valmistelu jatkuu. Tämän hallituskauden tavoite on että Suomeen perustetaan enintään 19 sote- aluetta. Ne vastaavat kaikkien julkisten sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä alueellaan. Uudistuksen toteuduttua kunnat ja kuntayhtymät eivät enää järjestä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Osana valtiontalouden sopeutustoimia peruspalvelujen valtionosuutta vähennetään asteittain vuoteen 2017 mennessä. Vuonna 2015 vähennys oli 276 milj. euroa verrattuna vuoden 2014 tasoon. Vähennys toteutettiin alentamalla valtionosuusprosenttia yhteensä 0,73 prosenttiyksiköllä. Tämän ja muiden valtionosuusprosentin muutosten jälkeen kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti oli 25,42 ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 520,93 euroa/asukas vuonna 2015.

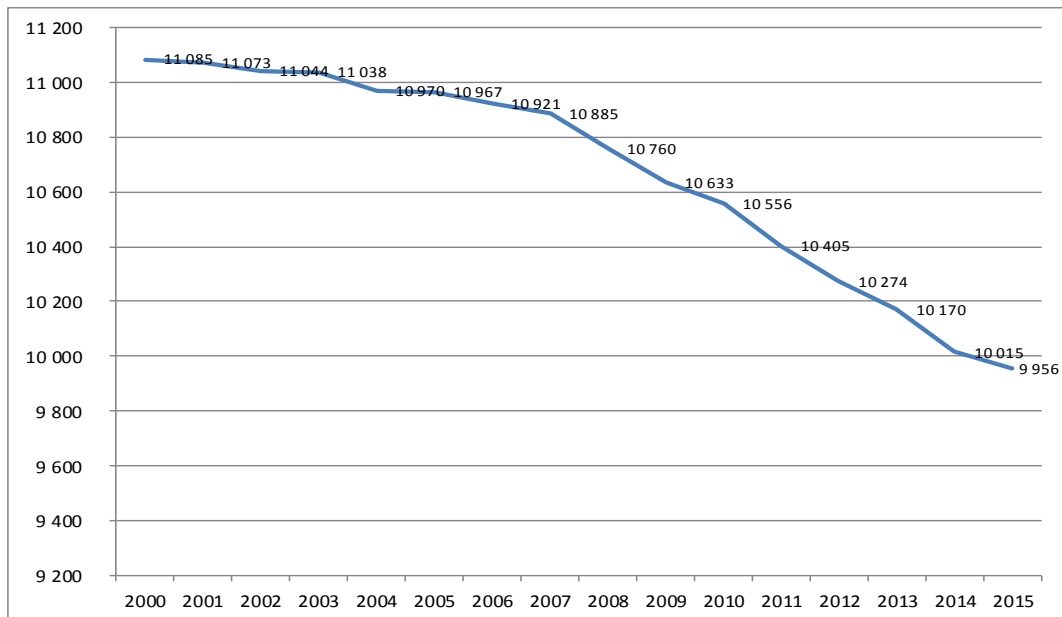
Tehdyt leikkaukset pienentävät valtionosuutta vuoden 2019 tasolla **1,9 mrd. euroa** eli **noin 18 %**. Leikkausten johdosta **kunnilta jää saamatta 10,5 mrd. euroa** peruspalvelujen valtionosuutta vuosina 2012-2019.

Oman alueen taloudellinen kehitys (elinkeinotoimen katsaus):

Kunnan asukasmäärä on laskenut viime vuodesta -62 henkilöllä, 10 015:stä 9 953:een. Muuttotappio tasoittui vuoden aikana niin että varsinainen muuttotappio oli enää kaksitoista henkilöä aiempien vuosien noin sadan hengen sijaan. Vuoden 2015 väestön väheneminen johtuu suurimmaksi osaksi kuolleisuuden ja syntyvyyden epäsuhdasta: vuoden aikana kuoli 127 henkilöä ja syntyi 77 henkilöä. Asukasmäärän kehitys vuodesta 2000 alkaen on kuvattu alla olevassa kuvassa (vaihda kuvaaja).

Työttömyysaste on noussut 14,9 %:sta 15,0 %:iin.

Leppävirralla oli vuoden lopussa 215 pitkäaikaistyötöntä, kaikkiaan työttömänä oli 663 henkeä. Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi kunta osallistui työllisyyden kuntakokeiluun 2012 – 2015. Kuntakokeilun aikana pitkäaikaistyöttömyys ei kuitenkaan odotuksista huolimatta vähentynyt vaan kasvoi.

Kuva: Väestön määrän kehitys vuosina 2000 - 2015

Työttömyysaste 31.12.2015: Koko maa 9,2 % (kasvu +0,4 % - yks) Leppävirta 15 % (kasvu +0,1 % - yks)

2010-luvun alkupuoli on ollut Suomessa taloudellisesti haastavaa aikaa. Vuoden 2009 taantumien jälkeen talouskasvu on ollut heikkoa ja samaan aikaan väestön ikääntymisestä johtuva eläköityminen vähentää työvoimaresursseja. Suomen ja Pohjois-Savon työttömyysaste on ollut lievässä nousussa, mutta Leppävirralla työttömyys on noussut yleistä tasoa hitaammin. Huolestuttavaa Leppävirralla on erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvaminen edelleen.

Varkauden seutukunnan taloutta leimaa talouden vientivetoisuus ja tuotannon kehittyminen erityisesti metalliteollisuudessa, energiateknologiassa ja uudistuvassa puunjalostuksessa. Alue-talouden suhdannevaihtelut ovat rajumpia kuin Pohjois-Savossa keskimäärin. Alueen liikevaihto pysyi alkuvuoden tilastojen valossa edellisenvuoden kaltaisena, mutta vienti laski yli 10 prosenttia. Leppävirralla metalliteollisuuden tilauskannat ovat kohtuulliset. Alueen talustilannetta suhteessa muuhun maahan piristää ennen kaikkea teollisuuden suurinvestoinnit: Riikinvoiman ekovoimalaitos Leppävirralla sekä Stora Enson investointipäätökset Varkauden tehtaalle.

Leppävirran Riikinnevalle sijoittuvan Riikinvoiman ekovoimalaitoksen investointipäätös tehtiin syyskuussa 2014 ja alueen rakennustyöt aloitettiin lokakuussa. Riikinvoima Oy:n voimalaitoksen rakentaminen kestää vuoden 2016 loppuun asti, jonka jälkeen se polttaa Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun sekä osan Keski-Suomen polttokelpoisesta sekajätteestä. Hankkeen kokonaisinvestointiarvio on noin 123,5 M€ ja siihen on myönnetty uuteen teknologiaan perustuen 7 miljoonan euron kehittämisavustus Työ- ja Elinkeinoministeriöstä.

Ukrainan kriisin kärjistyminen ja siihen liittyvä EU:n pakotepolitiikka sekä ruplan kurssin heikkeneminen ovat vaikuttaneet myös Leppävirran elinkeinoelämään. Eryteisesti kaupan ala ja matkailulinkeinot ovat kärsineet venäläisten matkailijoiden rajusta vähenemisestä 2014-2015.

Vuonna 2014 tapahtui Eu-rahastokausien vaihdos ja vuoden 2015 loppupuoliskolla yritys- ja hankerahoitus käynnistyi uudelleen yli vuoden tauon jälkeen. Maaseuturahoituksessa tauko oli muuta rahoitusta pidempi ja vuonna 2015 maaseuturahoituksesta ei tehty Pohjois-Savossa yhtään päätöstä. Ely-keskuksen myöntämiä yrityksen kehittämisavustuspäätöksiä oli vuonna 2015 yhteensä 8 kpl, joiden yhteenlaskettu summa oli 1.140.630 euroa. Lisäksi Leppävirran kunta sai Ely-keskukselta hankerahoitusta toimintaympäristötukena vuosille 2015-2016 yht. 270.840 euroa ja energiatukena 9600 euroa. Leppävirralle perustettiin 2015 yhteensä 28 uutta yritystä ja lakkasi 22 yritystä.

Alueen asuntotuotanto:

Vuosina 2002 - 2004 ok-taloja valmistui 105, keskim. 35/vuosi.

Vuosina 2013 - 2015 valmistui yhteensä 33, keskim. 11 /vuosi.

Rakentaminen on vähentynyt noin kolmannekseen.

Asuntotuotanto kokonaisuudessaan:

Vuosina 2002 - 2004 valmistui yhteensä 179 asuntoa, keskim. 60/vuosi

Vuosina 2013 - 2015 valmistui yhteensä 33 asuntoa, keskim. 11 /vuosi. Kerros- ja rivitalohankkeita ei ole käynnistynyt ollenkaan.

Rakennusluvut OK-talot										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Taajamat	16	8	10	7	6	6	2	4	1	2
Haja-asutus	28	23	14	11	11	9	13	6	12	14
Yhteensä	44	31	24	18	17	15	15	10	13	16
Valmistuneet OK-talot										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Taajamat	16	15	18	6	5	9	7	3	2	1
Haja-asutus	31	32	23	15	11	14	13	8	10	9
Yhteensä	47	47	41	21	16	23	20	11	12	10
Rakennusluvut kaikki										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lupia kpl	335	315	265	267	245	235	226	244	211	186
Kerros-m ²	20080	18260	22342	14841	11610	10048	15935	13595	19663	6565
Tilavuus m ³	66500	69700	116786	60941	45507	35484	79070	66478	200297	24105
Valmistuneet asunnot										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Omakotitalot	47	47	41	21	16	23	20	11	12	10
Rivitaloasunnot	0	6	11	0	0	11	0	0	0	0
Kerrostaloasunnot	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uusia as. vanh.rakennuksiin	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	49	55	54	21	16	34	20	11	12	10
Valm. vapaa-ajan asunnot										
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kpl	27	29	24	22	33	33	30	14	24	14

Painopiste asuntorakentamisessa on siirtynyt korjausrakentamiseen. Rakennuskannan vanhenemisen myötä korjaustarve on lisääntynyt. Uusien omakotitalojen rakentamisen määrä on vaikuttanut viime vuosina 10-20 uuden talon vuosittaiseen määrään. Omakotitalojen rakentami-

nen on kahden viime vuoden aikana osoittanut hienoista elpymistä. Vuonna 2015 myönnettiin rakennuslupa 16 omakotitalolle.

Rivi- ja kerrostalorakentaminen painottuu myös korjausrakentamiseen. Uusia hankkeita ei ole käynnistetty.

Uudisrakentamishankkeena vuodelle 2016 on palvelutalohanke varttuneelle väelle.

Vapaa-ajan rakentamisessa näkyy myös korjausrakentamisen lisääntyminen.

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Tuloveroprosentti vuosina 2013 - 2016 on Leppävirralla 20 %. Myös kiinteistövero- %:t pysyvät ennallaan. Kunnan tuloveroa kertyi 28,481 milj. euroa eli 0,246 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Osuus yhteisöveron tuotosta oli 0,324 milj. euroa edellisvuotta enemmän. Kiinteistöverotuotot kasvoivat n. 0,055 milj. euroa. Kokonaisuutena verotulot kasvoivat edellisvuodesta 0,626 milj. euroa.

Valtionosuusuudistus 2015 alusta muutti peruspalvelujen valtionosuuden laskentaperusteita. Sairastavuuden painoarvo kasvaa ikärakenteeseen verrattuna ja rahoituksen painopistettä on siirretty peruspalvelujen rahoituksesta verotulotasaukseen. Opetus ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet maksuosuus on pienentynyt vuoden 2013 2.0 milj. euron tasosta 1,4 milj. vuonna 2015.

Valtionosuutta kunnalle maksettiin 0,348 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2014, yhteensä 25,103 milj. euroa. Valtionosuusmuutos v. 2015 alusta muutti valtionosuuden määräytymisperusteita. Alla oleva taulukko kuvaa vuosien 2014 ja 2015 välistä muutosta.

Leppävirran kunta: Valtionosuudet

Milj. €	TP 2014	TP 2015	Alkuperäinen TA 2015	Muutettu TA 2015	Käyt-%	Muutos-%
Kunnan ja peruspalv.valt.osuus	22,703	21,200	21,295	21,295	99,6	93,4
Verotul perust valtionos.tasau	4,014	5,526	5,517	5,517	100,1	137,7
Järjestelmämuutoksen tasaus	-0,163	-0,230	-0,229	-0,229	100,4	141,2
Opet.-ja kult.toimen muut valt	-1,800	-1,393	-2,000	-1,748	79,7	77,4
Yhteensä	24,755	25,103	24,583	24,835	101,1	101,4

Osinkotuottoja kertyi n. 0,488 milj. euroa, n. 57 000 euroa edellisvuotta vähemmän. On odotettavissa että verkostoinvestointien vuoksi energiayhtiöiden osingonmaksukyky heikkenee ainakin tilapäisesti lähivuosina.

Istekin osakkaaksi liitettiin joulukuussa 2015.

Vuonna 2015 laadittiin hankintastrategia ja ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma.

Kunnan palvelutuotannossa merkittävin uudelleenjärjestely oli vesihuoltolain muutokseen pohjautuva vesihuoltolaitoksen muutos laskennallisesti eriytetystä taseyksiköksi vuonna 2015.

Alapihan koulun ja Leivolan palvelukeskuksen kuntotutkimusten tuloksena Leivolaan suunniteltu peruskorjaus muuttui uudisrakennushankkeeksi. Ara-rahoitus haettiin lokakuussa 2015 ja avustusrahoitus myönnettiin tammikuussa 2016.

Alakoulun investointipäätös sisältyi v. 2016 talousarvioon mutta koulun sijoituspaikka ratkaistaan uudelleen valtuuston päätöksen jälkeen tehtyjen kuntalaisaloitteiden vaatimuksesta. Valtuusto päätti sijoituspaikaksi Vokolan alueen. Kuntalaisaloitteissa vedotaan sijoituspäätöksen muuttamista ja koulun sijoittamista Alapihaan nykyiseen ympäristöön.

Monitoimitalo valmistui huhtikuussa 2015. Talon rakentamiseen Monitoimitalo Oy sai tukea 1,269 milj. euroa. Kunta sai monitoimitaloa ympäröivän infran 0,469 milj. euron rakentamiskuluihin tukea v. 2015 0,180 milj. euroa.

Ajalla 12/2014 – 12/2016 on käynnissä Vokkolan alueen kehittämishanke jonka kustannusarvio on 0,339 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus on 10 %.

Kirkonkylän osayleiskaava hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 23.2.2015 §4.

Tilikauden tulos on + 1,181 milj. euroa. Tuloksesta 1,100 milj. euroa siirretään Alakoulun rakentamishankkeelle. Edellistilikaudella muodostettu 1,2 milj. euron investointivaraus siirretään myös Leivolan palvelukeskuksen peruskorjausinvestointivaruudesta Alakoulun rakentamisvaraukseen. Ylijäämäksi kirjataan + 164 864 euroa.

Kysterin palvelujen ostoihin varatut rahat ylittivät talousarvion n. 20 000 €: lla. Menot pieneni-
vät 0,5 % edellisvuodesta.

Sairaanhoitopalvelujen kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 1,6 % (n. 215 000 €). Talousarviota pienennettiin toteuman perusteella valtuustossa marraskuussa. Alunperin palveluostoihin varattu talousarvio alittui n. 654 000 € ja tästä P-S SHP: ltä ostot (sis. ensihoidon) alittivat budjetin 660 000 €. SHP:n kulut kasvoivat edellisvuodesta 0,5 %. KYS: avohoitokäynnit kasvoivat n. 500:lla.

Sairaanhoitopiirillä on kattamatonta alijäämää vuoden 2015 tilinpäätöksessä 10.291.476,21 €. Alijäämä tullaan kattamaan vuosina 2016 - 2019 taloussuunnitelman mukaisesti vuotuisilla ylijäämillä, omaisuuden myynnillä ja perussopimuksen 24 §:n tarkoittamalla, peruspääoman suhteessa kannettavilla maksuilla. Alijäämät ovat syntyneet ennen vuotta 2013.

Varkauden sairaalan ostoihin varattu talousarvio alittui n. 42 000 eurolla. Kustannukset kasvoivat edellisestä vuodesta 5,5 %.

Sosiaali- ja perhetyön menot laskivat edellisvuoteen verrattuna 4,4 %, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuden ja kuntakokeiluhankkeen kulujen (yht. 0,440 milj.) siirto henkilöstöhallintoon huomioiden kulut kasvoivat n. 7,3 %. Sosiaali- ja perhetyön menoarviota lisättiin 0,320 milj. € sairaanhoitolaitoksista siirretyllä määrärahalta. Muutettu talousarvio ylittyi 2,1 % (n. 80 000 €)

Sosiaali- ja perhetyön menojen ennakoitua suurempi kasvu kohdistuu totuttuun tapaan osto-
palveluihin erityisesti lastensuojelussa ja vammaispalveluissa. Lastensuojelun kulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 14,6 % ja vammaispalvelujen 11,2 %.

Koulutoimen budjetoidut menot alittuivat 400 000 euroa. Koulu- ja varhaiskasvatusverkkoselvi-
tys valmistui syyskuun alussa. Se käytiin ennen päätöksentekoa läpi koululautakunnan ja kun-
nanvaltuuston työkokouksissa. Keskeinen osa koko kouluverkkoratkaisua oli Alapihan koulun
investointi.

Kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti Alapihan koulun uudistaminen toteutetaan uudisra-
kennusinvestointina nopealla aikataululla. Suunnittelu käynnistetään heti vuoden 2016 alussa
ja tavoiteaikataulu rakentamisen aloittamiseen on vuosi 2017. Kunnanvaltuuston päätös ei si-
sällä ratkaisua, eikä myöskään kannanottoa tulevasta kouluverkostosta.

Hallinto-, talous-, henkilöstö- ja ravintopalveluissa menobudjetti ylittyi 37 000 euroa. Kuluihin
sisältyi TeliaSonera oikeudenkäyntikulut n. 52 000 euroa joihin ei ollut budjetissa varau-
tua.

Keski-Savon ympäristötoimen menot alittuivat 65 000 euroa. Jäsenkuntaosuutta palautetaan
jäsenkunnille noin 84 500 euroa. Leppävirralle remontoitiin uudet eläinlääkäriin vastaanottoti-
lat. Remonttikustannukset olivat n. 215 000 euroa.
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan budjetti ylittyi 17 000 euroa. Soisalo-opistolta ostot ylitti-
vät talousarvion 25 000 eurolla. Ylitys on merkittävä.

Teknisen toimen menot ylittivät budjetoidusta 115 000 euroa. Ylitykset kohdistuvat tilapalve-

luihin ja vesihuoltoon. Vesihuollossa on taseyksiköksi muutoksen yhteydessä sisäiset tukipalvelu-
luostot siirretty vyörytyksistä sisäiseksi laskutukseksi mikä n. 45 000 euron budjetoimattomana
menonlisäyksenä sisäisissä menoissa.

Metsänmyyntitulo toteutui lähes budjetin (760 000 euroa) mukaisesti ja oli 716 000 euroa.
Osakkeiden ja kiinteistöjen myynnistä kertyi lähes 80 000 euroa budjetoitua enemmän myynti-
voittoja, yhteensä 137 300 euroa.

Vesihuollon myyntituotot alittivat budjetoidun n. 44 000 euroa. Kasvu edellisvuoteen oli 95 000
euroa.

Maksutulot toteutuivat lähes 100 000 euroa budjetoitua parempina. Vastaavasti tuet ja avus-
tukset toteutuivat myös 140 000 budjetoitua parempina. Muut myyntituotot, sis. esim. vuokra-
tuotot toteutuivat n. 20 000 euroa budjetoitua parempina.

Tilinpäätöksessä 2015 vuosipoistojen lisäksi tehtiin kertapoistot joilla kirjattiin käytöstä poistu-
vien rakennusten kirjanpitoarvot nolnaan. Tilinpäätökseen sisältyy Alapihan poisto 0,297 milj.
euroa, Leivolan poistot 0,241 milj. euroa, Ilonpilleri ja Esikko 0,032 milj. euroa, Oravikosken
kuntotalo 0,063 milj. euroa, Mustinsalon ent. koulu 0,015 milj. euroa sekä Näädänmaan ent.
koulu 0,004 milj. euroa. Poistoja kertyi 4,235 milj. euroa. Lisäpoistojen osuus oli 0,573 milj. eu-
roa.

Kuntamme taloudelle aiheuttavat haasteita verorahoituksen heikko kasvukehitys, välttämättö-
mät investoinnit peruspalveluihin, netto 32 milj. vuoden 2018 loppuun mennessä, väestömää-
rän väheneminen ja työttömyys. Lähinnä sosiaalipalveluiden kysyntä kasvaa ja palvelukustan-
nukset kasvavat ikääntymisen seurauksena. Koulu- ja päivähoitosektoreilla kysyntä on nykyisel-
lään laskeva syntyvyyden vähentyessä.

Kunnanvaltuustossa 9.11.2015 käsitelty lisätalousarvio piti sisällään seuraavat tarkistukset:

1. Henkilöstöpalveluihin, tyhy-toimintaan tehtiin 10 000 euron määrärahalisäys (henkilöstön
palkitseminen vuoden 2014 hyvästä tuloksesta)
2. Työllisyysmäärärahoihin tehtiin 200 000 euron määrärahalisäys
3. Verotuloarviota korotettiin 33,201 milj. euroon seuraavasti:
  - kunnan tulovero 28 640 000 euroa
  - kiinteistövero 2 297 000 euroa
  - yhteisövero 2 264 000 euroa
4. Valtionosuusarviota korotettiin 24 835 000 euroon
5. Rahoitustuottoja lisättiin 50 000 euroa

1.1.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2013 alusta perustettiin Talouden tasapainottamistoimikunta ja sille alatyöryhmät.

Sitovat tavoitteet;

- 1) välittömien kustannuksiin vaikuttavien toimenpiteiden etsiminen (2013 –),
- 2) rakenteellisten uudistusten aikaansaaminen pitemmällä aikavälillä (2014 –
2015), yleinen

taloudellinen kehitys huomioiden.

Taloudelliset reunaehdot;

- menokehitystä kyetään leikkaamaan jo vuosina 2013–2014 ja viimeistään
vuoden 2015 tilinpäätös on ylijäämäinen
- tuottavuuden parantaminen; rakenteita, toimintatapoja, tulopohjaa paranta-
malla
- toimintakatteen kasvua leikattava

1.1.2014 alkaen on toiminut täyttölupatyöryhmä, johon kuuluu kunnanjohtaja ja henki-

löstösihteeri sekä kunnanhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Työryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kahden viikon välein, ennen kunnanhallituksen kokousta ja käsittelee virkojen ja toimien täyttöön liittyvät sekä sijaistamiseen liittyvät asiat.

Harkinnanvaraisia avustuksia päätettiin leikata 10 % vuonna 2014 ja 10 % vuonna 2015. Hallintokuntien tehtäväksi annettiin kohdistaa kohdaltaan yhteensä vähintään 10 % leikkaus avustuksiin tai avustusryhmiin.

Ei palvelutuotannossa käytettäviä rakennuksia ei myyty vuonna 2015. Edellisvuonna kauppoja toteutui 7. Näädänmaan ja Mustinsalon entiset koulut ovat myytävänä.

Tasapainottamisohjelmassa linjattiin että peruskorjaus- ja uudishankkeisiin investoidaan vuosittain enintään 4 milj. euroa. Kehittämishankkeita, joilla katsotaan olevan selkeä vaikutus käyttötalouteen vaikuttavina säästöinä tulevinä vuosina tai asuin- ja toimintaympäristön kehittämiseksi olennainen vaikutus, voidaan lisätä investointiohjelmaan tarvittaessa (esim. sähköisten palveluiden kehittämiseen liittyvät hankkeet ja kaavahankkeet). Siisäilmaongelmien vuoksi vuosien 2016-2018 investointiohjelma on merkittävästi isompi kuin linjaus. Rakennusteknisesti investoinnit ovat kuitenkin välttämättömiä.

Investointimenot vuodesta 2009 eteenpäin ovat olleet keskimäärin 5,4 milj. euroa vuosittain.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Investoinnit netto	877	7 713	3 867	5 134	6 234	4 191	2 312	7 814
Menot	5 122	7 885	4 193	5 442	7 423	5 355	2 513	7 874
Tulot	-4 245	-172	-326	-308	-1 189	-1 164	-201	-60

1.1.6 Kunnan henkilöstö

Leppävirran kunnan henkilöstön kokonaismäärä 31.12.2015 oli 496 (2014: 489), josta vakinaisia 398 (2014: 410) ja määräaikaisia 98 (2014: 79).

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma tilikaudella oli käyttötalouden osalta 15,820 milj. euroa, henkilöstökorvauksilla vähennettynä. Investointikohteille palkkoja ja palkkioita kirjautui 0,083 milj. euroa.

Sairauspoissaolot yhteensä	(työpäivinä)	2015	2014	2013	2012
		7 200	7 238	6 869	7 097

Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstötilinpäätös. Työilmapiirikyselyt on laadittu vuonna 2011 ja 2014. Seuraava laaditaan 2016.

1.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Toimintakertomuksessa on arvioitava kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittämiseen vaikuttavia seikkoja. Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. toiminnalliset riskit, rahoitusriskit ja vahinkoriskit. Toiminnalliset riskit koskevat mm. henkilöstön osaamista ja saatavuutta, tietojärjestelmien toimivuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia.

Henkilöstön eläköityminen kasvaa selvästi. Hiljaisen tiedon siirto työn jatkajalle on pystyttävä turvaamaan. Tietotekniikkahankinnoissa olisi pystyttävä nykyistä huomattavasti enemmän alueelliseen yhteistyöhön. Sähköisiä palvelukanavia tulee ottaa käyttöön aktiivisesti.

Ostopalvelujen kustannuskehitys on pitemmällä aikavälillä katsottuna 4-5 % vuosittain. Kun-

nan menoista puolet on ostopalvelumenoja. Hankinta- ja sopimusosaamista on parannettava.

Kunnan vaihtuvakorkoiset pitkäaikaiset lainat on suojattu johdannaissojimuksilla.

Palvelutuotannossa käytettävät tilat on pääosin vakuutettu. Palveluasumisen ja koulutoimen osalta on myös toiminnan keskeytyksen varalle vakuutukset. Kunnan palovakuutusrahasto lopetettiin 31.12.2014 ja rahaston n. 1 milj. euron pääoma siirrettiin 1.1.2015 alkaen Yritystoiminnan kehittämisrahaston pääoman lisäykseksi.

Leppävirta on mukana puukartellioikeudenkäynnissä.

TeliaSoneralta tehtyyn, telepalveluhankintaan liittyvässä riita-asiassa on tilinpäätökseen 2015 kirjattu 52 000 velka joka perustuu Itä-Suomen hovioikeuden tuomioon oikeudenkäyntikuluista. Tähän on haettu valituslupaa korkeimmalta oikeudelta.

1.1.8 Ympäristötekijät

Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tunnusluvut ja muut tiedot ympäristöstä. Toimialojen toimintatuottoihin ja – menoihin sisältyvistä ympäristöasioista ei ole koottu erillistä ympäristötilinpäätöstä. Ympäristö investoinnilla tarkoitetaan pitkävaikutteisia menoja, jotka syntyvät tulevien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemisestä, vähentämisestä tai poistamisesta.

Ympäristöinvestointeja ei vuoden 2015 aikana tehty. Vesilaitoksen investointiluonteiset hankkeet keskittyivät taloliittymien tekemiseen. Vuosien 2009 - 2011 aikana toteutettiin Leppävirta-Varkaus sekä vuonna 2012 toteutettiin Oravikoski - Paukarlahti siirtoviemäri ja vesijohto – hankkeet. Molemmat hankkeet ennaltaehkäisevät haitallisten ympäristövaikutusten syntymistä, kun jätevesien puhdistaminen hoidetaan asianmukaisesti kunnallisissa laitoksissa. Tulevaisuudessa seuraava isompi investointi on Oravikosken jätevesien liittäminen Leppävirran taajaman siirtoviemäriin, kun Oravikosken puhdistamo poistuu käytöstä vuonna 2018. Siirtoviemäriin suunnittelu on vuonna 2016.

Leppävirran kunta on hakenut kaksi omistamaansa kiinteistöä maaperän tutkimus- ja kunnostushanke Jaskaan. Tutkimusten perusteella toisesta kohteesta löytyi kunnostustarve. Jaska-hankkeessa on aloitettu Oravikoskella sijaitsevan kunnan kiinteistön maaperän kunnostustyöt syksyllä 2015. Biostimulaationa tehtävä kunnostustyö jatkuu vuonna 2016.

Teknisen toimen siivouspalvelut kiinnittävät jatkuvasti huomiota ympäristövaikutuksiin jokapäiväisessä työssä: menetelmät, kemikaalit, energian, materiaalien ja veden kulutus. Valinnoissa pyritään tarpeen mukaiseen siivoukseen ja ennaltaehkäistään likaantumista. Aineiden käyttöä ja jätemääriä minimoidaan. Siivoustoimi on mukana myös investointien suunnitteluvaiheessa. Ympäristötekijät huomioidaan suunnittelussa valitsemalla kestävä kehityksen mukaiset ratkaisut ja esimerkiksi materiaalien valinnat.

Katu- ja ulkoilureitistöjen valaistuksia on aloitettu muuttamaan led-tekniikalle. Valaistustekniikalla pystytään vähentämään merkittävästi energian kulutusta. Vuonna 2015 uusittiin yli 100 valaisinta (Sorsakosken ulkoilureitti ja Teollisuustie). Valaistuksen uusiminen jatkuu vuonna 2016.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Sisäinen valvonta tarkoittaa kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla pyritään toiminnan tuloksellisuuden (taloudellisuus, tehokkuus, vaikuttavuus) ylläpitämiseen, edistämiseen ja toteamiseen se-

kä kirjanpidon, palkkalaskennan, maksuliikenteen ja kaikkien muiden tietojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen. Sisäisellä valvonnalla pyritään erehdyksen, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen sekä varojen huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaamiseen.

Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista on valvottu normaalikäytänteiden mukaisesti normaalin esimiestyön yhteydessä. Hallintokunnat ovat tehneet käyttösuunnitelmiansa hyväksymisen yhteydessä sisäisen valvonnan suunnitelmat joiden mukaisesti valvontaa on toteutettu vuoden aikana. Toteutumisesta ja tarkastushavainnoista hallintokunnat raportoivat kunnanjohtajalle ja hän edelleen kunnanhallitukselle tarvittaessa.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Hallintokunnat raportoivat taloudesta ja tavoitteiden toteutumisesta osavuosikatsauksin huhtikuun ja elokuun tilanteesta. Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet kokonaisuutena hyvin. Talous on toteutunut ennakoitua parempana. Taloudellisen informaation luotettavuus on ollut riittävää. Informaation reaaliaikaisuutta on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä parantamaan. Vertailuja muihin kuntiin olisi tehtävä palvelualoittein nykyistä enemmän. Hallintokuntien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden on oltava Leppävirran kuntastrategian mukaisia.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällisiä menettelyjä, joiden avulla tunnistetaan ja arvioidaan kunnan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Kunnan lainakanta on korkosuojattu. Kunnallinen toiminta ja palvelutuotannossa käytettävä omaisuus on pääosin vakuutettu. Riskikartoitus tehtiin 2014-2015. Kunnan varautumissuunnitelma on päivitetty 2012. Vuoden 2012 lopussa osallistuttiin alueelliseen harjoitukseen. Vuonna 2015 loppuvuodesta osallistuttiin alueelliseen harjoitukseen. Varautumisorganisaatiota päivitetään tarpeen mukaan. Siinä toimiville järjestetään koulutusta.

Sähköisen arkistoinnin järjestämiseen liittyen kunnanhallitus teki päätöksen kunnan osallistumisesta maakunnalliseen TOS-projektiin vuosina 2015-2017, joten tiedonohjaussuunnittelua ryhdytään tekemään kuntien yhteistyönä. Työ etenee kaikissa hallintokunnissa resurssien puitteissa.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Vuonna 2014 luovuttiin omasta varastointitoiminnasta. Hankinnat tehdään suoraan työkohteille tarpeen mukaan. Leppävirran kunta on IS Hankinta Oy:n asiakas ja osallistuu yhteiskilpailuksiin soveltuvin osin. Hankintastrategia päivitettiin vuonna 2015 ja siihen liittyen valmisteltiin myös hankintasuunnitelma.

Sopimustoiminta

Vuonna 2014 hankittiin Triplanin toimittama selainpohjainen Tweb sopimustenhallintasovellus. Sähköinen hallinta helpottaa sopimusten hakemista ja määräaikaisten seuraamista. Sopimusten tallentaminen aloitettiin syksyllä elinkeinotoimen ja teknisen toimen alaisista vuokrasopimuksista. Sopimuksia päivitetään sähköiseen järjestelmään resurssien puitteissa.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kunnan sisäisen valvonnan ja konserniohjeet päivitettiin vuoden 2013 aikana ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 25.11.2013. Vuoden 2014 alusta lähtien kukin toimielin hyväksyessään talousarvion vuotuisen käyttösuunnitelman hyväksyy myös samalla sisäisen valvonnan valvontasuunnitelman kyseiselle ajalle toimielimen toimialaa koskien. Valvontasuunnitelma toimitetaan kunnanjohtajalle. Kunnanjohtaja informoi kunnanhallitusta tarpeen mukaan sisäisen valvonnan toteutumisesta ja mahdollisista valvonnallisista havainnoista ja niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Kukin toimielin raportoi tilinpäätöksen yhteydessä sisäisen valvonnan suunnitelman toteutumisesta ja mahdollisista toimenpiteistä valvonnassa havaittujen seikkojen johdosta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Toimintakertomuksessa kuvataan niitä olosuhteita ja tapahtumia, jotka vaikuttavat siihen, millaiseksi tilikauden tulos ja taloudellinen asema muodostuvat. Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

Leppävirran kunnan ulkoiset tuotot olivat 10,106 milj. euroa ja toteutuma oli 0,3 milj. euroa budjetoitua suurempi. Kasvua edellisvuoteen oli 4,4 % eli 0,430 milj. euroa.

Myyntituotot kasvoivat 12,6 %, 0,509 milj. euroa. Metsän myyntituottoja kertyi 0,716 milj. euroa. Metsänmyyntituotot oli budjetoitu kaksinkertaiseksi normaaliin vuotuisen myyntiin nähden ja toteutuma oli budjetin mukainen. Vesihuollon myyntituotot toteutuivat n. 0,050 milj. euroa budjetoitua pienempinä.

Maksutuotot olivat edellisvuoden tasolla, kasvua 0,2 %. Tuet ja avustukset kasvoivat 16,8 %. Vuokrat ja muut toimintatuotot pienenivät -7,7 %. Muissa toimintatuotoissa osakkeiden ja kiinteistöjen myynnistä kertyi myyntituottoja 0,137 milj. euroa, lähes 0,080 milj. euroa budjetoitua enemmän.

Verotuloja kertyi 33,099 milj. euroa. Kasvu edellisvuoteen on 1,9 prosenttia. Kunnan tuloveroa kertyi 28,481 miljoonaa euroa. Veroprosentti oli 20, sama kuin edellisvuonna. Kunnallisveron kertymä oli 0,246 miljoonaa euroa eli 0,9 prosenttia parempi kuin edellisvuonna. Edellisvuoden kertymä 28,235 milj. euroa. Yhteisöveron tuotto oli 0,324 miljoonaa euroa eli 16,1 prosenttia edellisvuotta parempi. Kiinteistöveron tuotto kasvoi 2,5 % eli 0,055 miljoonaa euroa.

Valtionosuutta saatiin 25,103 miljoonaa euroa. Kasvu edellisvuoteen oli 1,4 %, 0,348 milj. euroa. Valtionosuusleikkauksesta huolimatta tapahtunutta kasvua selittää opetus- ja kulttuuritoimen omarahoitusosuuden pieneminen edellisvuodesta 0,407 milj. euroa.

Ulkoiset toimintakulut ovat 63,405 milj. euroa. Ne kasvoivat viime vuonna 1,6 prosenttia, 0,988 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstökulut pienenivät 0,433 milj. euroa. Palveluostot kasvoivat 1,413 milj. euroa. Avustusmenot kasvoivat 10 %. Kasvua selittää työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu 80 %:lla verrattuna edellisvuoteen eli 0,349 milj. eurolla. Muut toimintakulut pienenivät -17,6 % eli n. 0,100 milj. euroa.

Opetustoimen menot olivat 0,072 milj. euroa edellisvuotta pienemmät ja budjetti alittui 0,360 milj. euroa.

Perusturvaosastolla sosiaali- ja perhetyön kulut pienenevät 0,177 milj. euroa. Hoivapalveluissa kulut kasvoivat 0,229 milj. euroa. Sairaanhoidon palveluihin kului 13,929 milj. euroa, 0,221 milj. euroa eli 1,6 % edellisvuotta enemmän. Kysterin kulut pienenevät -1,7 %. Kokonaisuutena perusturvalautakunnan kulukasvu edellisvuoteen oli 0,4 %, 0,173 milj. euroa.

Tekniset palvelut tuotettiin -6,2 % eli 0,416 milj. euroa edellisvuotta edullisemmin.

Hallinto-, henkilöstö- ja talouspalvelujen kulut kasvoivat 30 %. Kulurakenne on edellisvuoteen kasvanut työmarkkinatuen kuntaosuuden henkilöstöhallintoon siirron vuoksi (0,8 milj. euroa) ja Areena Oy:ltä ostojen (0,4 milj. euroa) vuoksi. Budjetti ylittyi 0,033 milj. euroa budjetoimattomien Telia Sonera oikeudenkäyntikulujen vuoksi. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan budjetti ylittyi 1,4 %. Kulut olivat kuitenkin 6,8 % edellisvuotta pienemmät. Soisalo Opistolta ostopalvelut ylittivät budjetoidun lähes 0,030 milj. eurolla. Vuodelle 2015 tehty talousarvion leikkaus ei Soisalo Opiston osalta toteutunut. Keski-Savon ympäristötoimen toteuma oli -4 % alle budjetin. Kasvu edellisvuoteen oli 2,1 % 0,030 milj. euroa. Vuoden 2015 syksyllä saneerattiin entisen teollisuusruokalan tilat Leppävirralla eläinlääkintähuollon käyttöön jonne toiminta siirtyi helmikuussa 2016.

Rahoituskuluissa korkokulut pienenevät 0,025 milj. euroa. Osinkotuottoja kertyi n. 0,488 milj. euroa, n. 0,057 milj. euroa edellisvuotta vähemmän.

Vuosikate oli 5,416 miljoonaa euroa. Vuosikate kattoi 4,2 milj. euron poistot 128 - prosenttisesti.

Vuoden 2015 tilikauden tulos oli 1,181 miljoonaa euroa. Poistoerokirjauksen ja Alakoulun uudisrakennukseen kohdistetun 1,1 milj. euron investointivarausten jälkeen ylijäämäksi muodostuu 0,165 miljoonaa euroa.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT				
	Tuloslaskelma I	Tuloslaskelma II	Tuloslaskelma I	Tuloslaskelma II
	(sisältää sis.erät)	ulkoinen	(sisältää sis.erät)	ulkoinen
	2015	2015	2014	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	13 958,9	10 106,2	13 280,3	9 675,8
Valmistus omaan käyttöön	6,0	6,0	10,3	10,3
Toimintakulut	-67 258,0	-63 405,3	-66 037,1	-62 416,6
Toimintakate	-53 293,1	-53 293,1	-52 746,5	-52 730,5
Verotulot	33 098,5	33 098,5	32 472,9	32 472,9
Valtionosuudet	25 102,9	25 102,9	24 754,7	24 754,7
Rahoitustuotot ja -kulut	507,9	507,9	534,2	518,2
Korkotuotot	117,1	36,6	33,5	33,5
Muut rahoitustuotot	804,8	648,5	1 086,0	693,5
Korkokulut	-256,1	-175,6	-201,2	-201,2
Muut rahoituskulut	-157,9	-1,6	-384,1	-7,6
Vuosikate	5 416,2	5 416,2	5 015,3	5 015,3
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 235,4	-4 235,4	-3 708,0	-3 708,0
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Tilikauden tulos	1 180,8	1 180,8	1 307,3	1 307,3
Poisteron lisäys (-) tai vähennys (+)	84,0	84,0	-3 093,5	-3 093,5
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 100,0	-1 100,0	1 900,0	1 900,0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			-16,0	-16,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	164,8	164,8	97,8	97,8
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	20,8 %	15,9 %	20,1 %	15,5 %
Vuosikate/Poistot, %	127,9 %	127,9 %	135,3 %	135,3 %
Vuosikate, €/asukas	544	544	501	501
Asukasmäärä	9 953	9 953	10 020	10 020

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Ulkoinen toimintakate oli -53,293 milj. euroa. Toimintakate heikkeni 0,562 milj. euroa.

Maksurahoituksen osuus toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoitusosuuden, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoitusosuuden riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitusosuus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Tunnusluvun arvo vuonna 2015 on 127,9 % mitä voidaan pitää riittävänä.

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tulo- ja rahoitusosuuden olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Vuodesta 2009 alkaen vuotuinen investointitaso on ollut lähes 6 milj. euroa.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. [19.3.2013]

Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kunta-kohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus.

Erityisesti silloin, kun kunnan talouden tasapainoa ja liikkumavaraa verrataan muihin kuntiin, on otettava huomioon erot veroprosenteissa. Riittävä tulorahoitus voi kahdessa vertailukunnassa olla saavutettu erilaisella verorasitteella kuntalaisiin.

Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai ali- jäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pää- oman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT			
	2015	2014	2013
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	5 416,2	5 015,3	6 279,5
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjausevät	-137,0	-139,7	-191,8
Investointien rahavirta			
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 512,9	-5 355,1	-7 422,8
Rahoitusosuudet investointimenoihin	179,7	1 105,8	929,6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	158,4	198,0	451,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 104,4	824,3	45,5
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-150,0	-60,0	0,0
Antolainasaamisten vähennykset		8,8	130,7
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,0	5 000,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 312,8	-1 523,4	-1 010,5
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0,0	0,0	0,0
Oman pääoman muutokset	0,0	0,0	0,0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 111,1	-1 937,3	676,8
Rahoituksen rahavirta	-351,7	-3 511,9	4 797,0
Rahavarojen muutos	2 752,7	-2 687,6	4 842,5
Rahavarat 31.12. 1 000 €	7 598,8	4 846,1	7 533,7
Rahavarat 1.1. 1 000 €	4 846,1	7 533,7	2 691,2
	2 752,7	-2 687,6	4 842,5
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Investointien tulorahoitus, %	232,1 %	118,0 %	96,7 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	142,7 %	86,1 %	85,2 %
Lainanhoitokate	3,8	3,0	5,6
Kassan riittävyys, pv	41,06	25,43	39,38
Asukasmäärä	9 953	10 020	10 170
korkokulut	175,6	201,2	138,0

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Vuonna 2012 tunnusluvun arvo oli tyydyttävä 1,4 ja sen jälkeen korjaantunut erittäin hyväksi. Lainanhoitokate oli 5,6 vuonna 2013, 3 vuonna 2014 ja vuonna 2015 3,8.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tulolaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta: Investointimenot Antolainojen lisäys
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Tunnusluvun Kassan riittävyys arvo on edellisvuosina ollut hyvä, 39 pv vuonna 2013, 25 pv vuonna 2014 ja 41 pv vuonna 2015.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA			2015	2014	
			1 000	1 000 €	
A PYSYVÄT VASTAAVAT			57 621	59 395	
I Aineettomat hyödykkeet			607	368	
1.	Aineettomat oikeudet		74	52	
2.	Muut pitkävaikutteiset menot		533	316	
II Aineelliset hyödykkeet			45 471	47 644	
1.	Maa- ja vesialueet		12 382	12 249	
2.	Rakennukset		23 086	24 929	
3.	Kiinteät rakenteet ja laitteet		9 428	9 396	
4.	Koneet ja kalusto		512	601	
5.	Muut aineelliset hyödykkeet		44	44	
6.	Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat		19	425	
III Sijoitukset			11 543	11 383	
1.	Osakkeet ja osuudet		6 429	6 419	
2.	Osakkuusyhteisöosuudet		340	340	
3.	Muut lainasaamiset		4 774	4 624	
B					
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				0	
C					
1.	Valtion toimeksiannot		0	0	
I VAIHTUVAT VASTAAVAT			9 922	7 455	
Vaihto-omaisuus			0	0	
1.	Aineet ja tarvikkeet		0	0	
II					
Saamiset			2 323	2 609	
Pitkäaikaiset saamiset			540	565	
1.	Muut saamiset		540	565	
Lyhytaikaiset saamiset			1 783	2 044	
1.	Myyntisaamiset		957	828	
2.	Muut saamiset		428	524	
3.	Siirtosaamiset		398	692	
III					
Rahoitusarvopaperit			1 426	1 393	
1.	Osakkeet ja osuudet		1 426	1 393	
2.	Sijoitukset rahamarkkinainstrumentt.				
IV					
Rahat ja pankkisaamiset			6 173	3 453	
			67 543	66 850	
VASTATTAVAA					
			2015	2014	
			1 000	1 000 €	
A OMA PÄÄOMA			47 123	46 958	
I Peruspääoma			40 300	40 300	
II Muut omat rahastot			1 492	1 492	
III Edellisten tilikausien yli-/alijäämä			5 166	5 068	
IV Tilikauden yli-/alijäämä			165	98	
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET					
VARAUKSET			5 310	4 294	
1.	Poistoero		3 010	3 094	
2.	Vapaaehtoiset varaukset		2 300	1 200	
C					
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			457	464	
1.	Valtion toimeksiannot		7	2	
2.	Lahjoitusrahastojen pääomat		211	213	
3.	Muut toimeksiantojen pääomat		239	249	
D					
I VIERAS PÄÄOMA			14 653	15 134	
Pitkäaikainen			7 494	8 735	
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		6 661	7 974	
2.	Liittymismaksut ja muut velat		833	761	
II Lyhytaikainen			7 159	6 399	
1.	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		1 313	1 313	
	Saadut ennakot		0	0	
2.	Ostovelat		2 478	1 674	
3.	Muut velat		384	390	
4.	Siirtovelat		2 984	3 022	
			67 543	66 850	
TASEEN TUNNUSLUVUT:					
			Omavaraisuusaste, %	77,6 %	76,7 %
			Rahoitusvarallisuus €/asukas	-475	-766
			Suhteellinen velkaantuneisuus-%	21,5 %	22,6 %
			Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	5 331	5 166
			Kertynyt ylijäämä (alijäämä) / asukas	536	516
			Lainakanta 31.12.,€/ asukas	801	927
			Lainakanta 31.12. 1000 €	7 974	9 287
			Lainasaamiset 31.12. 1000 €	4 774	4 624
			Asukasmäärä	9 953	10 020

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Leppävirran kunnan omavaraisuusaste on erittäin hyvä 77,6 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvouden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Suhteellinen velkaantuneisuus on laskusuunnassa, 21,5 %. Vuosina 2014 ja 2015 ei tarvinnut nostaa lainkaan talousarviolainaa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta on 801 euroa asukasta kohti.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päätymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Johdannaissopimukset

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistar-koituksessa. Kunta on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinte-ään korkoon. Sopimukset ovat voimassa 21.12.2020 ja 10.9.2018 saakka.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisäl-tävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT v. 2015 (ulkoiset)					
TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	10 106	14,6	Toimintakulut	63 405	93,9
Verotulot	33 098	47,8	-Valmistus omaan käyttöön	-6	0,0
Valtionosuudet	25 103	36,3			
Korkotuotot	37	0,1	Korkokulut	175	0,3
Muut rahoitustuotot	649	0,9	Muut rahoituskulut	2	0,0
Satunnaiset tuotot			Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
- Käyttöom.myyntivoitot	-137	-0,2	+/-Pakollisten varausten muutos		
Investoinnit			- Käyttöom. myyntitappiot		0,0
Rahoitusosuudet inv.menoihin	180	0,3	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödyk- keiden luovutustuotot	158	0,2	Käyttöomaisuusinvestoinnit	2 513	3,7
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset		0,0	Antolainasaamisten lisäykset	150	0,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 313	1,9
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	69 194	100,0	Kokonaismenot yhteensä	67 552	100,0

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

LEPPÄVIRRAN KUNTAKONSERNI 31.12.2015		
LEPPÄVIRRAN KUNTA		
Tytäryhteisöt (yli 50%)	Osakkuusyhteisöt (20-50%) Yhteisyhteisöt	Kuntayhtymät
LEPPÄVIRRAN KIINTEISTÖ OY 100 % ->As Oy Leppävuirran Mäenrinne 26 %	KIINTEISTÖ OY LEPPÄVIRRAN TEOLLISUUSTALOTIE 1 40,00 % osakemäärä 20/50	KESKI-SAVON JÄTEHUOLLON LIIKELAITOSKUNTAYHTYMÄ 20,8 %
VIRKISTYSUIMALA LEPPÄKERTTU OY 100 %	AS OY LEPPÄVIRRAN SATO 26,216 %	POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPIIIRIN KY 3,5164 -Kuopion yliopistollinen sairaala
LEPPÄVIRRAN MONITOIMITALO OY 100 %	LEPPÄVIRTA AREENA OY ->Leppävuirran kunta omistaa 12 % ->Virkistysuimala Leppäkerttu Oy omistaa 12 %	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä omistaa 66,76% Itä-Suomen laboratoriotokeskuksen liikelaitos- kuntayhtymästä
LEPPÄVIRRAN LOMA OY 55,63 % osakemäärä 89 / 160 -lepäävä ns. pöytälaatikkoyritys --> ei yhdistellä	Osakkuus- ja yhteisyhteisöt: Konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta yhdistellään kunnan konsernitilin- päätökseen	ITÄ-SUOMEN LABORATORIOKESKUKSEN LIIKELAITOSKUNTAYHTYMÄ Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä omistaa 48,47% Itä-Suomen huoltopalvelut liikelaitoskuntayhtymästä
		ITÄ-SUOMEN HUOLTOPALVELUT LIIKELAITOS- KUNTAYHTYMÄ
		VAALJALAN KUNTAYHTYMÄ 3,3125
		ITÄ-SUOMEN PÄIHDEHUOLLON KY 1,2168
		SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ 1,112
		POHJOIS-SAVON LIITTO 4,00

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnan tytäryhtiöillä tarkoitetaan niitä osakeyhtiöitä ja muita yhteisöjä, joissa kunnalla on määräamisvalta. Leppävuirran kunnan tytäryhtiöitä ovat Leppävuirran Kiinteistö Oy, Virkistysuimala Leppäkerttu Oy ja Leppävuirran Monitoimitalo Oy. Myös Leppävuirran Loma Oy on tytäryhtiö, mutta se on ns. lepäävä eikä sillä ole toimintaa. Leppävuirran Matkailukeskus lakkautettiin 2015 alussa.

Konserniohjeilla Leppävuirran kunnan konsernihoito antaa toimintaohjeet ja —periaatteet sekä täsmentää kunnan, kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtamisessa. Konserniohje sisältää konsernin johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee, minkälaista yhteistyötä konsernitasolla tehdään rahoituksessa, sijoitustoiminnassa, riskien hallinnassa, henkilöstöasioissa ja hankinnoissa. Leppävuirran kunnan toimintasäännön 30 §:n mukaan kunnanhallitus antaa konserniohjeet koskien kuntaa ja sen määräamisvallassa olevia yhteisöjä sekä soveltuvin osin kunnan osakkuusyhteisöjä.

Kuntaa tytär- ja osakkuusyhteisöjen hallintoelimissä edustavien tulee pyytää ao. kunnan toimielimiltä ohjetta ainakin seuraavissa asioissa,

- toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettaminen,
- Hallitusten ja vastaavien hallintoelimien jäsenten valitseminen,
- Uusien tytäryhteisöjen hankkiminen tai perustaminen
- Toiminnan olennainen laajentaminen, supistaminen tai muuttaminen,
- Muiden kuin tavanomaisten vakuuksien antaminen tai toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen tavanomaisesta poikkeavan riskin ottaminen

Myös muutoin ohjetta voidaan pyytää, milloin siihen on aihetta. Kunnanhallitus voi antaa myös ohjeen aina, milloin se katsotaan tarpeelliseksi.

Konsernin tytäryhteisöjen tulee elokuun loppuun mennessä antaa talousarviostaan ja – suunnitelmastaan konsernihallinnolle ja kunnan asianomaisille tulosalueille niiden talousarvion laadinnassa tarvitsemat tiedot vuoden toiminnastaan ja taloudestaan”.

Kuntakonsernin rahoituksen perusteista päättää talousarviokäsittelyn yhteydessä kunnanvaltuusto. Konsernihallinto vastaa konsernin rahoituspolitiikan valmistelusta ja täytäntöönpano-ohjeiden laadinnasta. Kunkin tytäryhteisön tulee vuosittain elokuun loppuun mennessä toimittaa konsernihallinnolle seuraavan vuoden lainanotto suunnitelmansa

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Leppävuiran Monitoimitalo Oy perustettiin 2013. Monitoimitalo valmistui maaliskuussa 2015. Hankkeen kustannus oli n. 8,4 milj. euroa ja siihen saatiin avustusta 1,269 milj. euroa. Leppävuiran Matkailukeskus Oy on purettu vapaaehtoisessa selvitysmenettelyssä 2014 aikana. Purkautuminen on merkitty kaupparekisteriin 22.1.2015. Monitoimitalossa operoiva yhtiö Leppävirta Areena Oy perustettiin syksyllä 2014. Kunnan omistusosuus on 12 % ja Leppävuiran Virkistysuimala Oy:n osuus 12 % yhtiöstä eli Leppävirta Areena Oy on osakkuusyhteisö kuntakonsernissa. Leppävuiran Kiinteistö Oy on myynyt yhtä lukuun ottamatta kaikki osakehuoneistonsa Asunto Oy Savo 2:sta.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tytäryhteisöjen osalta pyritään ylijäämäisiin tilinpäätöksiin. Leppävuiran Kiinteistö Oy:n Ukko I talo vapautui ARA:n käyttö- ja luovutusrajoituksista. Siitä muodostettiin oma erillinen asunto-osakeyhtiö. Talon yleiset tilat kunnostettiin ja talo myytiin asunto-osakkeina. As Oy Savo 2:sta on myyty 5/12 asuntoa vuonna 2014 ja 6/12 asuntoa vuonna 2015.

Voimakas taloudellinen panostus Vokkolan alueen kehittämiseen, monitoimitalon rakentaminen ja sen ympäristön kunnostushanke sekä alueen eri toimijoiden tiivis yhteistyö on omiaan parantamaan koko konsernin taloudellisia edellytyksiä toimia entistä vakaammalla taloudellisella pohjalla tulevaisuudessa.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimitaan samojen periaatteiden mukaan kuin kunta.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Koko konsernin tulos oli +1,640 milj. euroa. Kuntakonsernin ylijäämä parani koska vapaaehtoiset varaukset ja poistoero puretaan uuden ohjeistuksen mukaan konsernin ylijäämään. Leppävirran kiinteistö Oy:n tulos oli voitollinen + 54 572 €. Virkistysuimala Leppäkerttu Oy:n tulos oli tappiollinen - 94 988,62 €. Leppävirran Monitoimitalo Oy:n tulos oli myös tappiollinen -32 606,60 €.

KONSERNITULOSLASKELMA 2015				
	Tilikausi		Tilikausi	
	1.1.2015	- 31.12.2015	1.1.2014	- 31.12.2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot		34 235		33 509
Toimintakulut		-85 930		-84 210
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		33		28
Toimintakate		-51 661		-50 673
Verotulot		33 099		32 473
Valtionosuudet		25 806		24 755
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	47		45	
Muut rahoitustuotot	741		698	
Korkokulut	-573		-645	
Muut rahoituskulut	-85	59 035	-108	57 218
Vuosikate		7 374		6 545
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 733		-4 965	
Omistuksen eliminointierot	0		0	
Arvonalentumiset	0	-5 733	0	-4 965
Satunnaiset erät		0		0
Tilikauden tulos		1 640		1 580
Tilinpäätössiirrot		160		-1 343
Vähemmistöosuudet		3		-18
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 803		219
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
	2015		2014	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	39,8 %		39,8 %	
Vuosikate/Poistot, %	128,6 %		131,8 %	
Vuosikate, eur/asukas	740,86		653,23	
Asukasmäärä	9 953		10 020	

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista**

= $100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Vuonna 2015 tunnusluvun arvo on 128,6 % eli hyvä.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on 740,86 euroa. Tunnusluvun arvo on hyvä.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA 2015						
	1.1.2015	-	31.12.2015	1.1.2014	-	31.12.2014
	1 000 €		1 000 €	1 000 €		1 000 €
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	7 374			6 545		
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät	-209		7 164	78		6 623
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-8 916			-15 342		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 521			2 167		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	716			303		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0		-6 678	0		-12 873
Toiminnan ja investointien rahavirta			486			-6 249
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-266			-113		
Antolainasaamisten vähennykset	30		-236	9		-105
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 670			8 563		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 415			-2 724		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	62		1 317	62		5 900
Oman pääoman muutokset			-21			249
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-7			-12		
Vaihto-omaisuuden muutos	-20			170		
Saamisten muutos	1 045			-1 230		
Korottomien velkojen muutos	583		1 601	-1 476		-2 548
Rahoituksen rahavirta			2 662			3 497
Rahavarojen muutos			3 148			-2 752
Rahavarat 31.12.2015	10 048			6 900		
Rahavarat 1.1.2015	6 901		3 148	9 652		-2 752
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT						
	2015			2014		
Investointien tulorahoitus, %	99,7 %			49,7 %		
Pääomamenojen tulorahoitus, %	73,4 %			40,9 %		
Lainanhoitokate	3			2		
Kassan riittävyys, pv	36			24		
Asukasmäärä	9 953			10 020		

INVESTOINNIT

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista konsernin tilikauden tulolaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Konsernituloslaskelmasta: Toimintakulut

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta: Investointimenot Antolainasaamisten lisäykset
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITASE 31.12.2015							
	2015	2014	2013		2015	2014	2013
VASTAAVAA	1000 €	1000 €	1000 €	VASTATTAVAA	1000 €	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	80 324	79 519	70 873	OMA PÄÄOMA	46 136	39 586	38 801
Aineettomat hyödykkeet	930	679	643	Peruspääoma	40 300	40 300	40 300
Aineettomat oikeudet	379	332	325	Muut omat rahastot	1 327	1 472	1 456
Muut pitkävaikutteiset menot	544	347	318	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	2 706	-2 405	-2 854
Ennakkomaksut	7			Tilikauden yli- / alijäämä	1 803	219	-101
				VÄHEMMISTÖOSUDET	116	256	81
Aineelliset hyödykkeet	77 202	77 123	68 663	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET			
Maa- ja vesialueet	13 041	12 910	12 475	VARAUKSET	0	4 924	3 580
Rakennukset	50 178	42 446	41 222	Poistoero	0	3 324	179
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 210	9 833	10 377	Vapaaehtoiset varaukset	0	1 600	3 401
Koneet ja kalusto	2 840	1 918	1 715				
Muut aineelliset hyödykkeet	208	79	81	PAKOLLISET VARAUKSET	813	736	498
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	725	9 936	2 793	Muut pakolliset varaukset	813	736	498
Sijoitukset	2 191	1 717	1 567	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	716	901	1 012
Muut osakkeet ja osuudet	1649	1410	1365	Valtion toimeksiannot	143	327	421
Muut lainasaamiset	509	278	177	Lahjoitusrahastojen pääomat	277	260	268
Muut saamiset	34	29	25	Muut toimeksiantojen pääomat	296	314	323
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	257	435	534	VIERAS PÄÄOMA	47 122	45 755	41 332
Valtion toimeksiannot	134	323	414	Pitkäaikainen	34 417	33 801	27 835
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	67	47	45	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	33 604	33 076	27 152
Muut toimeksiantojen varat	56	65	75	Pitkäaikaiset ostovelat	2		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 323	12 205	13 898	Liittymismaksut ja muut velat	799	725	683
Vaihto-omaisuus	199	178	348	Siirtovelat	12	0	0
Aineet tarvikkeet ja tavarat	180	146	322				
Keskeneräiset tuotteet	18	32	26	Lyhytaikainen	12 706	11 955	13 497
Muu vaihto-omaisuus	1			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 684	2 428	2 452
Saamiset	4 076	5 127	3 897	Saadut ennakot	145	172	126
Pitkäaikaiset saamiset	573	565	0	Ostovelat	3 867	3 300	4 531
Myyntisaamiset	27	0	0	Liittymismaksut ja muut velat	811	755	836
Muut saamiset	541	565	0	Siirtovelat	5 199	5 300	5 552
Siirtosaamiset	5						
Lyhytaikaiset saamiset	3 504	4 562	3 897	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	94 903	92 159	85 305
Myyntisaamiset	2 148	1 628	2 367				
Lainasaamiset	4						
Muut saamiset	724	2 064	1 021				
Siirtosaamiset	627	869	509				
Rahoitusomaisuusarvopaperit	1 434	1 396	7 348				
Osakkeet ja osuudet	1 426	1 393	1 345				
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	6	0	6 000				
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	0				
Rahat ja pankkisaamiset	8 614	5 505	2 305	Omavaraisuusaste	48,8 %	48,7 %	49,9 %
				Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,4 %	50,2 %	45,4 %
VASTAAVAA YHTEENSÄ	94 903	92 159	85 305	Rahoitusvarallisuus, €/asukas	-3 301	-3 349	-2 719
				Konsernin lainat, €/asukas	3 646	3 543	2 911
				Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	36 288	35 503	29 604
				Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	509	278	177
				Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	4 509	-2 186	-2 955
				Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	453	-218	-291
				Kunnan asukasmäärä	9 953	10 020	10 170

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Konsernin omavaraisuusaste 48,8 % on painunut alle 50 %:n tavoitearvon.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtion- osuuksista.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Konsernin 50,4 %:n suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, verrattuna kunnan tunnuslukuun 21,5 %.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kirjaustavan muutoksen vuoksi vapaaehtoisten varausten ja poistoeron purkaminen ylijäämään muuttaa konsernin alijäämäisestä ylijäämäiseksi 4,509 milj. euroa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Konsernin asukaskohtainen kertynyt ylijäämä on 453 eur / asukas.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Lainakanta on kasvanut 0,785 milj. euroa edellisvuodesta.

Konsernin lainat, euroa/asukas

Konsernilla on lainaa 3 646 euroa / asukas.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

KONSERNITASE 31.12.2015					
	1000 €			1000 €	
	konserni	kunta		konserni	kunta
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	80 324	57 621	OMA PÄÄOMA	46 136	47 122
Aineettomat hyödykkeet	930	607	Peruspääoma	40 300	40 300
Aineettomat oikeudet	379	74			
Muut pitkävaikutteiset menot	544	533			
Ennakkomaksut	7				
			Muut omat rahastot	1 327	1 492
			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 706	5 166
Aineelliset hyödykkeet	77 202	45 471	Tilikauden yli- / alijäämä	1 803	165
Maa- ja vesialueet	13 041	12 382			
Rakennukset	50 178	23 086	VÄHEMMISTÖOSUDET	116	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 210	9 428			
Koneet ja kalusto	2 840	512	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Muut aineelliset hyödykkeet	208	44	VARAUKSET	0	5 310
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	725	19			
			Poistoero	0	3 010
Sijoitukset	2 191	11 543	Vapaaehtoiset varaukset	0	2 300
Muut osakkeet ja osuudet	1 649	6 769			
Muut lainasaamiset	509	4 774	PAKOLLISET VARAUKSET	813	0
Muut saamiset	34	0			
			Muut pakolliset varaukset	813	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	257	0	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	716	457
Valtion toimeksiannot	134	0	Valtion toimeksiannot	143	7
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	67	0	Lahjoitusrahastojen pääomat	277	211
Muut toimeksiantojen varat	56	0	Muut toimeksiantojen pääomat	296	239
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 322	9 922	VIERAS PÄÄOMA	47 123	14 654
Vaihto-omaisuus	199	0			
Aineet tarvikkeet ja tavarat	180	0	Pitkäaikainen	34 417	7 495
Keskeneräiset tuotteet	18	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 604	6 662
Muu vaihto-omaisuus	1	0	Pitkäaikaiset ostovelat	2	
			Liittymismaksut ja muut velat	799	833
			Siirtovelat	12	
Saamiset	4 076	2 323			
Pitkäaikaiset saamiset	573	540			
Myyntisaamiset	27		Lyhytaikainen	12 706	7 159
Muut saamiset	541				
Siirtosaamiset	5		Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 684	1 313
Lyhytaikaiset saamiset	3 504	1 783			
Myyntisaamiset	2 148	957	Saadut ennakot	145	0
Lainasaamiset	4		Ostovelat	3 867	2 478
Muut saamiset	724	428	Muut velat	811	384
Siirtosaamiset	627	398	Siirtovelat	5 199	2 984
Rahoitusomaisuusarvopaperit	1 434	1 426	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	94 903	67 543
Osakkeet ja osuudet	1 426	1 426			
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentte	6				
Muut arvopaperit	3	0			
Rahat ja pankkisaamiset	8 614	6 173			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	94 903	67 543			
			KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
			Omavaraisuusaste	48,8 %	77,6 %
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,4 %	21,5 %
			Rahoitusvarallisuus, €/asukas	-3 301	-475
			Konsernin lainat, €/asukas	3 646	801
			Lainakanta 31.12. 1000 €	36 288	7 974
			Lainasaamiset 31.12. 1000 €	509	4 774
			Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	4 509	5 330
			Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/as	453	536
			Kunnan asukasmäärä	9 953	9 953

Konsernin henkilöstömäärä

Henkilöstö	2015	2014
Kunnan ja tytäryhtiöiden henkilöstömäärä		
Leppävirran kunta	496	489
Leppävirran Kiinteistö Oy	5	4
Leppävirran Virkistysuimala Leppäkerttu Oy	12	12
Leppävirran Monitoimitalo Oy	0	0
Leppävirta Areena Oy	2	

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 69 §). Kunnan taseessa ei ole alijäämää.

1.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä -tilille.

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että tilikauden tuloksesta, 1.180.831,01 eurosta

- 1) Kirkonkylän päiväkodin tilikauden 2015 poistojen osuus 84.032,93 kirjataan poistoeron vähennykseksi.
- 2) Edellisellä tilikaudella muodostettu 1.200.000 euron investointivaraus Leivolan asumispalveluyksikön peruskorjaushanketta varten siirretään alakoulun uudisrakennushankkeelle koska Leivolan palvelukeskuksen peruskorjaushanke vaihtui Ara-tuetuksi uudisrakennuskohteeksi.
- 3) Tilikauden tuloksesta 1.180.831,01 euroa muodostetaan uusi 1.100.000 euron investointivaraus joka kohdennetaan alakoulun uudisrakennushankkeeseen.
- 4) 164.863,94 euroa kirjataan taseen tilikauden ylijäämätilille.

2. Talousarvion toteutuminen

2. Talousarvion toteutuminen

2.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 65.5 §). Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailusta on lisäksi käytävä ilmi onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 65.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksu- valmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 65.4 §). Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle¹⁸.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutusvertailuosassa (KuntaL 69 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista (KuntaL 71.2 §). Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutusvertailu.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (13 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (65.4 §) ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (69 §).

Talousarvioon otetut tavoitteet ovat erityyppisiä. Ne voivat koskea kunnan aluetta, asemaa ja taloutta kokonaisuutena tai ne voivat koskea kunnan väestöä tai määrättyä asiakasryhmää, jolle kunta järjestää palveluja. Tavoitteita voidaan asettaa myös palvelujen tuotanto- tai järjestämisprosessille palvelujen määrää tai laatua taikka niiden järjestämistapaa koskevinä tavoitteina.

Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite. Tavoitteiden sitovuusaste on kuitenkin erilainen. Se riippuu tavoitteen saavuttamisajasta, meno- tai tulosidonnaisuudesta tai siitä, kuinka paljon muut tekijät kuin kunnan omat toimenpiteet vaikuttavat tavoitteen toteutumiseen.

Sitovuusasteesta riippuen tulosten raportointi toteutusvertailussa on valvontapainotteista tai arvioivaa. Valvontapainotteisessa raportoinnissa toteutumaa verrataan asetettuun tavoitteeseen. Arvioivassa raportoinnissa verrataan sekä suunniteltua että toteutunutta palvelutarjontaa palvelujen kysyntään eli tosiasialliseen palvelutarpeeseen. Näin arvioiva raportointi on myös tavoiteasettelun onnistuneisuuden arviointia.

Verorahoitteen toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Yleensä kunnan on mahdollista päättää palvelun saatavuudesta, riittävydestä ja kohdentuvuudesta, jolloin tavoitearvot voidaan määritellä hyvinkin sitoviksi. Sen sijaan muutokset asiakkaan tai väestöryhmän hyvinvoinnissa voivat olla seurausta suuresta määrin muista tekijöistä kuin kunnan palveluista. Vaikuttavuuteen liittyviä tavoitearvoja joudutaan ehdollistamaan tiettyjen ulkoisten edellytysten täyttymisellä. Vaikuttavuustavoitteisiin liittyy yleensä myös olennaisesti talousarviovuotta pidempi aikajänne.

Yleensä pitkän aikavälin tavoitteissa, koko väestöä koskevissa tavoitteissa ja tavoitteissa, joiden saavuttaminen riippuu myös muista tekijöistä kuin kunnan toimenpiteistä, sitovuus määritellään väljemmin. Palvelujen määrää, laatua, palvelukykyä tai asiakastytyväisyyttä koskevat tavoitteet voidaan määritellä joko sitovasti määräyksiköinä tai väljemmin määräväljyksinä tai kehityssuuntina. Voimava-

rojen niukkuus saattaa kuitenkin edellyttää ehdottomia suoritemäärälle tai yksikkökustannukselle asetettavia raja-arvoja, joita ei voi ylittää. Toimenpide- ja hanketavoitteissa tavoitearvo on yleensä yksiselitteisesti määrätty: hallintosääntö uudistetaan, kehittämissuunnitelma laaditaan, kuntayhtymä puretaan tai puhdistamo rakennetaan.

Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Leppävirran kunnanvaltuuston asettamat tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta ohjaavat tavoitteet ja niiden toteutuminen:

Tavoitteet Leppävirran Kiinteistö Oy

- käyttöaste on vähintään 96 %
- kiinteistöjen pitkän tähtäimen korjaussuunnitelmaa (PTS) toteutetaan ja rahoitetaan toimintatuotoilla
- asuinneliövelan alentaminen nykyisestä ja pitkän tähtäimen taloussuunnitelman laatiminen tavoitteena pitkäaikaisen vieraan pääoman suunnitelmallinen alentaminen
- yhtiön kannattavuutta parannetaan
- tulokehityksestä/menojen kasvusta huolehditaan siten, että tulorahoitus riittää korjausinvestointeihin sekä lainojen ym. velvoitteiden hoitamiseen takaisinmaksusuunnitelmia noudattaen
- toiminta toteutuu Leppävirran kunnanvaltuuston hyväksymien toimintaa ja taloutta ohjaavien tavoitteiden mukaisesti.
- vuokrasaatavat pyritään minimoimaan
- korkosuojauksen tarve ja mahdollisuus selvitetään vuoden 2015 aikana
- yhtiö selvittää tarpeen liittyä IS-Hankinta Oy:n asiakkaaksi

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen Leppävirran Kiinteistö Oy

Käyttöaste oli 92,4 %. Tyhjänä ollut Ukko I-kiinteistö yhtiöitettiin ja myytiin tilikauden aikana. Yhtiön tulos oli voitollinen. Peruskorjauksia on toteutettu kassavaroin. Yhtiö liittyi IS-Hankinnan asiakkaaksi. Suunnitelmallinen toiminnan kehittäminen jatkuu.

LEPPÄVIRRRAN KUNTA					
Kuntakonsernin tavoitteet					
Leppävirran kiinteistö Oy:					
Tunnusluvut	Tilinpäätös 2012	Tilinpäätös 2013	Tilinpäätös 2014	Tilinpäätös 2015	TA 2015
Liikevaihto, €	2 405 508,48	2 325 505,07	2 279 540,18	2 314 255,80	2 396 408,80
Tulos, €	44 619,12	40 860,51	36 372,10	54 572,19	-172 501,86
Omavaraisuus, %	18,87	19,58	20,71	21,66	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	1,85	1,67	1,46	2,15	
Poistot/sijoitettu pääoma, %	2,58	2,54	2,58	2,51	
Koro/lainakanta, %	2,00	1,79	1,61	1,44	
Koro/liikevaihto, %	9,78	8,87	7,73	6,52	
Kate/liikevaihto, %	24,79	25,77	24,73	23,49	
Tavoitteet /mittari	2012	2013	2014	2015	TA 2015
Vuokralaisten vaihtuvuus, %	43,50 %	40,55 %	27,29 %	31,03 %	20,00 %
Bruttoinvestoinnit, €	0,00	0,00	0,00	212 347,00	172 500,00
Käyttöaste, %	96,00 %	96,00 %	92,12 %	92,38 %	95,00 %
Lainavastuut, lainamäärä, €/asm ²	561,61 €	549,80 €	523,20 €	524,20 €	506,00 €
Lainakanta, lyhennysohjelmainen	10 096 884,15	9 602 484,15	9 045 515,95	8 602 315,95	8 781 284,15
Lainakanta €/as	980,28	944,20	902,75	864,03	860,91
Pääomalainat €	1 908 209 €	1 908 209 €	1 908 209 €	1 908 209 €	1 908 209 €

Tavoitteet Leppävirran Virkistysuimala Leppäkerttu Oy

- yhtiön tulos on ylijäämäinen
- myynnin ja markkinoinnin tehostaminen
- omavaraisuusaste (oma pääoma/koko pääoma) ei alita 29 %
- taloudellinen ja toiminnallinen tehostaminen hyödyntäen Vokkolan alueen muiden toimijoiden tarjoamia liiketoimintamahdollisuuksia
- edellytetään korkosuojaustarpeen selvittäminen talousarviovuoden aikana
- yhtiö veloitetaan selvittämään tarve liittyä IS-Hankinta Oy:n osakkaaksi ja asiakkaaksi

Asetettujen tavoitteiden toteutuminen Leppävirran Virkistysuimala Leppäkerttu Oy

Yhtiön tulos oli tappiollinen. Omavaraisuusaste on 29,4. Lainat kilpailutettiin uudelleen vuonna 2015. Myynnin ja markkinoinnin tehostaminen toteutuu Vokkolan alueen kaikkien toimijoiden ja kunnan yhteistyönä.

LEPPÄVIRRAN VIRKISTYSUIMALA LEPPÄKERTTU OY:n tunnusluvut, tavoitteet/mittarit

	TP 2012	TP 2013	TA 2014	TP 2014	TP 2015
Liikevaihto	1 498 520	1 508 020	1 560 661	1 551 591	1 487 586
Tulos	-133 773	-18 635	106 036	42 980	-94 989
Henkilöstö, lkm	13	13	12	12	12
Liikevaihto / henkilö	115 271	116 002	130 055	129 299	123 966
Henkilökustannus / hlö	-35 967	-35 088	-33 024	-37 024	-39 926
Omavaraisuusaste		29,25 %	28,61 %	31,23 %	29,41 %
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-14,73	-1,50	-1,50	0,16	-3,50
Korot / lainakanta, %	1,07 %	0,87 %	0,87 %	0,74 %	0,96 %
Korot / liikevaihto, %	3,94 %	3,04 %	3,04 %	2,35 %	3,28 %
Käyttökate / liikevaihto, %	6,55 %	13,12 %	13,12 %	16,12 %	8,01 %
Käyttöomaisuusinvestoinnit	0	0	40 000	0	8 877
Lainakanta, lyhennysohjelmainen 31.12.	3 005 750	2 803 567	2 601 383	2 601 383	2 600 000
Lainakanta, lyhennysohjelmainen 31.12. / as	292	276	276	260	261
Pääomalainat 31.12.	2 496 361	2 496 361	2 496 361	2 496 361	2 496 361

Tavoitteet Leppävirran Monitoimitalo Oy

- rakennushankkeen loppuunsaattaminen
- toiminta käynnistetään ja vakiinnutetaan
- yhtiö siirtyy Leppävirran Kiinteistö Oy:n hallinnoitavaksi vuoden 2016 alusta
- korkosuojausten tarve ja mahdollisuus selvitetään vuoden 2015 aikana

Toteutuminen: Rakennus valmistui vuonna 2015 suunnitellusti ja aikataulussa ja budjetissa pysyen. Yhtiö siirtyi Leppävirran Kiinteistö Oy:n hallinnoitavaksi tammikuussa 2016.

LEPPÄVIRRAN MONITOIMITALO OY:N tunnusluvut, tavoitteet / mittarit		
	TP 2015	TP 2014
Liikevaihto	169 733	0
Tulos	-32 607	-58 165
Omavaraisuusaste	5,5 %	6,6 %
Käyttökate / liikevaihto	93,1 %	
Korot / lainakanta	1,2 %	0,9 %
Korot / liikevaihto	48,5 %	
Lainakanta, lyhennysohjelmainen	6 925 532	6 000 000
Lainakanta, lyhennysohjelmainen / as	696	599

2.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toiminnan yksityiskohtainen esittely tehtävittäin otetaan talousarvion toteutumisvertailuun. Toteutumisvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus. Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävien poikkeamien syistä. Toteutumisvertailussa voidaan esittää myös muita olennaisia perustelutietoja, kuten kertaluonteisten erien vaikutus talousarvion toteutumiseen. [19.3.2013]

Toteutumisvertailussa esitetään sekä budjetoidut että toteutuneet menot ja tulot bruttomääräisenä riippumatta siitä, onko sitovuus talousarviossa määritelty brutto- vai nettoperiaatteen mukaan. Valtuustoon nähden sitovat erät osoitetaan toteutumisvertailussa esimerkiksi varjostettuna, lihavoiden tai muulla havainnollisella tavalla.

Muutokset talousarvioon tulee tehdä talousarviovuoden aikana välittömästi, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan hyväksyä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksessä talousarviomuutoksia ei tule enää tehdä, vaan valtuuston tulee ottaa poikkeamiin kantaa tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

2.4 Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalouden avulla. Talousarvion käyttötalouden osassa valtuusto on asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalouden toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Taloudellisen ja toiminnallisen tavoiteasettelun tulee olla kuntastrategian mukainen.

2.4.1. Kuntastrategian hankkeiden aikataulukko

	Asuminen ja elinympäristö	Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö	Kunnalliset palvelut ja henkilöstö	Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset
2014	Kirkonkylän osayleiskaava	Konnuksen maankäytön linjaus	Sähköiset palvelut	Konserniraportoinnin kehittäminen
	Taajama-alueen maanhankinta		Asiakaspalautteen kerääminen	Yhteistyömekanismien kehittäminen tytäryhteisöjen kanssa
	Suoniemen kehittäminen		Työssäjaksaminen, työhyvinvointi	

2.4.2. Kuntastrategian painopistealueet vuonna 2015

	Asuminen ja elinympäristö	Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö	Kunnalliset palvelut ja henkilöstö	Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset
2015	Kirkonkylän asemakaavat	Uuden yritysalueen sijoittuminen	Hankintastrategia	Roolit päätöksenteossa
	Kevytliikenneväylien priorisointi		Henkilöstösuunnittelun kehittäminen	Konsernin tuottavuuden kehittäminen
			Työssäjaksaminen, työhyvinvointi	
			Tuottavuuden edistäminen	

2.4.3. Koko suunnitelmakauden 2014 – 2017 aikana ajankohtaiset hankkeet

	Asuminen ja elinympäristö	Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö	Kunnalliset palvelut ja henkilöstö	Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset
Jatkuva kehittäminen	Maapoliittisen ohjelman toteutus		Sähköiset palvelut	Konsernin tuottavuuden kehittäminen
			Asiakaslähtöisten palveluiden suuntaaminen	
			Työssäjaksaminen, työhyvinvointi	

2.4.4. Kuntastrategian painopistealueet 2015 ja toteuma 31.12.2015

- Valitse alas vetovalikosta onko toteuttaja o = osallisena, pv = päävastuullinen vai – ei osallinen
- Sarakkeeseen Toteuma 8 / 2015 selvitystekstiä toteutumasta
- Kursiivilla koko suunnittelukauden jatkuvat tavoitteet

Asuminen ja elinympäristö	Toteuttaja						Toteutuma 31.12.2015	
	Kunnanhallitus	KH:n yleisjaosto	Perusturvaltk.	Koulutk.	Kulttuuri- ja sivistysltk.	Tekninenltk.		Keski-Savon ympäris-
Kirkonkylän asemakaavat	pv	-	-	-	-	o	-	- Asemakaavahankkeet: terveyskeskuksen kortteli 67 hyväksyttiin, Juottoranta ja Ukonniemi kaavoitus alkoi lähtötietojen selvittämisellä
Kevyttiikenneväylien priorisointi	o	-	-	-	-	pv	-	- selvitys tehty valtuustoaloitteen yhteydessä kv 7.10.2013 § 69
<i>Maahankinta</i>	pv	-	-	-	-	o	-	- hankittiin 2 aluetta yht. 33 ha Paukaralhti-Oravikoski alueelta
<i>Strateginen maahankinta</i>	pv	-	-	-	-	o	-	- saatu 2:lla eri kaupalla hankittua strategisesti merkittäviä maa-alueita omistukseen.
Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö								Toteutuma 31.12.2015
Uuden yritysalueen sijoittuminen	pv	-	-	-	-	o	-	- Asia ratkaistu Kirkonkylän osayleiskaavassa (kaava hyväksytty kunnanvaltuustossa 23.2.2015), teollisuusaluevaraus Nikkilänmäellä, ja matkailupalveluiden aluetta Konnuksella. - Vuonna 2016 Riikinnevalalla käynnistyy metsähallituksen maille teollisuusalueen kaavoittaminen. - Monnin kauppahankkeen yhteydessä huolehdittu puitteista. - Keskon tonttivaraus hoidettu toivotussa muodossa, hanke kariutui muista syistä. - Riikinneva -hankkeessa kunnan päätöksenteko ja kaavoitus tuki toteutusta nopeassa aikataulussa.
<i>Työllisyyttä edistävät hankkeet</i>	pv	o	o	o	o	o	o	- Varkauden seudun työllisyydenhoidon kuntakokeiluun osallistuttiin.
<i>Vokkolan alueen matkailullinen kehittäminen</i>	pv	-	-	-	o	o	-	- Leppävirta Areena avasi ovensa 1.4.2015. - Vokkolan alueen liikuntamatkailuhanke käynnistyi. - Vokkolan alueen infran parantamishanke valmistui. - Alueen palvelutarjonta laajenee; vuokrattu seikkailu / kiipeilypuiston alue.
Kunnalliset palvelut ja henkilöstö								Toteutuma 31.12.2015
Hankintastrategia	pv	o	o	o	o	o	o	- Hyväksytty kv 14.12.2015.
Henkilöstösuunnittelun kehittäminen	o	pv	o	o	o	o	o	- Pohjatyö käynnistetty, mm koulutussuunnitelman osalta. - Henkilöstön perehdytysopas otettiin käyttöön.
Työssäjaksaminen, työhyvinvointi	o	pv	o	o	o	o	o	- Tyhy-toimintaa on jatkettu 2015. Tyhy-työryhmä suunnittelee ja koordinoi resurssien käyttöä.

Kunnalliset palvelut ja henkilöstö	Kunnanhallitus	KH:n yleisjaosto	Perusturvaltk.	Koulutk.	Kulttuuri- ja sivistysltk.	Tekninenltk.	Keski-Savon ympäristöltk.	Toteutuma 31.12.2015
Tuottavuuden edistäminen	pv	o	o	o	o	o	o	<ul style="list-style-type: none"> - V 2014 yt- menettelyn vaatimat muutokset loppuunsaatettu 2015 aikana, henkilöstökustannukset alentuneet noin 500.000 euroa. - Vanhustenhuollon mobiilisovellus käyttöön otettu, asiakastytyytyväisyys-kysely toteutettu, tulokset hyviä, asiaa seurataan jatkovuosina.
Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset								Toteutuma 31.12.2015
Roolit päätöksenteossa	pv	o	o	o	o	o	o	<ul style="list-style-type: none"> - V. 2015 budjetti laadittu niin, että valtuuston hyväksymästä kuntastrategiasta johdetut tavoitteet on integroitu aikaisempaa selkeämmin vuotuisen tavoite-asetteluun. - Seurantaa ja raportointia kehitetään edelleen. - Päätösten ja tavoitteiden strategian mukaisuus on korostunut
Konsernin tuottavuuden kehittäminen	pv	o	o	o	o	o	o	<ul style="list-style-type: none"> - Tytäryhteisöistä LKOY on parantanut kannattavuuttaan merkittävästi. Sen kirjanpitoratkaisu ja lainojen konvertoiminen tuovat sen toimintaan tehokkuuden lisäystä. - Muutenkin konserniohjaus on kehittynyt ja tavoiteasettelu selkiytynyt.

Käyttötalouden esittämiskaavio: Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja sitovuus- tasot

Toimielin:

- **Kunnanvaltuustoon nähden sitova tavoite- ja määrärahaso**

10 Kunnanhallitus
13 Kunnanhallituksen yleisjaosto
15 Tarkastuslautakunta
16 Keskusvaalilautakunta
20 Perusturvalautakunta
30 Koululautakunta
40 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta
50 Tekninen lautakunta
65 Keski-Savon ympäristölautakunta

Tulosalue:

- **Kunnanhallitukseen nähden sitova tavoite- ja määrärahaso**

101 Yleishallinto talous- ja toimistopalvelut
110 Elinkeinotoimi
141 Ravintopalvelut
131 Henkilöstöhallinto ja -palvelut
150 Tilintarkastus
160 Vaalit
211 Johtamisen tukipalvelut
221 Sosiaalihuollon palvelut
241 Terveysten- ja sairaanhoitopalvelut
311 Koulutoimi
471 Sivistystoimi
511 Tekninen toimi
900 Vesi- ja viemärlaitos
590 Rakennusvalvonta
650 Ympäristötoimi

Vastuualue:

- Lautakuntaan nähden sitova tavoite- ja määrärahaso

1001 Yleishallinto	4713 Kulttuuritoimi
1201 Talous- ja toimistopalvelut	4750 Kirjasto- ja kulttuuritoimi
1111 Elinkeinotoimi	4772 Soisalo-opisto
1410 Ravintopalvelut	4803 Nuorisotoimi
1310 Henkilöstöhallinto ja yhteistyötoimikunta	4853 Liikuntatoimi
1330 Henkilöstöpalvelut	4901 Yhdistys- ja kylätoiminta
1350 Työsuojelu	5100 Hallinto
1360 Työllisyysvarat	5115 Ostopalvelut
1510 Tarkastustoimi	5120 Varikko ja konekeskus
1610 Vaalit	5201 Maankäyttö ja mittauspalvelut
2101 Johtamisen tukipalvelut	5301 Kunnallistekniset palvelut
2202 Sosiaali- ja perhetyö	5401 Tilapalvelut
2203 Varhaiskasvatus	9501 Vesilaitos
2311 Vajaakuntoisten palvelut	9521 Viemärlaitos
2503 Hoivapalvelut	9560 Tukipalvelut ja yhteiset kustannukset
2402 Terveyspalvelut	5910 Rakennusvalvonta
2601 Sairaanhoitopalvelut	6510 Hallinto ja yhteiset kustannukset
3011 Koulutoimen hallinto	6520 Ympäristönsuojelu
3120 Opetustoimi	6530 Terveystieteiden valvonta
4711 Sivistystoimen hallinto	6540 Eläinlääkintähuolto

Hallinnonalakohtaiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Toimielin: 10 Kunnanhallitus

1. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Toimielin 10	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	2 098	2 157	4	2 161	2 201
Toimintamenot	-3 822	-4 370	-30	-4 400	-4 390
Toimintakate (Netto)	-1 724	-2 213	-26	-2 238	-2 189

Tulosalue: 101 Yleishallinto talous- ja toimistopalvelut

1. Tulosalueen 101 toiminta-ajatus / tehtävänkuvaus:

Tulosalue huolehtii yleis- ja taloushallinnon keskitetyistä tehtävistä koko kuntaa koskien ja tukee kunnanvaltuuston ja -hallituksen työskentelyn edellytyksiä

2. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 101	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	158	125	0	125	177
Toimintamenot	-1 635	-2 044	-14	-2 058	-2 112
Toimintakate (Netto)	-1 477	-1 919	-14	-1 933	-1 935

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
B1. Elinkeinopolitiikka edelleen aktiivista ja joustavaa ja perustuu kunnan omaan tahtoon ja päätöksiin. Kunta tunnetaan hyvästä yritys ympäristöstä ja yrityksistään.	Yritystonttien kysyntää vastaavasta tarjonnasta huolehtiminen, nopeus ja joustavuus	Toteutuneet tonttikaupat Yritystonttikaupat ratkaistaan enintään kolmen kk sisällä

Toteuma 31.12.2015

Vireille tulleet kaupat on käsitelty seuraavassa mahdollisessa kokouksessa.

	Päätöksenteon riipeys ja joustavuus yrityselämän asioissa	Asioiden läpimenoajat
--	---	-----------------------

Toteuma 31.12.2015

Yritysasiat on käsitelty viipymättä.

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C5. Tuottavuuden nostaminen	Sähköisten palveluiden kehittäminen Henkilöstön osaaminen / eläköitymisten yhteydessä harkinta	Sopimustenhallinta siirretään sähköiseen muotoon vuoteen 2017 mennessä Sähköisen arkistoinnin osaluueittainen toteuttaminen Henkilöstömuutosten onnistuminen

Toteuma 31.12.2015

Sopimushallinnan sähköiseen muotoon siirtymistä jatketaan. Päätös tehty lähtemisestä Istekki Oy:n hallinnoimaan maakunnallisen arkistoprojektiin. Henkilöstöpäällikön rekrytointi on menossa.

C2. Hyvä työnantajaimago	Osaamisen turvaaminen	Henkilöstön työilmapiirikyselyn tulokset, henkilöstön vaihtuvuus
--------------------------	-----------------------	--

Toteuma 31.12.2015

Asiakastytyväisyyskysely on tehty, sen tuloksia on käsitelty kunnan johtoryhmässä ja esimiestapaamisessa. Asiakaspalvelukoulutus koko henkilöstölle on toteutettu ja koulutuskokonaisuus jatkuu. Tavoitettavuuden parantamista valmistellaan työryhmätyönä.

C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen	ICT -järjestelmien kehittämisessä ylikunnallinen yhteistyö, talouden tasapainotustyö jatkuu, kustannustehokkuus kaikessa toiminnassa	
C6. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Hankintastrategian laatiminen	Laadittu vuoden loppuun mennessä

Toteuma 31.12.2015

ICT:ssä yhteistyötä tehdään yli kuntarajojen, mm ruokahuollon Aromi -ohjelmistoratkaisu on usean kunnan yhteinen. Hankintastrategia on laadittu ja ensimmäinen hankintasuunnitelma julkaistu

C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Sisäinen tiedottaminen ja koulutus Strategia jalkautetaan henkilöstölle, koulutuksia järjestetään tarpeen mukaan ja sisäisellä tiedottamisella edesautetaan työssä jaksamista.	Työilmapiirikysely, Säännölliset infotilaisuudet Kehityskeskustelut
---	---	---

Toteuma 31.12.2015

Kehityskeskusteluissa painotetaan strategian jalkautusta. Asiakastytyväisyyskyselyä käsitelty osastokokouksessa. Infotilaisuuksia on pidetty mm. varhaisen tuen asioista. Henkilöstölle järjestettiin liikuntailtapäivä uuden Areenan tiloissa.

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D1. Konsernin talous ylijäämäinen	<ul style="list-style-type: none"> - Tytäryhteisöjen ohjaaminen ja taloussuunnittelu yhteistyössä - Jatkuva yhteydenpito kunnan ja tytäryhteisöjen välillä - kuntakonsernin kokonaisedun näkökulman pitäminen esillä päätöksenteossa - yhteishankintojen hyödyntäminen 	Koko konsernin talouslukujen kehittyminen terveeseen suuntaan.
Toteuma 31.12.2015		
Toimintaa seurataan osavuosiraportoinnilla ja yhteydenpidolla. Konsernin ohjauksen menettelyjä on tiivistetty ja yhteistyö toimii.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Talouden seuranta koko konsernin tasolla. Erityisesti ostopalvelujen taloudellisuuden seuranta ja toiminnallisuus.

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Talouden pohjan heikkeneminen, varautuminen reaaliaikaisella talousseurannalla ja riittävän aikainen puuttuminen poikkeamiin.

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

1201	Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016	TA 16/ TA 15-%
1210	Ostoreskontra	44 280		35 456		
1002	Ostolaskut/kpl	16 006	16 500	15 817	16 000	0,97
	€/lasku	2,77	0	2,24		
	ulk.nettomenot yhteensä	41 908	39 849	36 590	31 885	0,80
1210	Kirjanpito	81 788		81 732		
1003	vientien määrä	215 200	210 000	210 313	350 000	1,67
	€/vienti	0,38	0	0,39		
	ulk.nettomenot yhteensä	77 979	77 076	80 441	76 240	0,99
1210	Kirjanpito Virkistysuimala Leppäkerttu Oy	20 486		17 047		
1004	vientien määrä	15 902	15 500	7 563	0	0,00
	€/vienti	1,29	0	2,25		
	Ostolaskut/kpl	1 033	1 100	541	0	0,00
	€/lasku	1,21				
	ulk.nettomenot yhteensä	-3 834	-5 878	1 792	8 569	-1,46
1210	Kirjanpito Kiinteistö Oy	27 816		18 357		
1007/1410	vientien määrä (sis. Savo 2)	67 789	65 000	522	0	0,00
	€/vienti	0,41	0,00	35,17		
	Ostolaskut/kpl	2 025	2 000	2 025	0	0,00
	€/lasku					
	Myyntilaskut/kpl	3 992		0		
	ulk.nettomenot yhteensä	-11 388	-7 660	-5 064	0	0,00
1210	Perintä Kiinteistö Oy	10 629		-2 058		
1007/1411	Saatavien karhuaminen kpl/v	769	0	641	0	
	€/karhuttu lasku	13,82	0	-3,21		
	ulk.nettomenot yhteensä	-8 290	0	-6 858	0	
1210	Laskutus ja perintä	48 598		49 930		
1008	Myyntilaskut/kpl	24 432	23 500	24 067	23 200	0,99
	suoritteet (painotettu) yhteensä	25 483		24 067		
	€/suorite	1,91		2,07		
	ulk.nettomenot yhteensä	45 427	43 805	47 789	48 386	1,10

1210	Palkanlaskenta	91 112		76 734		
1005	palkkalaskelmien määrä	7 625	8 100	7 325	7 600	0,94
	€/palkkalaskelma	11,95	0,00	10,48		
	ulk.nettomenot yhteensä	90 649	95 000	81 013	91 100	0,96
1210	Taloussuunnittelu ja rahoitus	86 885		84 820		
1006	ulk.nettomenot yhteensä	85 798	84 580	82 538	78 426	0,93
1210	Aravat	0				
1009	ulk.nettomenot yhteensä	0	0			
1210	Monitoimitalo	6 897		5 183		
1013	ulk. Nettomenot yhteensä	6 315	3 733	5 183	4 279	1,15
1210	Unnukan kirjanpito	0				
1080	ulk. Nettomenot yhteensä	0	0			
1212	Hallinto (keskusarkisto, tekstinkäsittely)	79 475		71844		
1001	ulk.nettomenot yhteensä	75 707	70 191	66 956	73 673	1,05
1212	Puhelinvaihte	10 955		14 806		
1015	kiinteät lankaliittymät/kpl	148	160	110	100	0,63
	vaihteenhoito ja verkkokust. €/suor	74,02	0,00	134,60		
	ulk.nettomenot yhteensä	10 025	10 471	13 604	14 424	1,38
1212	Postitus	6 010				
1016	suoritteet: jako postimaksujen suhteessa					
	ulk.nettomenot yhteensä	6 120	4 274	5 873	2 965	0,69
1212	Kassa ja neuvonta	12 835		16 918		
1017	ulk.nettomenot yhteensä	9 976	13 371	14 638	13 673	1,02
1220	Painatus ja kopiointi	24 690		24 975		
	suoritteet: kopioiden määrä	208 974	215 000	212 054	208 000	0,97
	€/kopio	0,12	0,00	0,12		
	ulk.nettomenot yhteensä	21 088	18 380	19 561	16 250	0,88
1230	Tietotekniikkapalvelut					
	Yhteiset kustannukset	172 325		150 555		
	työasemien määrä (verkkoyhteys)	433	433	430	430	0,99
	€/työasema	397,98	0,00	350,13		
	Atk-tuki/kunnantalo					
	työasemien määrä					
	€/työasema					
	ulk.nettomenot yhteensä	129 804	140 835	132 586	131 730	0,94
1215	Osaston yhteiset kustann.	29 129		35 688		
	ulk.nettomenot yhteensä *	15 683	22 575	25 332	20 290	0,90
	Välittömät nettomenot yht.	592 967	610 602	601 974	611 880	1,00

Toimielin: 10 Kunnanhallitus

Tulosalue: 110 Elinkeinotoimi

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

- Kuntastrategian mukainen oma, aktiivinen yritysneuvonta ja elinkeinopolitiikka
- Hyvä yhteistyö alueen ja yritysten kanssa.

2. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 110	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	8	0	0	0	86
Toimintamenot	-315	-409	-1	-410	-407
Toimintakate (Netto)	-307	-409	-1	-410	-322

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

Asuminen ja elinympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
Tonttien kaupaksi meneminen.	Asuinkuntakampanja	Myydyt tontit
<p>Toteuma 31.12.2015 Asuinkuntamarkkinointia toteutettu monikanavaisesti ja kaavahankkeet olivat esillä Vesileppis Areenalla 18.4.2015. Asuinkuntamarkkinoinnin painopisteenä on vuoden aikana ollut kunnan profiilin nosto hyvien palvelujen ja hyvinvoinnin asuinkuntana.</p> <p>Kunta osallistui elokuussa 2015 MTV3- kanavan Elixir-ohjelman kuvauksiin yhteistyössä Vesileppiksen kanssa. Jaksot julkaistaan syksyllä 2015 (2kpl) ja keväällä 2016 (2kpl).</p>		

Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
B1. Elinkeinoelämä aktiivista ja joustavaa ja perustuu kunnan omaan tahtoon ja päätöksiin. Kunta tunnetaan hyvästä yritys- ympäristöstä ja yrityksistään.	Yritysneuvonta	Uudet yritykset 30 kpl netto 3-6 kpl (Y-rekisteri). Hankkeissa synnytyt uudet työpaikat 45 kpl (Yritys ja hankerekisterit) Yritysten investointi ja kehittämishankkeet 10 kpl (Ely-keskus ja kehittämisrahasto) Työllisten määrän kehitys (tilastot)
	Kuntamarkkinointi	Yritystonttien ja toimitilojen riittävä tarjonta, yritystonttien hinnoitteluperiaatteiden ja käyttötarkoituksenmäärittely Asiakastyytyväisyyden mittaaminen, kunnan imagon tutkiminen

Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
<p>Toteuma 31.12.2015 Uusia yrityksiä perustettu 28 kpl ja lakkautettuja 22 kpl, nettolisäys 6 kpl. Hankerahoitus käynnistynyt helmikuussa 2015. Toteutettiin yritysrahoituksen teemapäivä 21.1.2015. Yritysneuvonta ollut aktiivista, perustamisneuvonnassa ollut 18 (64 %) uusista yrityksistä, lisäksi rahoitus- ja kehittämisneuvonnan piirissä yhteensä 7 yritystä, 70 % myönteisen rahoituspäätöksen saaneista yrityksistä on saanut kunnan järjestämää neuvontaa.</p> <p>Työttömyysaste oli 0,1 % - yksikköä korkeampi kuin edellisvuotena, ollen 15 % joulukuussa 2015. Pohjois-Savon kasvuyritysselvityksessä tunnistettu 8-10 kpl potentiaalista kasvuyritystä Leppävirralta.</p> <p>Kunnan asiakastytyväisyyssmittauksen tulokset hyvät.</p>		
B2. Metalliteknologiateollisuuden kilpailukyky (n. 800 työpaikkaa). Energiateknologia osaamiskeskittymän turvaaminen.	Osaamispohja/vienti	Elinkeinoprojektit 3 kpl Osaamiskeskus- ja vientiprojekti Golden Gavia (Kultainen Kuikka)
	Metalliteknologia- ja energiateollisuuden osaamisen kehittämistä ja verkostoitumista tuetaan yhteistyöhankkeisiin osallistumalla (yritykset, oppilaitokset, muut kehittämisorganisaatiot, kunta) ja järjestämällä tontteja ja toimitiloja Riikinnevan ekovoima-alueen kehittäminen	Leppävirralaisten yritysten osallistuminen hankkeeseen (Techno Growth) Uudet sijoittumiset kunnan alueelle, olemassa olevien yritysten investoinnit. Hankkeiden selvitystyö käynnissä.
<p>Toteuma 31.12.2015 Navitas Kehityksen hallinnoimat Techno Growth- ja Techno KnowHow –hankkeet ovat käynnistyneet. Elinkeinoasiamies on mukana Techno Growth-hankkeen projektiryhmässä ohjaamassa ja ideoimassa hankkeen konkreettisia toimenpiteitä alueella. Yrityksiä aktivoitu lähtemään mukaan hankkeiden toimenpiteisiin, vuoden 2015 aikana 7 yritystä ollut mukana hankkeen aktiivisissa toimenpiteissä.</p> <p>Yrityskohtaisten hankkeiden haku (Ely-keskus) alkanut ja yritysten kehittämishankkeita on vireillä useita, elinkeinoasiamies ja TG-hanke ovat olleet yritysten apuna kehittämishankkeiden suunnittelussa ja rahoituksen hakemisessa. 2015 Leppävirralle on myönnetty tehty yhteensä 10 kpl myönteisiä rahoituspäätöksiä yritysten kehittämisavustuksesta ja yrityksen investointituesta, näistä 2 kpl kunnan toteuttamiin hankkeisiin.</p> <p>Myönnettyjen avustusten kokonaismäärä on 1.559.000 €. Pohjois-Savon Ely-keskuksen alueen kunnista Leppävirta sijoittui kolmanneksi rahoituspäätösten lukumäärällä ja neljänneksi euromäärällä mitattuna.</p>		
B3. Maaseudun yritystoiminnan kehittäminen.	Maaseudun yritystoiminnan monipuolistaminen ja kehittäminen yhteistyössä alan kehittäjien kanssa. Lähiruoka – hanke Yritysneuvonta ja aktivointitoimenpiteet maaseudun yrittäjille	Mukana olevat yritykset Ely-keskuksen ja Mansikka ry:n myöntämät yritystuet Leppävirran yrityksille
<p>Toteuma 31.12.2015 Maaseudun yritystukien (Leader) rahoituspäätösten tekeminen ei käynnistynyt kunnolla koko vuonna. Toteutettiin maaseudun rahoituspäivä 21.4.2015.</p> <p>Kauden aikana on tehty selvitystyötä maanviljelyn ja muiden maaseutuelinkeinojen kehittämisestä ja tuke-</p>		

Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
<p>misesta, valmisteltu ja päätetty pienavustusten myöntöperiaatteista. Yhteydenpito MTK:n ja maaseudun yrittäjien kanssa on ollut rakentavaa ja tiivistä, otettu käyttöön uutiskirje ja toteutettu kysely kehittämispalveluiden asiakastarpeista.</p>		
B4. Keskustan kaupallisten palvelujen ja keskustaajaman vetovoiman kehittäminen.	Keskustan alueen kaupallisten palvelujen kehittäminen yhteistyössä alueen yrittäjien kanssa "Laadukkaan palvelun Leppävirta" hanke yhteistyössä palvelualan yrittäjien kanssa	Mukana olevat toimijat
<p>Toteuma 31.12.2015 Leppävirran yrittäjien kanssa on valmisteltu yhdistysvetoista kaupallisten palveluiden kehittämishanketta työnimellä "Meidän Leppävirta". Leppävirran yrittäjät ovat hakeneet ja saaneet hankkeelle rahoitusta Mansikka ry:stä ja hanke käynnistyy 2016. Paikkakunnan yrityksen ovat voimakkaasti sitoutuneet hankkeeseen</p>		
B5. Vesileppiksen matkailualueen kehittäminen edelleen hyvinvointi- ja perhematkailukohteena.	Hyvinvointi-, terveys- ja liikuntamatkailun kehittämishanke	Hankesuunnitelmaan kirjatut mittarit ja tavoitteet. Alueelle perustettavat uudet yritykset ja alueen yritysten liikevaihdon kasvu Leppävirta Arena Oy:n yritystoiminnan onnistunut käynnistyminen
<p>Toteuma 31.12.2015 Vesileppiksen alue terveys-, hyvinvointi- ja liikuntamatkailuyritysten kasvu ympäristönä- toimintaympäristö- hankkeelle saatiin Ely-keskukselta myönteinen päätös ja hanke aloitettiin heti päätöksen saamisen jälkeen. Hankkeen ohjausryhmä ja hallinnointi perustettiin ja hankkeeseen rekrytoitiin hankevetäjä, joka aloitti 7.4.2015.</p> <p>Leppävirta Areenan Oy:n liiketoiminta käynnistettiin operatiivisella tasolla heti vuoden alussa kun yrityksen johdossa aloitti Tatu Säisä. Yritys avasi ovensa yleisölle 1.4. 2015. Kevään ja kesän aikana yrityksen ja kiinteistön toimintaa on koepönnistetty monenlaisissa eri tapahtumissa.</p> <p>Kiinteistössä sijaitseva palvelutila vuokrattiin 1.5 alkaen Leppävirran Lääkäripalvelut Oy:lle ja yritys aloitti toimintansa uusissa tiloissa tarjoten työpaikan myös useille terveysalan ammattiharjoittajille. Alueen kehittyminen on herättänyt kiinnostusta myös uusissa yrittäjissä ja yhteistyökumppaneissa.</p>		
B6. Työllisyyden edistäminen ja tulevaan rekrytointitarpeeseen varautuminen.	Osallistutaan työllisyyttä edistäviin ja rekrytointia tehostaviin ylikunnallisiin hankkeisiin	
<p>Toteuma 31.12.2015 Leppävirran kunta on mukana valtakunnallisessa Työllisyyden kuntakokeilu – hankkeessa. Kuntakokeilu on hallitusohjelmaan kirjattu valtakunnallinen hanke, jonka tavoitteena on pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen ja työmarkkinoilta syrjäytymisen ehkäiseminen. Hanke toimii Suomessa yli 60 paikkakunnalla ajalla 3.9.2012 – 31.12.2015.</p>		

Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

--	--	--

Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

--	--	--

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

--

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

--

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Perustiedot	Toteuma 2014	Talousarvio 2015	Toteuma 2015	Talousarvio 1016
Henkilöstömäärä	1,8	2	1,8	1,8
Määräaikainen	0,3	-	1	1

Määräaikaisena Vesileppis- hankkeessa 7.4. alkaen Marko Hämäläinen ja Hämäläisen sijaisena 3.11 alkaen Kirsi Vuonnala. Elinkeinotoimella on lisäksi ollut opintoihin kuuluvassa työharjoittelussa agrologi-opiskelija Leena Koponen 16.2 - 6.5. ja tradenomiopiskelija Helena Junkkarinen 20.4.-30.9.

Yritystoiminnan kehittämisrahaston toimintaperiaate muuttui vuoden aikana siten, että entisen palovakuutusrahaston pääoma muutettiin yritystoiminnan kehittämisrahastoksi ja se kuuluu kunnan rahoitusomaisuuteen. Kehittämisrahastosta ei siirretä enää vuosittain pääomaa käyttötalouden budjettiin. Rahaston pääoma on 1 491 612 €. Rahaston sääntöä päivitettiin vuoden 2015 aikana.

ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMINEN**Aluekehitysprojektit:**

Uudet aluekehitysprojektit käynnistyivät vuonna 2015 rakennerahastokausien vaihdoksen jälkeen. Käytännössä ensimmäiset uudet hankkeet pääsivät aloittamaan keväällä 2015.

Maaseudun kehittämissyhdistys Mansikka Ry**Leader-toimintaryhmä 2014–2020**

Kokonaiskehitys 5 538 462 €, josta kuntarahan osuus 720 000 €. Leppävirran kunnan osuus 298 194 €, vuositasolla 49 699 €. Kunnan rahoitusosuus on 4.2 € /asukas. Ministeriön 22.1.2015 tekemän päätöksen mukaisesti yhdistyksen suuntaa-antava rahoituskehitys 2014–2020 on 3 600 000 euroa haetun 4 700 000 euron sijaan.

Ohjelmakaudella tehdään kahdesti kehystarkistus, jolloin lisärahoitusta jaetaan hyvän edistymisen, työn laadun parantamisen ja vaikuttavien tulosten perusteella Leader-ryhmille yhteensä 27 Milj. euroa. Mansikka varautuu mahdolliseen lisäkehityksen keräämällä kuntarahaa valmiiksi 600 000 € lisäkehitykselle (kuntaraha 120 000 €).

Navitas Kehitys Oy**TechnoGrowth 2020**

Teknologia – ja energia-alan yritysten yhteistyön, uudistumisen ja kilpailukyvyyn vahvistamisen kehittämishanke, joka toteutetaan 2015- 2017. EAKR- hankkeen kokonaisrahoitus 1 387 598 €, josta kuntarahaa 202 033 €. Leppävirran osuus yhteensä 13 000€, vuoden 2015 osuus 5000 €.

TechnoKnowhow

Kone- ja energiateknologian yritysten osaamisen kehittämishanke (ESR). Hankkeen kokonaisbudjetti 397 061 €, kuntarahaa 48 000 €. Leppävirran kunnan osuus yhteensä 4500 €, vuoden 2015 osuus 2000 €.

Hyvinvointia elintarvikkeista

Maakunnallinen kolmen osatoteuttajan kehittämishanke joka pyrkii edistämään elintarvikkeiden tuotekehitystä, jatkojalostusta, markkinointia ja kansainvälistymistä. Hanke toteutetaan maakunnallisena siten, että hankkeen hallinnoinnista vastaa

Kehitysyhtiö Savogrow Oy, Savonia-ammattikorkeakoulu Oy ja Navitas Kehitys Oy ovat osatoteuttajia. Hankkeen kokonaisrahoitus on 1 001 059 €, ja Leppävirran osallistumismaksu hankkeeseen on yhteensä 7500 €, vuoden 2015 osuus 1500€.

Merkittävimmät yrityshankkeet 2015

Ely-keskuksen myöntämiä yrityksen kehittämisavustuspäätöksiä oli vuonna 2015 yhteensä yhdeksän, joiden yhteenlaskettu summa oli 1 140 630 euroa. Näistä kaksi oli kunnan hakemia ja hallinnoimia hankkeita. Leppävirran alue oli Pohjois-Savossa yksi aktiivisimpia tukien hakijoita. Mansikka Ry on myöntänyt yritystukea vuonna 2015 Leppävirralle yhdelle yritykselle 18 916 €

Leppävirralla metalliteollisuuden tilauskannat ovat kohtuulliset. Alueen taloustilannetta piristi ennen kaikkea teollisuuden suurinvestoinnit: Riikinvoiman ekovoimalaitos Leppävirralla sekä Stora Enson investointipäätökset Varkauden tehtaalle. Leppävirran Riikinnevalle sijoittuvan Riikinvoiman ekovoimalaitoksen investointipäätös tehtiin syyskuussa 2014 ja alueen rakennustyöt aloitettiin lokakuussa. Riikinvoima Oy:n voimalaitoksen rakentaminen kestää vuoden 2016 loppuun asti, jonka jälkeen se polttaa Savon, Pohjois-Karjalan ja Kainuun sekä osan Keski-Suomen polttokelpoisesta sekajätteestä. Hankkeen kokonaisinvestointiarvio on noin 123,5 M€ ja siihen on myönnetty uuteen teknologiaan perustuen 7 miljoonan euron kehittämisavustus Työ- ja Elinkeinministeriöstä.

Leppävirralle perustettiin 2015 yhteensä 28 uutta yritystä. Perustettujen yritysten lukumäärä laski n. 28 % edellisestä vuodesta.

Suurimmat työnantajat 31.12.2015 (yli 10 tp)

Työnantaja	2015	Työnantaja	2015
Leppävirran kunta	496	Oravikosken Konopaja Oy	30
HögforsGST OY	80	Dimex Oy	24
Fiskars Finland Oy Ab	72	Pekka ja Leena Torvinen	24
Parmaco Production Oy, Leppävirta	72	Leppävirran seurakunta	22
Ukonhattu ry	63	Hanx	17
Gebwell Oy	60	LK Porras Oy	17
Parmarine Oy	48	Peeässä S-Market Leppävirta	16
Hyvinvointi- ja liikuntakeskus Vesileppis	45	Itella Oyj	16
<i>Sport & Spa Hotel Vesileppis; 20</i>		Geotools Oy	15
<i>Virkistysuimala Leppäkerttu Oy; 12</i>		Leppävirran Apteekki	15
<i>Leppävirta Areena Oy; 2</i>		Leppävirran Osuuspankki/Leppävirran OP-Kiinteistökeskus Oy	15
<i>Yhteistyöyritykset; 11</i>		Supset Oy	15
Caverion	44	Jarmatic Oy	13
Oplatek Group Oy	43	Oy Danfoss Ab LPM	12
Pivaset Oy	43	FinKaivot Oy	11
JOB Kiinteistötekniikka Oy	42	Teboil, Leppävirran Huoltamokeskus Oy	11
Blue Cargo Oy	37	Deekax Air Oy	10
Metos Oy Ab	36	Keski-Savon Metsänhoitoyhdistys ry	10
Mikenti Oy	35	Kohmansalon Metsäkuljetus Oy	10
PT Energia Poraus Oy/ Energiakaivuu Oy	35	Leppävirran Rakennus Oy	10
Rautia, K-Maatalous, Alpo Malinen Oy	32	Neste – asema, S. Leskinen Ky	10

Toimielin: 10 Kunnanhallitus

Tulosalue: 141 Ravintopalvelut

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Ruokahuolto vastaa Leppävirran kunnan omien toimintojen kuten päiväkotien, koulujen, vanhustenhuollon ateriapalveluiden tuottamisesta ja myy Kystaeri-liikelaitoskuntayhtymälle sen tarvitsemia ruokapalveluja. Toimintaa kehitetään vastaamaan nykyaikaisen tuotantoprosessin mahdollisuuksia ja taloudellisuuden vaatimuksia

2. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 141	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	1 932	2 033	4	2 037	1 938
Toimintamenot	-1 872	-1 916	-15	-1 931	- 1 871
Toimintakate (Netto)	60	116	-11	106	67

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

--	--	--

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen		
C2. Hyvä työnantajaimago	henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen	Soisalon työterveyshuolto, tykytoiminta, koulutus
Toteuma 31.12.2015		
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen		
C5. Tuottavuuden nostaminen	johtamisen ja järjestelmien kehittäminen	Ruokahuoltoprosessin kehittämisen alkanut ja jatkuu 2016 vuoden loppuun.

Toteuma 31.8.2015

Uusi Alue-aromi käyttöönotto etenee koko ajan. Tilaaminen Aromin kautta tulee mahdolliseksi syksyllä 2015. Alue-Aromiin kuuluu Leppävirran lisäksi Varkaus, Iisalmi Sote- kuntayhtymä, Pielavesi ja Vesanto

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
Tilaaminen sähköisesti alkaa viikolla 39 ja testi-tilaukset viikolla 38. Alue-Aromin käyttöönotto kustannukset ovat olleet 11208,33 euroa (tammi-elokuu).		
C6. Palveluiden yhteensovittamisen rahoituspohjan kanssa		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Ympäristövastuullinen kasvisruokakoulutus jatkuu kevääseen 2016. Koulutukseen osallistuu yhdeksän työntekijää.	Koulutukseen kuuluu mm. -kestävää ja ravitsevaa ruokaa ruokalistalle - hävikin seuraaminen - salaattikoulutus
Toteuma 31.12.2015		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Sopimusohjauksen käyttöönotto	Asiakaspalvelusopimuksien teko kesken.
Toteuma 31.12.2015		
Asiakaspalvelusopimusten teko etenee . Tavoitteena saada koulun, hoivan ja päiväkodin palvelusopimukset kevään 2016 aikana valmiiksi.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Asiakkuudenhallinta > palvelusopimukset

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Perustiedot henkilöstömäärä	Toteuma 2014	Talousarvio 2015	Toteuma 2015
Ravintokeskus	27(osa osa-aikaisia tt.) + 1.8.2014 kolme työntekijää siirtyi ravintopalveluun Konnuslahden, Kurjalan ja kirkonkylän päiväkodin työntekijät	30 (5 osa- aikaista työntekijää ja 5 yhdistelmä työntekijää)	30 (5 osa-aikaista työntekijää ja 5 yhdistelmä työntekijää)
Keskuskeittiö 1	16,5	16,5	16,5
Jakelukeittiöt			
Alapiha	2x0,5	2x0,5	2x0,5
Kivelä	2x0,5	2x0,5	2x0,5
Oravikoski	1	1	1,0
Timola	0,5	0,5	0,5
Lukio	0,5	0,5	0,5
Sorsakoski	0,6	0,6	0,6
Kirkonkylän päiväkot	0,8/elokuu 2014 läh.	0,8	1,0
Konnuslahti	0,5/elokuu 2014 läh.	0,5	0,5

Perustiedot henkilöstömäärä	Toteuma 2014	Talousarvio 2015	Toteuma 2015
Kurjala	0,5/ elokuu 2014 läh.	0,5	0,5
Leivola	1,5	1,5	1,5

Suoritteet ja hinta	Toteuma 2014	Talousarvio 2015	Toteuma 2015
Aterian hinta/suorite:			
Vuodeosastot, Leivola ja Riihikoti	3,31	3,31	3,31
Koulu- ja päiväkodit	2,88	2,88	2,88
Suoritemäärät			
– hoivapalvelut	288 000	294 000	291 500
– koulutoimi	223 969	220 000	227 407
– päivähoito ja esikoulu	77 702	69 000	94 727

Tulosbudjetti (1000 €)	Toteuma 2014	Talousarvio 2015	Toteuma 2015
Toimintatulot	1 932	2 033	1 936
Myyntitulot / Liikevaihto			
Toimintamenot	-1 872	-1 916	-1 871
Materiaalit ja palvelut			
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-734	-753	-737
Palvelujen ostot	-66	-55	-87
Henkilöstömenot	-955	-981	-916
Muut menot	-117	-127	-132
Toimintakate (Netto)	60	116	65
Rahoitustulot ja -menot			
Poistot ja arvonalentumiset	11		12
Tilikauden tulos	49	116	53,6
Tuloverot			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	49	116	53,6

Toimielin: 13 Kunnanhallituksen yleisjaosto

Tulosalue: 131 Henkilöstöhallinto ja – palvelut

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Henkilöstöasioita koskevat asiantuntijapalvelut Leppävirran kunnan hallintokunnille ja työpaikoille, keskitettyjen henkilöstöasioiden hoito.

2. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 131	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	183	265	-56	209	186
Toimintamenot	-993	-1 887	23	-1 864	-1 900
Toimintakate (Netto)	-810	-1 621	-33	-1 655	-1 714

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

--	--	--

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

Työllisyyden edistäminen ja tulevaan rekrytointitarpeeseen varautuminen	<p>Pitkäaikaisesta työttömyydestä johtuvien kustannusten pienentäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimenpiteiden (kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, palkkatukityö) porrastaminen - kuntouttava työtoiminta kunnan työpaikoilla - kuntakokeilun jatko ja hyödyntäminen - yhteistyö ja hankkeisiin osallistuminen 	<ul style="list-style-type: none"> - työttömien lukumäärät: yli 300, yli 500 ja yli 1000 päivää työttömänä olleet - työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitys - kunnan omilla työpaikoilla kuntouttavassa työtoiminnassa olevien lukumäärä
---	--	--

Toteuma 31.12.2015

Työmarkkinatuen kuntaosuuksiin varattiin vuoden 2015 talousarviossa 600.000 euroa. Kuntaosuusmenot kasvoivat ennakoitua enemmän. Syynä on yli 300 päivää työttömänä olleiden ennakoitua suurempi lukumäärä ja sekä yli 300 päivän että yli 1 000 päivän työttömien lukumäärän kasvaminen vuoden 2015 aikana. Lisämääräraha 200.000 euroa varattiin vuoden 2015 talousarvioon. Käytöksi muodostui noin 786.000 euroa.

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen		

Toteuma 31.12.2015

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C2. Hyvä työnantajaimago.	Työnantajaimagon huomioiminen rekrytoinnissa sekä henkilöstön ja esimiesten koulutuksessa	Julkinen ja asiakaspalaute Työnhakijamäärät/työpaikka
Toteuma 31.12.2015 Keväällä 2015 toteutettiin asiakastytyväisyys kysely, jonka vastausaika jatkui toukokuulle 2015. Tuloksia on käsitelty niin luottamushenkilöiden kuin henkilöstön kanssa, ja kehittämistoimenpiteitä on käynnistetty.		
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen		
C4. Tuottavuuden nostaminen	Esimiestyön kehittäminen Yhteisten toimintatapojen edelleen kehittäminen, strateginen johtamisote koko organisaatiossa	yhteiset koulutukset
Toteuma 31.12.2015 Koko henkilöstön asiakaspalvelukoulutus on toteutettu ja se jatkuu edelleen 2016 aikana.		
C5. Palveluiden yhteensovittaminen rahoitusohjelman kanssa.		
C6. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.	<ul style="list-style-type: none"> - esimiestyön kehittäminen - koulutuksen suunnittelu - työhyvinvointipalvelujen kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> - tuottavuus - asiakaspalaute - sairauspoissaolojen vähentyminen - varhemaksut
Toteuma 31.12.2015 Leppävirran kunnan aktiivisen tuen päivitetty suunnitelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa 9.3.2015, suunnitelma ja sen käytännöt jalkautettiin kevään 2015 aikana. Uudelle henkilöstölle suunnattu perehdytysmateriaali valmisteltiin ja on käsitelty esimiespalaverissa.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

--

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

--

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja

Perustiedot henkilöstömäärä	Toteutuma 2014	Talousarvio 2015	Toteutuma 2015
Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.	410	418	398
Henkilöstön lukumäärä yhteensä 31.12.	489	488	496
Asukasta kunnan palveluksessa olevaa kohti	20,5	20,7	20,1
Asukasluku	10 020	10 100	9 953
Henkilöstöhallinto	1	1,33	1,33

Suoritteet ja hinta	Toteutuma 2014	Talousarvio 2015	Toteutuma 2015
Työllisyysvarat			
Työllisyysvaroin työllistäminen	170 730	139 800	144 876
- palkkatukea työllistämiseen	96 558	64 400	56 422
Koululaisten ja opiskelijoiden työllistäminen	34 782	37 000	37 514
Tukeva työvalmennussäätiön työllistämispalveluihin	156 000	156 000	156 000
Työmarkkinatuen kuntaosuus		Alkup. 600 000, Muutettu 800 000	785 984
Muut työllistämismenot	672	41 000	4 604
Työllisyystyöntekijöiden lukumäärä keskim. /vuosi	8	6	9
Koulutus			
Henkilöstön koulutus €	50 887	68 400	75 520
Luottamushenkilöiden koulutus €	5 314	7 500	9 571
Henkilöstön koulutus €/ kunnan palveluksessa oleva	104	140	152
Työpaikkaruokailu /ateriat kpl	5 578	7 000	6 940
Tyhytoiminta	40 272	Alkup. 40 500 Lisämr 10 000	45 650
Työsuojelu			
menot	12 643	41 703	28 974
tulot			
Työterveyshuolto			
menot	339 735	315 000	356 405
tulot	110 050	130 000	122 136

Toimielin: 15 Tarkastuslautakunta

Tulosalue: 150 Tilintarkastus

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

2. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 150	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	0	0	0	0	2
Toimintamenot	-28	-25	-1	-26	-32
Toimintakate (Netto)	-28	-25	-1	-26	-30

3. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

- Olennaisten tulojen määräytymisperusteiden ja kertymisen valvonta
- Olennaisten menojen tarkastus
- Investoinnit ja investointien rahoitusosuudet
- Sopimukset

4. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

--

5. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Suoritteet ja hinta	Toteutuma 2014	Talousarvio 2015	Toteutuma 2015
Tilintarkastuspäivät	17	16	15
Lakisääteisen tilintarkastuksen täydentäminen, pv			
Tarkastuslautakunnan jäsenet	7	7	7
Tilintarkastajat	2	1	3

Toimielin: 16 Keskusvaalilautakunta

Tulosalue: 160 Vaalit

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtävänkuvaus:

Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien toimittamisesta vaalilainsäädännön ja muun sitä koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

2. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 160	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	17	17	0	17	17
Toimintamenot	-19	17	0	-17	-22
Toimintakate (Netto)	-2	0	0	0	-4

3. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Vaalijärjestelyiden sujuminen vaalilakien mukaisesti

4. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Suurimmat riskit vaalisalaisuuden vaarantuminen ja vaalien uudelleen järjestäminen valituksen johdosta. Varaudutaan koulutuksella ja työprosessin huolellisella läpiviemisellä.

5. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Perustiedot (tuotannontekijät)	Toteutuma 2014	Talousarvio 2015	Toteutuma 2015
Äänestysalueet	9	9	9

Keskusvaalilautakunta huolehtii vaalien toimittamisesta vaalilainsäädännön ja muun sitä koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

- v. 2016 Ei säännönmukaisia vaaleja
- v. 2017 Kunnallisvaalit, mahdolliset itsehallintoaluevaalit
- v. 2018 Presidentinvaali
- v. 2019 Eduskuntavaalit
- v. 2020 Kunnallisvaalit
- v. 2021 Ei säännönmukaisia vaaleja
- v. 2022 Ei säännönmukaisia vaaleja
- v. 2023 Eduskuntavaalit

Toimielin: 20 Perusturvalautakunta**2. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)**

Toimielin 20	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	2 978	2 797	14	2 811	2 985
Toimintamenot	-41 271	-41 494	-66	-41 560	-41 537
Toimintakate (Netto)	-38 293	-38 697	-52	-38 749	-38 552

Tulosalue: 211 Johtamisen tukipalvelut**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Tulosalueen tehtävänä on huolehtia perusturvalautakunnan päätöksenteon edellytyksistä sekä osaston hallinnosta sekä varmistaa vanhus- ja vammaisneuvostojen toimintaedellytykset. Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista ja osaamisesta

2. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 211	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	3	2	0	2	1
Toimintamenot	-198	-212	-1	-213	-211
Toimintakate (Netto)	-195	-210	-1	-211	-210

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

--	--	--

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen	Perusturvalautakunta keskittyy investointiesityksissä käyttötaloutta tehostaviin investointeihin	

Toteuma 31.12.2015

Vanhusten palveluasumishankkeen, Virrankodin, hankesuunnittelu aloitettiin ja kunnanhallitus päätti, että palvelukodille haetaan ARAn avustusta 60 paikkaisena. Virrankoti on suunniteltu rakennettavaksi samalle tontille terveyskeskuksen kanssa siten, että rakennukset yhdistetään yhdyskäytävällä.

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C2. Hyvä työnantajaimago	Koulutusmäärärahojen suunnitelmallinen käyttö osaston koulutussuunnitelman ja painopistealueiden mukaisesti	- koulutussuunnitelma - Koulutustavoite 3 pv/työntekijä
Toteuma 31.12.2015 Koulutussuunnitelma vuodelle 2015 laadittiin ja hyväksyttiin yhteistyötoimikunnassa. Koulutussuunnitelmaa on toteutettu, koulutusväitavoite ei toteudu kaikissa ammattiryhmissä.		
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Palvelustrategia laaditaan vanhus-tenhuoltoon ja aloitetaan varhaiskasvatuksen strategian laadinta asiakastytyväisyyskyselyn tekemisellä	- vanhustenhuollon palvelustrategia laadittu - Varhaiskasvatuksessa asiakastytyväisyyskysely
Toteuma 31.12.2015 - Vanhusten hyvinvointisuunnitelma laadittiin perusturvalautakunnan nimeämässä työryhmässä ja hyväksyttiin lautakunnaassa 17.12.2015, hyvinvointisuunnitelmassa on linjattu vanhustenhuollon palvelustrategisia painopisteitä - Varhaiskasvatuksessa toteutettiin asiakastytyväisyyskysely hyvin tuloksin		
C5. Tuottavuuden nostaminen		
C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoituspohjan kanssa		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelut Työhyvinvointia edistävien toimien kehittäminen kunnan muiden hallintokuntien kanssa	- käydään 100% Perusturva osallistuu aktiivisesti TYHY-toiminnan kehittämiseen
Toteuma 31.12.2015 Perusturvaosaston kehityskeskustelut käytiin 83 %. Hoivapalveluissa kaikkia kehityskeskusteluja ei saatu käytyä esimiesten suuren henkilöstömäärän ja yllättävien poissaolojen vuoksi.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

- Esimiesviranhaltijoiden päätösten oikeellisuus

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Koko perusturvalautakunnan talouden osalta merkittävin riski on palvelutarpeiden ennakoimattomuus/väärä arviointi. Vuoden 2015 talousarvio on rakennettu tiukasti vuoden 2014 lopun palvelutarpeen pohjalle. Riskinä on talousarvion ylittyminen, lautakunta seuraa talouden toteutumista jokaisessa kokouksessaan ja päättää taloutta tasapainottavista toimenpiteistä.

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja

Perustiedot henkilöstömäärä	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä	1,75	1,75	1,75	1,75
Hallinto	1	1	1	1
Toimistopalvelut	0,75	0,75	0,75	0,75

Toimielin: 20 Perusturvalautakunta

Tulosalue: 221 Sosiaalihuollon palvelut

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Tulosalue järjestää ja tuottaa varhaiskasvatuksen ja sosiaalihuollon palvelut kuntalaisille.

- sosiaali- ja perhetyössä
- vajaakuntoisten palveluissa
- hoivapalveluissa

2. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 221	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	2 930	2 752	14	2 766	2 944
Toimintamenot	-18 016	-17 458	-685	-18 143	-18 210
Toimintakate (Netto)	-15 086	-14 706	-671	-15 377	-15 266

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

--	--	--

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen	Investointien suunnittelussa otetaan huomioon niiden käyttötalousvaikutukset. Investoinnit suunnataan käyttötaloutta tehostavalla tavalla	Investointisuunnitelma ikääntyneiden palveluasumisessa sekä uudisrakentamisen että peruskorjauksen osalta. Huomioidaan soveltuvilta osin myös yksityiset ratkaisut

Toteuma 31.12.2015

Ikääntyneiden palveluasumisessa kolmannen sektorin hankkeen valmistelu on käynnistynyt ja kunnan 60 paikkaiselle virrankodille haettiin ARAn avustusta

C2. Hyvä työnantajaimago	Työhyvinvoinnin parantaminen Koulutussuunnitelman laadinta ja koulutusmäärärahojen suunnitelmallinen käyttö	Koulutussuunnitelma
--------------------------	--	---------------------

Toteuma 31.12.2015

Koulutussuunnitelma laadittu, hyväksytty ja kulutukset toteutuneet lähes suunnitellusti

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Osallistutaan aktiivisesti maakunnalliseen Sote-valmisteluun huolehtien tulevaisuuden lähipalvelujen turvaamisesta Leppävirralla. Aloitetaan palvelustrategian laadinta vaiheittain	Työryhmätyö Palvelustrategiat asiakastytyväisyyskyselyt
Toteuma 31.12.2015 - Leppävirran kunta on ollut aktiivisesti mukana PoSote valmistelussa, joka jatkuu edelleen - Vanhusten hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin perusturvalautakunnassa 19.12.2015		
C5. Tuottavuuden nostaminen	Asiakastietojärjestelmien tehokas käyttö ja hyödyntäminen kaikissa sosiaalihuollon palveluissa Mobiilisovellusten käyttöönotto päivähoitossa ja kotihoidossa	Järjestelmien käyttö kotihoidossa maaliskuun loppuun mennessä, päivähoitossa elokuun loppuun mennessä
Toteuma 31.12.2015 Kotihoidon mobiilisovellus otettiin käyttöön. Varhaiskasvatuksessa testattiin eri sovelluksia, mutta sovelluksen valintaa ja hankintapäätöstä ei ole tehty.		
C6. Palveluiden yhteensovittamisen rahoitus pohjan kanssa	Palvelujen suuntaaminen todellisen asiakastarpeen mukaisesti	Tuotetaan lakisääteiset palvelut
Toteuma 31.12.2015 Sosiaalihuollon palvelut on kyetty edelleen tuottamaan lakien mukaisella laatu-, määrä ja aikatasolla		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelut käydään koko henkilöstön kanssa	käyty 100 %
Toteuma 31.12.2015 Käyty 82 %		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Yksityisten palvelusopimusten läpikäynti ja valvominen	yksityisten sosiaalipalvelujen valvonta, käyntien määrä
Toteuma 31.12.2015 Yksityisissä sosiaalipalveluissa on tehty valvontakäyntejä vuoden aikana 5 kpl, lisäksi valvontaa on suoritettu asiakastilanteissa		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Asiakastietojärjestelmät: Tehokas käyttö, henkilörekisterit ja tietosuojat

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Palvelutarpeen oikea arviointi.
Talouden kuukausittainen seuranta ja poikkeamista raportointi ja niiden taustalla olevien syiden selvittäminen ja mahdollinen ratkaiseminen.

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja tulosalue 221

Perustiedot	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä, josta	188,57	191,42	186,57	186,58
Sosiaali- ja perhetyö	10,65	10,65	9,65	10,65
Varhaiskasvatus	72,88	75,73	71,88	70,89
Vajaakuntoisten palvelut	7,04	7,04	7,04	7,04
Hoivapalvelut	98	98	98	98

Vastuualue: 2202 Sosiaali- ja perhetyö**1. Vastuualueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Vastuualue järjestää sosiaalityön, perheneuvolan ja perhetyön palvelut kuntalaisille.

2. Perusturvalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Vastuualue 2202	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	454	534	0	534	521
Toimintamenot	-4 043	-3 466	-321	-3 788	-3 866
Toimintakate (Netto)	-3 589	-2 933	-321	-3 254	-3 345

3. Lautakunnan hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

--	--	--

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen		
C2. Hyvä työnantajaimago	Työhyvinvoinnin parantaminen	
Toteuma 31.12.2015		
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen		
C5. Tuottavuuden nostaminen	Lastensuojeluprosessin läpikäynnin ja asiakastietojärjestelmän tehokkaampi käyttö	Prosessi kuvattu ja liitetty siihen asiakastietojärjestelmäkuvaus. Toiminta kuvauksen mukaista

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
Toteuma 31.12.2015 Lastensuojelussa tehty prosessikuvaukset sekä avohuollosta että sijais- ja jälkihuollosta. Asiakastietojärjestelmä kuvaus on vielä keskeneräinen.		
C6. Palveluiden yhteensovittamisen rahoituspohjan kanssa	Oman henkilöstön tehokas käyttö ostopalvelujen vähentämiseksi	Ostopalvelujen määrä avohuollon palveluissa
Toteuma 31.12.2015		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelut käydään koko henkilöstön kanssa	käyty 100%
Toteuma 31.12.2015 Sosiaali- ja perhetyössä kehityskeskustelut käyty 100 %		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Lastensuojeluprosessi: Palvelujen saatavuus, Viranhaltijapäätökset
Toimeentulokipäätökset ja maksatus

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Palvelutarpeen arviointi; Talousarviossa ei ole varauduttu palvelutarpeen lisäykseen sosiaalityössä. Talousarviossa pysyminen edellyttää ostopalvelujen maltillista käyttöä ja oman toiminnan tarkastelua ja muuttamista oman toiminnan suuntaan.

6. Toteutuma 31.12.2015

Sosiaali- ja perhetyön menot laskivat edellisvuoteen verrattuna 4,4 %, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuden ja kuntakokeiluhankkeen kulujen (yht. 0,440 milj.) siirto henkilöstöhallintoon huomioiden kulut kasvoivat n. 7,3 %. Sosiaali- ja perhetyön menoarviota lisättiin 0,320 milj. € sairaanhoitolaitoksista siirretyllä määrärahalta. Muutettu talousarvio ylittyi 2,1 % (n. 80 000 €)

Sosiaali- ja perhetyön menojen ennakoitua suurempi kasvu kohdistuu totuttuun tapaan ostopalveluihin erityisesti lastensuojelussa ja vammaispalveluissa. Lastensuojelun kulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 14,6 % ja vammaispalvelujen 11,2 %.

Perheneuvolan psykologin tehtävä oli täyttämättä hakijoiden puutteen vuoksi 1.3.2015 alkaen. Psykologipalvelut hankittiin ostopalveluna kahdelta palveluntuottajalta.

Vastuualue: 2202 Sosiaali- ja perhetyö				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä	10,65	10,65	9,65	10,65
Tulosyksikkö: 2205 Sosiaalityö				
Kustannuspaikat 2206, 2207,2210,2211,2212,2219				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Toimeentulotuki				
Toimeentulotukiruokakunnat	439	450	454	450
Menot €/ruokakunta	2 586,23	2 782,89	2 602,60	2 796,76
Nettomenot /ruokakunta	1 668,30	1 665,11	1 527,47	1 663
Kelan työmarkkinatuen kuntaosuus	436 966	**)	**)	**)
**) siirto henkilöstöhallintoon				
Lastensuojelu				
Lastensuojeluilmoitusten lkm	154	140	180	160
Avohuollon asiakkaat vuoden aikana	116	90	95	100
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 31.12.	15	15	15	13
Hoitopäivät	7 349	5 047	6 289	4 745
Jälkihuollossa olevat	15	12	15	15
Päihdepalvelut				
Avohoitokäynnit	178	250	121	200
Laitoskuntoutus hoitopäivät	28	50	66	30
Vammaispalvelut				
Asiakkaat vuoden aikana	242	260	273	260
kuljetuspalveluasiakkaat	117	200	201	200
Lastenvalvoja				
Isyys-, elatus-, huolto- ja tapaamisoikeus sop.	181	160	206	150
€/sopimus	181,73	214,25	156,92	217,57
isyys- ja huoltosopimuksia	28	30	34	30
elatus- ja huoltosopimuksia	153	130	172	120
Vastuualue: Perheneuvolat				
Kustannuspaikka 2360				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä				
Perheneuvola	2	2	1	2
Asiakkaita vuoden aikana	111	100	85	100
€/asiakas	1 009,90	1 283,98	1 124,15	1 334,09
Vastuualue: Perhetyö				
Kustannuspaikka 2380				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä				
Kustannukset	43 639	46 792	43 442	44 791
Asiakaskäynnit	251	210	342	240
Asiakasperheet vuoden aikana /	26	20	17	25
Menot /asiakas	1 678,42	2 339,60	2 555,41	1 791,64

Vastuualue: 2203 Varhaiskasvatus**1. Vastuualueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Vastuualue järjestää ja tuottaa päivähoidon ja esiopetuksen palvelut kunnassa asuville lapsille.
--

2. Perusturvalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 2203</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	608	550	2	552	586
Toimintamenot	-4 210	-4 198	-12	-4 210	-4 087
Toimintakate (Netto)	-3 602	-3 647	-10	-3 658	-3 501

3. Lautakunnan hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen		

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen		
C2. Hyvä työnantajaimago	Työhyvinvoinnin kehittäminen Koulutussuunnitelman laadinta ja koulutusmäärärahan suunnitelmallinen käyttö	Koulutussuunnitelma

Toteuma 31.12.2015

Koulutussuunnitelma on laadittu, hyväksytty ja koulutusta järjestetty suunnitelman mukaisesti.

C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Tehdään asiakastytyväisyyskysely ja aloitetaan palvelustrategian laadinta. Laadintatyössä huomioidaan myös tuleva varhaiskasvatuslaki	Asiakastytyväisyyskysely
---	---	--------------------------

Toteuma 31.12.2015

Varhaiskasvatuksessa tehtiin asiakastytyväisyyskysely marras-joulukuussa. Varhaiskasvatuksen toimipisteissä oli myös mahdollisuus osallistua kunnan yleiseen asiakastytyväisyyskyselyyn.

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C5. Tuottavuuden nostaminen	Mobiilisovellusten käyttöönotto päiväkohtaisessa kirjaamisessa	Sovelluksen hankinta ja sen tehokas käyttöönotto
Toteuma 31.12.2015 Mobiilisovellukset on koekäytetty, mutta sopivan mobiilisovelluksen valinta ja hankinta vielä tekemättä.		
C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoituspohjan kanssa	Palveluiden sovittaminen todelliseen tarpeeseen	Päivähoitopalvelujen saatavuus Täyttöaste Käyttöaste
Toteuma 31.12.2015		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelujen käyminen	käydään 100%
Toteuma 31.12.2015 Kehityskeskustelut toteutuneet 100 %.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Päivähoitomaksuprosessi:

- Maksupäätökset (oikeellisuus, perusteet)
- Maksujen perintä

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Merkittävin riskitekijä palvelutarpeen ennakointi lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä. Palvelutarpeella oleellinen vaikutus henkilöstötarpeeseen sekä investointien tarkoituksenmukaisuuteen. Riskiin varaudutaan henkilöstön liikuteltavuudella, toimipisteiden välisellä sijaistamisella sekä muuttoliikkeen ja syntyvyyden seurannalla. Tehokas talouden seuranta kuukausittain.

6. Toteutuminen 31.12.2015

Varhaiskasvatuksen menot laskivat 2,9 % edellisvuoteen verrattuna ja toimintakate oli 4,3 pienempi kuin talousarviossa oli ennakoitu. Päivähoidon maksutuotot nousivat 2,4 % vaikka kokonaistulot laskivat 3,6 %. Sekä tulo- että menopuoleen sisältyy arvioitua suurempaa palvelujen ostoa/myyntiä. Varhaiskasvatuspalvelut ovat järjestyneet kuntalaisille lakisääteisesti.

Vastuualue: 2203 Varhaiskasvatus				
Toiminta ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Päivähoito (sis.toimistovirk.)	72,88	75,73	71,88	70,89
Tulosyksikkö: 2220 Varhaiskasvatuksen hallinto				
Henkilöstömäärä	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Hallinto (tstovirk siirto tukipalveluista)	1,98	1,98	1,98	1,98
Tulosyksikkö: 2231 Perhepäivähoito				
Henkilöstömäärä	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Ryhmäperhepäiväkodit	0	0	0	
Perhepäivähoito	19,42	21,63	17,77	16,78
Ryhmäperhepäivähoito, pph hoitajan kotona, kolmiperhehoito				
Toiminta ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Perhepäivähoitopaikat	71	75	60	56
hoitopaikka/meno	10 144,39	10 451,89	10 999,58	12 352,13
Tulosyksikkö: 2250 Päiväkodit				
Henkilöstömäärä	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Päiväkodit	42,22	42,82	42,4	42,4
Erytislasteranopettaja	1	1	1	1
Päiväkodit Kirkonkylä, Sorsakoski, Viitosvintiöt, Timola ja Omentarhan osapäivähoito eo.				
Toiminta ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Päivähoitopaikat	223	210	229	232
hoitopaikka/meno	9 324,71	9 570,61	9 443,09	9 219,56
Alle 3-vuotiaita lapsia hoidossa	41	38	35	36
3-6 vuotiaita lapsia hoidossa	147	155	150	151
Esioppilaita osapäivähoidossa	55	79	72	73
Tulosyksikkö: 2260 Esiopetus				
Esiopetus				
Henkilöstömäärä	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Esiopetus	8,26	8,3	8,73	8,73
Toiminta ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Esiopetus lapset, josta	96	97	99	101
pelkästään esiopetuksessa	41	18	27	28
Esiopetuspaikka/meno	5 686,03	5 596,80	5 317,33	5 222,68
Tulosyksikkö: 2280 Lastenhoidon tuki				
Toiminta ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Kotihoidontukimenot	481 428	500 000	384 445	456 000
Hoidettavat lapset 31.12.	153	161	112	130
*Lapset lastenhoidon tuella	132		92	
*lapset osittaisella hoitorahalla	21		20	
euroa/lapsi	3 146,59	3 105,59		3 507,69
Yksityisen hoidon tukimenot (sis. tuen kuntalisän)	194 627	211 000	225 663	210 000
Hoidettavat lapset 31.12	43	50	42	41
Perhepäivähoidossa	25		22	
päiväkodissa	18		20	
euroa/lapsi	4 526,21	4 220	5 372,93	5 122

Vastuualue: 2311 Vajaakuntoisten palvelut**1. Vastuualueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Vastuualue järjestää ja tuottaa sosiaalihuollon palvelut kehitysvammaisille ja mielenterveyskuntoutujille
---

2. Perusturvalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Vastuualue 2311	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	153	142	0	142	153
Toimintamenot	-3 324	-3 428	-202	-3 630	-3 589
Toimintakate (Netto)	-3 171	-3 287	-202	-3 489	-3 435

3. Lautakunnan hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

--	--	--

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen		
C2. Hyvä työnantajaimago	Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen	
Toteuma 31.12.2015		
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Palvelustrategian aloittaminen asiakastytyväisyysmittauksella	Asiakastytyväisyyskysely
Toteuma 31.12.2015 Toimipisteissä toteutettiin kunnan yhteinen asiakastytyväisyyskysely		
C5. Tuottavuuden nostaminen		
C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoituspohjan kanssa	Oman/ostopalveluiden hahmottaminen SOTE-tuotannon valmistuksessa	
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kehityskeskustelut käydään koko henkilöstön kanssa	käyty 100%
Toteuma 31.12.2015 Kehityskeskustelut käyty 100 %		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Yksityisten palveluntuottajien valvonta

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Järjestöyhteistyön onnistuminen; Leppävirran MT-tuen rahoituksen ja toiminnan jatkuminen ja mikäli toiminta vähenee tai loppuu korvaavan toiminnan järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ostopalveluvaltaisella vastuualueella riskinä talousarvion ylittyminen ennakoimattomien palvelutarpeiden seurauksena.

6. Toteutuminen 31.12.2015

Vajaakuntoisten palveluiden kustannukset nousivat edellisvuoteen verrattuna 8 %. Määräraha-avarausta korotettiin 0,200 milj. €, joka siirrettiin sairaanhoitopalveluista. Muutettu talousarvio alittui n. 50 000 €:lla. Kehitysvammaisia oli asumispalveluissa 2 suunniteltua enemmän, molemmat ovat muuttaneet vanhempiensa luolta palveluasumiseen kotitilanteen muututtua yllättäen. Myös mielenterveyskuntoutujien asumispalveluissa on kaksi asiakasta suunniteltua enemmän ja lyhytaikaisen asumispalvelujen kysyntää oli ennakoitua enemmän.

Vastuualue: 2311 Vajaakuntoisten palvelut				
Tulosityksikkö: 2312 Kehitysvammahuolto				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä				
Avohuollon ohjaaja	0	0	0	0
Paasonkallio	7,04	7,04	7,04	7,04
Avohuollon ohjaus				
Avohuollon asiakkaat	88	88	88	88
kuntoutusohjaus	20	25	40	30
poliklinikkakäynnit	125	130	154	130
Päivä- ja työtoiminta				
Paasonkallion käyttöpäivät / kokopäivä	4 391	4 300	4 394	4 300
Paasonkallion ja Arpan kv iltapäivähoitopäivät	966	700	794	930
meno/käyttöpäivä	77,26	77,56	81,29	78,5
päivätoiminnan ostopalvelupäivät	96	120	65	60
Päivä- ja työtoiminta Vaalijalassa	893	850	1061	800
Avotyötoiminnassa asiakkaita	4	6	4	6
Perhehoito				
perhehoitopäivät	755	745	763	766
perhelomituspäivät	17	17	17	20
Asumispalvelut				
Palveluasumispaikat	32	31	34	35
Asumispäivät	11 120	11 315	12 328	13 010
nettomeno/pvä	105,99	123,86	113,78	114,62
Asumispalveluasiakkaat Vaalijala	3	3	3	3
Laitoshoito (Vaalijala)				
Laitoshoitoasiakkaat 31.12. (jatkuva)	5	5	5	5
Laitoshoitopäivät; sis. tilapäisen	2 451	2 125	2 135	2 100
Menot /laitoshoitopäivä	264,26	253,7	274,89	260,82
Tulosityksikkö: 2363 Mielenterveyden tukeminen				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Mt-päivätoiminta				
(ostopalvelut Ukonhattu ry:ltä, Mt tuki ry:ltä)				
Kustannukset	89 024	85 650	84 946	85 650
Asiakkaat; Mt-tuki ry kotikuntoutus	41	40	42	40
Ukonhattu ry; päivätoiminta	23	25	21	25
/asiakas	1 391,00	1 317,69	1 348,35	1 317,69
Psyk. Asumispalvelut				
Palveluasumisasiakkaat 31.12.	20	20	21	23
hoitopäivät	7 326	7 384	7 851	8 531
Nettomeno/asumispäivä	82,14	82,69	83,32	89,64
Menot €/asiakas	34 422	30 529	35 733	37 828
Tukiasukkaat	2	2	2	2

Vastuualue: 2503 Hoivapalvelut**1. Vastuualueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Tulosalue järjestää ja tuottaa kuntalaisille sosiaalihuollon kotipalvelut ja tukipalvelut sekä ikäihmisten asumispalvelut.

2. Perusturvalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 2503</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	1 716	1 526	12	1 538	1 684
Toimintamenot	-6 439	-6 366	-149	- 6 515	-6 669
Toimintakate (Netto)	-4 723	-4 840	-137	-4 977	-4 985

3. Lautakunnan hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen	Palveluseteli Yhteistyö hoivayritysten kanssa	Haja-asutusalueen palveluseteliasiakkaat

Toteuma 31.12.2015

Palveluseteliasiakkaita oli vuoden aikana 40. Asiakkaista puolet asuu haja-asutusalueella. Yhteistyö hoivayritysten kanssa oli toimivaa.

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen	Investointien oikea mittakaava/oma palvelutuotanto/ostopalvelut	Kustannus/asumisvuorokausi Optimaalinen henkilöstömitoitus

Toteuma 31.12.2015

Asumispalvelujen henkilöstömitoitus oli yksiköstä riippuen 0,49-0,64 ja nettokustannus/asumisvuorokausi 76 euroa.

C2. Hyvä työnantajaimago	Henkilöstön työhyvinvoinnin kehittäminen	Työilmapiirikartoitukset
--------------------------	--	--------------------------

Toteuma 31.12.2015

C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Vanhuspalvelustrategian laatiminen	Strategia vuoden 2015 loppuun mennessä
---	------------------------------------	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
<p>Toteuma 31.8.2015 Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin lautakunnassa 17.12, mistä se lähetettiin kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi.</p>		
C5. Tuottavuuden nostaminen	Kotihoidon toiminnanohjausjärjestelmän, "Mobiili kotihoito", käytön vakiinnuttaminen Näyttöön perustuvien hoitotyön käytäntöjen hyödyntäminen	Välittömän työajan osuus kokonaistyöajasta Palvelujen saatavuus Asiakastyytyväisyyskyselyt
<p>Toteuma 31.12.2015 Kotihoidon mobiili otettiin käyttöön. Toimintajärjestelmän optimointiosiota ei kuitenkaan saatu toimimaan. Tämä vaikutti osaltaan siihen, ettei välittömän työajan osuuden kasvattaminen onnistunut ihan suunnitellusti. Henkilökunnan kanssa käytiin läpi toimintatapoja ja tehtiin tarvittavia muutoksia päiväohjelmiin. Työ jatkuu edelleen.</p>		
C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoitusohjelman kanssa	Palveluiden tarjonta todellisen tarpeen mukaisesti	Palvelujen saatavuus Asiakastyytyväisyyskyselyt Hyvinvointimittaristo Talousarvio/tilinpäätös
<p>Toteuma 31.12.2015 Käyttötalousmenot ylittivät 100 000 euron määrärahanlisäyksestä huolimatta henkilöstösivukuluissa, palvelujen ostoissa ja hoitotarvikkeissa. Talousarviossa ei ollut määrärahavarausta omaishoidon Kuel- eläkemaksuihin, kotihoidon toimitilavuokriin, kotikuntalain mukaisiin asumispalveluihin eikä apteekin annosjakelumaksujen palautuksiin asiakkaille. Koska myös tulot olivat talousarviota suuremmat, oli nettoylitys vajaa 17 000 euroa. Nettomenot kasvoivat 5,7 prosenttia. Kotihoidossa hoidettiin enemmän asiakkaita kuin edellisellä vuotena ja asumisvuorokausissa ja vuorohoitovuorokausissa oli selkeä kasvu. Nettomenojen kasvun syynä on osin myös toimintatuottojen pieneneminen edelliseen vuoteen verrattuna. Leppävirta on mukana Thl:n hankkeessa, jossa kehitetään koko maan kattavaa asiakastyytyväisyyskyselylomaketta ja järjestelmää. Em. syystä yksiköt eivät järjestäneet erillistä asiakastyytyväisyyskyselyä.</p>		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstökoulutus ja kehityskeskustelut Tyhy-toiminta	Työilmapiirikartoitukset Poissaolot
<p>Toteuma 31.12.2015 Henkilöstö osallistui vanhustyön ja lääkehuollon koulutuksiin sekä turvallisuuskoulutuksiin. Kehityskeskustelut saatiin käytyä 67 prosenttisesti.</p>		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Kotihoidon työajan käyttö. Henkilöstömitoitus, osaamisen arviointi ja kehittäminen. Toiminnan menojen seuranta.
---

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Osaavan ja koulutetun työvoiman saanti. Varaudutaan huolehtimalla hyvästä työnantajaimagosta. Tehostetaan sijaishenkilöiden käyttöä koulutuksella.

Ikäihmisten lisääntyvä hoitaminen vuodeosastoilla, jos asumispalvelupaikkoja ei ole riittävästi. Hoivakustannusten kasvu ikäihmisten määrän noustessa.

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Vastuualue: 2503 Hoivapalvelut				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä	98	98	98	98
Tulosyksikkö : 2501 Hoivapalvelut hallinto				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Hallinto	1	1	1	1
Varahenkilöstö	3	3	3	3
Tulosyksikkö: 2410 Kotihoitopalvelut				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstö/kotihoitopalvelut	38	38	38	38
Henkilöstö/päivätoiminta	2	2	2	2
Kotipalvelun asiakkaat vuoden aikana	245	290	267	250
Nettomeno/asiakas	5 566	4 485	5504	5 478
Kotisairaanhoidon asiakkaat	380	400	449	380
Nettomeno/asiakas	1 158	1 130	1 115	1 300
Tukipalveluasiakkaat	309	410	269	410
Palveluseteliasiakkaat	27	40	38	40
Päivätoiminnan asiakkaat	74	80	75	80
Omaishoidontukiasiakkaat	91	85	90	85
KOTIHOITOPALVELUT				
Nettomeno/kuntalainen	227,1	224	246	236,7
Tulosyksikkö: 2520 Asumispalvelut				
Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä	54	54	54	54
Tehostetun asumispalvelun paikat (sis vuorohoitopaikat)	88	87	87	87
Asumisvuorokaudet	29 434	29 900	29 813	29 900
Vuorohoito/lyhytaikainen asuminen	1 778	1 800	2 030	1 800
Asumispalvelut ostopalveluna	0		365	365*)
Asumisvuorokaudet	0			
Nettomeno/asumisvrk	75,13	72,66	76	74
HOIVAPALVELUT				
Käyttömenot	6 438 987	6 365 631	6 668 575	6 698 116
Käyttötulot	1 715 677	1 525 850	1 674 621	1 643 800
Nettomeno/kuntalainen	471,4	483,98	476,7	505,43
* Kotikuntalainen mukainen asuminen				
Henkilöstö ilmoitettu kokoaikaisina työsuhteina.				

Toimielin: 20 Perusturvalautakunta

Tulosalue: 241 Terveyden- ja sairaanhoitopalvelut

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Tulosalue järjestää terveyden- ja sairaanhoitopalvelut kuntalaisille. Terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu on Pohjois-Savon sairaanhoitopiirillä, jonka liikelaitos Kysteri tuottaa perusterveydenhuollon palvelut. Sairaanhoitopalvelut kuntalaisille tuottaa pääosin Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri ja Varkauden kaupunki

2. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 241	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	45	43	0	43	40
Toimintamenot	-23 057	-23 824	620	-23 204	-23 116
Toimintakate (Netto)	-23 012	-23 781	620	-23 161	-23 075

Vastuualue: 2402 Terveyspalvelut

1. Vastuualueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Terveydenhuollon palvelut tuottaa kuntalaisille Kysteri-liikelaitos ja sairaanhoidon palvelut hankitaan pääosin Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä ja Varkauden sairaalalta

Kysteri-liikelaitoksen tavoitteena on turvata palvelujen saatavuus siten, että palvelut ovat vaikuttavia, oikea-aikaisia ja oikein mitoitettuja. KYSTERIn palvelujärjestelmän tavoitteena on myös tukea palveluiden rajapintojen kuntien kotihoidon ja muun sosiaalitoimen tarkoituksenmukaista toimintaa ja keskinäistä työnjaon porrastusta. Toisaalta suhteessa erikoissairaanhoidon KYSTERI huolehtii osaltaan tarkoituksenmukaisesta hoidon porrastuksesta ja potilaiden sijoittumisesta asianmukaiseen hoitopaikkaan.

Kuntalaisia kannustetaan itsestään ja läheisistään huolehtimiseen, omatoimisuuteen ja vastuunottoon omasta ja läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä. KYSTERI toimii kumppanuudessa kuntien eri hallintokuntien kanssa kehitettäessä terveellistä ja turvallista elin- ja asuinympäristöä ja vastattaessa kansanterveystyön ennaltaehkäisyn haasteisiin.

Palvelujen tuotanto- ja järjestämistapojen kehittämisen avulla parannetaan tuottavuutta ja varaudutaan ikärakenteen muutokseen ja työvoiman saatavuuden turvaamiseen

Palvelujen rahoitustason tulee vastata kuntien taloudellisia mahdollisuuksia huomioiden kuitenkin lainsäädännön edellyttämä palvelutaso.

Kuntastrategian mukaiset tavoitteet Kysteri-liikelaitoksen osalta määritellään vuosittain kunnan ja Kysteri-liikelaitoksen välillä laadittavassa palvelusopimuksessa. Kysteri-liikelaitos määrittää itse operatiiviset tavoitteensa huomioiden kuntien väliset palvelusopimukset.

2. Perusturvalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 2402</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-9 349	- 9 251	0	-9 251	-9 186
Toimintakate (Netto)	-9 349	-9 251	0	-9 251	-9 186

Vastuualue: 2402 Terveystoimintatilat

Ostot Kysteriltä TA 2014				Ostot Kysteriltä TA 2015			
Tuotteet	kpl	€	Yhteensä	Tuotteet	kpl	€	Yhteensä
Avohoito			4 090 922	Avohoito			4 031 688
Fysioterapia				Fysioterapia			
yksilökäynnit	1 242	86	106 812	yksilökäynnit	1 170	82	95 940
ryhmät	469	86	40 334	ryhmät	300	82	24 600
apuvälinekäynnit	900	23	20 700	apuvälinekäynnit	280	21	5 880
Kouluterveydenhuolto	2 630	46	120 980	Kouluterveydenhuolto	2 600	43	111 800
Lastenneuvola	1 670	53	88 510	Lastenneuvola	1 628	51	83 028
Äitiysneuvola	1 360	45	61 200	Äitiysneuvola	1 100	43	47 300
Sairaanhoitajan vast				Sairaanhoitajan vast			
käynnit	10 558	42	443 436	käynnit	12 000	39	468 000
puhelinkontaktit	9 200	5	46 000	puhelinkontaktit	9 500	5	47 500
sh.ryhmät	276	42	11 592	sh.ryhmät	280	39	10 920
Lääkärinvastaanotto				Lääkärinvastaanotto			
käynnit	15 420	135	2 081 700	käynnit	16 000	131	2 096 000
puhelinkontaktit	3 339	11	36 729	puhelinkontaktit	3 350	11	36 850
Mielenterveyststo	1 913	111	212 343	Mielenterveyststo	2 000	105	210 000
Puheterapia	429	98	42 042	Puheterapia	510	93	47 430
Psykologi	-			Psykologi	-		
Päivystys	4 030	164	660 920	Päivystys	3 200	157	502 400
Erikoisl. kons.				Erikoisl. kons.			
Vuodeosasto			3 921 195	Vuodeosasto			4 677 505
lyhyt hoito	16 425	154	2 529 450	lyhyt hoito	16 500	163	2 689 500
pitkäaikaishoito	11 315	123	1 391 745	pitkäaikaishoito	11 100	130	1 443 000
Suun terveydenhoito			592 800	Suun terveydenhoito			541 740
hammaslääkäri	11 000	46	506 000	hammaslääkäri	10 350	41	424 350
suuhygienisti	3 100	28	86 800	suuhygienisti	3 650	25	310 250
yhteensä			8 604 917	yhteensä			8 629 398

3. Toteutuminen 31.12.2015

Vastuualue sisältää perusterveydenhuollon ostopalvelut Liikelaitos Kysteriltä sekä henkilöstökuluina eläkemaksuja. Eläkemaksut alittivat talousarvioon varatut määrärahat ja perusterveydenhuollon kustannukset ylittivät talousarvion 0,2 %, n. 20 000 €. Kysterin kulut kasvoivat 0,5 % edellisvuoteen verrattuna.

Vastuualue: 2601 Sairaanhoitopalvelut**1. Vastuualueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Vastuualue hankkii lainmukaiset erikoissairaanhoidon, ensihoidon ja muun sairaanhoidon palvelut. Kuntastrategialla ei voida suoranaisesti ohjata lakisääteisten sairaanhoitopalvelujen tuottamista. Kunnat osallistuvat kuntayhtymien tavoiteasetteluun toimimalla osaltaan kuntayhtymien hallinnossa.

2. Perusturvalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 2601</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	45	43	0	43	40
Toimintamenot	-13 708	-14 573	620	-13 953	-13 929
Toimintakate (Netto)	-13 663	-14 530	620	-13 910	-13 889

3. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit**VASTUUALUE: 2601 Sairaanhoitopalvelut**

Pohjois-Savon SHP (=KYS), Varkauden sairaala, muut erikoissairaanhoidon sairaalat, muut sairaalat

Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
KYS				
Toimintatuotot		0	0	0
Toimintakulut	11 465 988	12 193 000	11 548 817	12 315 000
nettomenot	11 465 988	12 193 000	11 548 817	12 315 000
Toiminta				
Hoitopäivät	6 510		6 308	
Hoitojaksot	1 686		1 670	
Avohoitokäynnit	13 778		14 269	
Leikkaukset	764		677	
Jonossa	136		154	
Ensihoito (sis. KYS T 2012 alk)				
toimintakulut	453 533	449 937	442 381	454 346
Varkaus				
Toimintakulut	1 466 522	1 590 000	1 547 605	1 500 000
Hoitopäivät	1 398		916	
Hoitojaksot	210		130	
Avohoitokäynnit	2 144		2 560	
Leikkaukset	75		73	
Muu erikoissairaanhoito				
Toimintakulut	52 970	48 000	117 478	50 0000
Muut sairaalat (Matti ja Liisa koti, kuntoutuskoti Oiva, Kuel siirt. palvelusuhteet)				
Toimintakulut	268 673	292 290	273 137	299 672
Toimintatuotot	44 942	42 900	40 482	42 800
Nettomeno	223 682	249 390	232 655	256 872

Toimielin: 30 Koululautakunta

Tulosalue: 311 Koulutoimi

Vastuualue 3011 Koulutoimen hallinto

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Perusopetuksen tehtävänä on auttaa lasta kasvamaan hänen omien kehitysedellytystensä pohjalta itsetunnonaan vahvaksi yhteiskuntakelpoiseksi yksilöksi, kasvattaa hänet jatko-opintoihin kykeneväksi, kulttuuriperintöään arvostavaksi, avarakatseisesti kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen suuntautuvaksi, ihmisoi-keuksia sekä sukupuolten välistä tasa-arvoa kunnioittavaksi ja ympäristön suhteen vastuuntuntoiseksi ihmiseksi.

Lukiokoulutuksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi sekä yhteiskunnan jäseniksi. Koulutus antaa opiskelijoille jatko-opintojen, työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeelliset tiedot ja taidot. Lisäksi tuetaan opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana. Yhteiseen päämäärään päästään yhteistyössä nuorten ja heidän kotiensa kanssa.

2. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 311	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	290	200	4	204	236
Toimintamenot	-9 777	-10 051	-31	-10 082	-9 677
Toimintakate (Netto)	-9 488	-9 851	-27	-9 878	-9 441

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen	Kouluverkoston suunnittelu, tavoitteena mahdollisimman tasapuolinen samantasoisten koulutuspalvelujen saavutettavuus.	Kouluverkosto linjattu 2015 loppuun mennessä. Koulumatkaan odotuksineen käytettävä aika. Opetussuunnitelman toteutuminen käytännössä.

Toteuma31.12.2015

Koulu- ja varhaiskasvatusverkkoselvitys valmistui syyskuun alussa. Se käytiin ennen päätöksentekoa läpi koululautakunnan ja kunnanvaltuuston työkokouksissa. Keskeinen osa koko kouluverkkoratkaisua oli Alapihan koulun investointi.

Kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti Alapihan koulun uudistaminen toteutetaan uudisrakennusinvestointina nopealla aikataululla. Suunnittelu käynnistetään heti vuoden 2016 alussa ja tavoiteaikataulu rakentamisen aloittamiseen on vuosi 2017. Kunnanvaltuuston päätös ei sisällä ratkaisua, eikä myöskään kannanottoa tulevasta kouluverkostosta.

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen	Kouluverkoston suunnittelu, tavoitteena opetusryhmien muodostaminen opetustyön ja toimintakulujen suhteen mahdollisimman tehokkaasti. Keskeisenä hankkeena uuden alakoulun rakentaminen kirkonkylälle.	Toimintakulujen muutokset nykyiseen kouluverkkorakenteeseen verrattuna.
Toteuma 31.12.2015 Kunnanvaltuuston ratkaisu kouluverkoston osalta ei mahdollista opetusryhmien muodostamisessa täysin huomioida ikäluokkien pienenemistä siten, että käyttökustannukset pienevät vastaavassa suhteessa. Ikäluokkien pieneneminen voimakkaammin alkaa ennusteen mukaan syksystä -21 kun vuonna 2014 syntyi enää 64 lasta.		
C2. Hyvä työnantajaimago	Mahdollisimman pysyvän virka/työsuhderakenteen luominen	Määräaikaisten virka/työsuhteiden osuus
Toteuma 31.8.2015 1.8.2015 lukien jäi eläkkeelle 3 opettajaa ja syksyn aikana jää vielä 2. Avoimeksi tulleista 14 virasta täytettiin vain yksi toistaiseksi. Määräaikaisten suureen määrään vielä tässä vaiheessa vaikuttaa tuleva kouluverkkomuutos ja uusi asteittain 1.8.2016 lukien voimaan tuleva OPS ja sen mukainen tuntijakopäätös.		
C3. palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Opetussuunnitelman uudistus 2016, jonka yhteydessä otetaan asteittain käyttöön sähköinen oppimisympäristö.	Koulun lukuvuosisuunnitelmaan valittavat painopistealueet ja niiden toteutumisen seuranta.
Toteuma 31.12.2015 Perusopetuksen opetussuunnitelma laadittiin yhteistyössä Keski-Savon kuntien kanssa. Suunnitelma saatiin yläkoulun valinnaisaineiden oppimääriä lukuun ottamatta valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Opetussuunnitelma astuu 0 – 6 vuosiluokkien osalta voimaan 1.8.2016 lukien ja siitä asteittain vuosiluokka kerrallaan 1.8.2017 lukien.		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstön koulutus Kehityskeskustelut	Kehityskeskustelut 100 %, Koulutusta vähintään 3 pv / hlö
Toteuma 31.12.2015 Keski-Savon yhteinen perusopetuksen opettajien VESO- koulutus on järjestetty alueellisena. Samoin jatketaan vielä tulevana syksynä liittyen uuden opetussuunnitelman käyttöönottoon.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Kuljetusjärjestelyjen harmonisointi koko kunnan osalta	Koulukuljetuskustannusten muutos nykyiseen järjestelmään verrattuna, kustannukset edullisemmat kuin nykyisin

Toteuma 31.12.2015

Konsulttityönä laadittu joukkoliikennesuunnitelma ei onnistunut ainakaan koulukuljetusten osalta. Suunniteljoilla ei ollut tietoa koulukuljetusten järjestämisestä. Tämä näkyi sitten kilpailutuksen lähes täydellisenä epäonnistumisena. Jouduttiin hyvin nopealla aikataululla käymään jatkokilpailutus vuodeksi, jotta alkavan lukuvuoden koulukuljetukset saatiin järjestetyksi.

Konnuslahden ja Oravikosken koulujen kuljetuksissa oli syyslukukaudella käytössä yksi päiväauto ja molempien koulujen oppilaskohtaiset päiväkuljetuskustannukset kasvoivat huomattavasti kevätlukukauteen verrattuna.

Tärkeää olisi saada ratkaisu, että kunnan tasolla joukkoliikennesuunnittelu on yhden henkilön vastuulla nykyisen kolmen hallintokunnan sijaan.

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat ja niiden toimiminen käytännössä

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Yksittäisten kouluksien sisäilmaongelmat

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit**Tulosyksikkö: 3121 Perusopetus**

Opetusryhmien keskiarvot alakouluissa lv 2015/16		Oppilaita yht.	Alakouluja
vuosiluokat 1-6 keskimäärin		568	6
3-opettajainen koulu	12,8 oppilasta/ryhmä	116	3
6-opettajainen koulu	13,6 oppilasta/ryhmä	163	2
Alapihan koulu	15,2 oppilasta/ryhmä	289	1
Opettajia, rehtori yhteensä 43			

Opetusryhmän keskiarvo Kivelän koulussa lv 2015/16		Oppilaita yht.	Luokkia
vuosiluokat 7-9 keskimäärin		323	20
7.lk	16,3 oppilasta/ryhmä	114	7
8.lk	14,7 oppilasta/ryhmä	103	7
9.lk	17,6 oppilasta/ryhmä	106	6
Opettajia, rehtori yhteensä 33			

Erityisen tuen luokkamuotoinen opetus lv 2015/16				
Opetusryhmien koot Tietolan ja Kivelän kouluissa	Ea	Eb	Ec	7 - 9 lk.
Tietola	6	7	6	
Kivelä				9
Opettajia yhteensä 3 (Tietola)				

Toiminta ja tunnuslukuja	lv 2013–14	lv 2014–15	lv 2015–16
Peruskoulun (sis. esiop.) kokonaisoppilasmäärä (1-9.lk)	949	924	919
Koulukuljetuksessa oppilaita	443	423	430
Erityistä tukea saavat oppilaat	51	50	40
* luokkamuotoinen opetus	30	29	19
* integroidut	21	31	21
Peruskoulun päättäneet	101	100	110
Leppävirran lukioon menneet	48	46	34
Opettajien lukumäärä	84	79	79
3121 perusopetuksen kustannukset (sis.aamu/ip-toi)	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Toimintamenot yhteensä, €	8 559 236	8 870 648	8 478 575
Toimintatuotot yhteensä, €	217 136	204 411	163 308
Toimintakate, €	8 342 099	8 666 237	8 315 266

Tulosyksikkö: 3611 Lukiokoulutus

Lukion tuntikehys	230	
Keskiarvoraja		
Oppilasmäärä 1. vuosikurssi	35	
Oppilasmäärä 2. vuosikurssi	48	
Oppilasmäärä 3. vuosikurssi	46	
Oppilasmäärä 4. vuosikurssi	1	
Yhteensä	130	
aineopiskelijat	0	
Kurssien min/ max -koot	min	max
Opiskelijaa/ryhmä	2 valinn. pitkä SA	32 liikunta (tytöt)

Toiminta- ja tunnuslukuja	lv 2013–14	lv 2014–15	lv 2015–2016
Lukion oppilasmäärä	117	139	130
Lukion päättäneet (kevät + syksy yht.)	41	kevät 29	kevät 38
Opetustuntien kokonaismäärä	237	237	230
Voimavarat:			
Opettajien lkm + rehtori	11	11	10
Muu henkilökunta	1	1	1
huom. tilapalvelu			

3611 lukiokoulutuksen kustannukset	TP 2014	TA 2015	TP 2015
Toimintamenot yhteensä, €	1 136 746		
Toimintatulot yhteensä, €	72 606		
Toimintakate, €	1 064 139		

Vastuualue: 3011 Koulutoimen hallinto**1. Koululautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)**

Vastuualue 3011	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	- 81	-85	2	-87	-78
Toimintakate (Netto)	- 81	-85	-2	-87	-78

Vastuualue: 3120 Opetustoimi

1. Koululautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 3120</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	290	200	4	204	236
Toimintamenot	- 9 696	-9 966	-29	-9 995	-9 599
Toimintakate (Netto)	- 9 406	-9 766	-25	-9 791	-9 363

Toimielin: 40 kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta**Tulosalue: 471 sivistystoimi****1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Sivistystoimen tehtävänä on kehittää, edistää ja järjestää monipuolista kulttuuri- ja vapaa-ajan tarjontaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Sivistystoimen kokonaisuuteen kuuluu kirjasto-, nuoriso- ja kulttuuripalvelut, kotiseutu- ja ystävyyskuntatyö sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaaliminen ja edistäminen. Leppävirran kunta huolehtii sivistystoimen kokonaisuudesta omana toimintanaan, ostopalveluilla ja yhteistyösopimuksilla talousarvioon kirjatun määrärahan puitteissa.

2. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 471	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	55	38	12	50	59
Toimintamenot	-1 614	-1 473	-32	-1 505	-1 522
Toimintakate (Netto)	-1 558	-1 435	-20	-1 455	-1 462

Vastuualue: 4711 Sivistystoimen hallinto**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Leppävirran kunta huolehtii sivistystoimen kokonaisuudesta omana toimintanaan, ostopalveluilla ja yhteistyösopimuksilla talousarvioon kirjatun määrärahan puitteissa. Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on huolehtia, että vastuualue toimii taloudellisesti, tehokkaasti ja toimintoja kehittäen.

2. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 4711</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	8	3	0	3	3
Toimintamenot	-202	-177	0	-177	-183
Toimintakate (Netto)	-194	-175	0	-175	-180

3. Valtuuston ja lautakunnan hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen	Avustusten myöntäminen kyläyhdistyksille	Myönnettyjen avustusten summa, avustusta saaneet kyläyhdistykset lkm.

Toteuma 31.12.2015

Avustukset kylätoimintaan myönnetty kevään 2015 aikana. Avustusta saaneet kyläyhdistykset, lkm: 17, avustuksia myönnetty yhteensä 15 810 euroa.

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Vuosikellon laadinta	Laaditaan käyttösuunnitelman yhteydessä

Toteuma 31.12.2015

Vuosikello on laadittu suunnitellun mukaisesti.

C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Asiantuntemuksen ja osaamisen vahvistaminen	kehityskeskustelut, koulutuspv:t/hlö
---	---	--------------------------------------

Toteuma 31.12.2015

Kehityskeskustelut pidetty keväällä 2015. Koulutussuunnitelma tehty vuodelle 2015. Sivistystoimen ajankoh-taispalaverit pidetään säännöllisesti 2 viikon välein.

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Liikuntapalvelujen ja kansalais-opistotoiminnan palvelusopimusten päivittäminen	Päivitetty vuoden loppuun mennessä

Toteuma 31.12.2015

Liikuntapalvelujen palvelusopimus päivitetty keväällä 2015. Soisalo-opiston päivitetty sopimus hyväksytty Varkauden sivistys-LTK:n seutuajaostossa kesäkuussa 2015. Soisalo-opiston sopimus on hyväksytty kv:ssa 9.11.2015.

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Myönnettyjen avustusten käytön seuranta maksatuksesta käyttötilitykseen

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Riskitekijä: henkilöstön määrä 1 htv, sairastuminen tmv. pitkä poissaolo. Varautuminen: keskeisten tehtävien kirjaaminen vuosikelloon / toimintasuunnitelmaan.

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Sivistystoimen avustukset	111 067	96 820	94 081	104 320
Avustetut seurat yhteensä lkm	59	59	52	59
josta liikunta- tai urheiluyhdistyksiä lkm	12	12	11	12
kulttuuri-, nuoriso- tai harrasteyhdistyksiä lkm	12	12	10	11
kyläyhdistyksiä lkm	19	19	18	19
eläke- tai vammaisyhdistyksiä lkm	16	16	14	16
Avustukset €/as.	10,99	9,6	9,4	9,7
Avustukset liikuntajärjestöille, €	38 342	33 650		33 650
josta perusavustukset	19 500	17 500	17 500	17 500
ohjaustoiminta-avustukset	9 542	7 150		7 150
ohjaajakoulutusavustukset	3 000	3 000		3 000
stipendit yksityisille urheilijoille	3 300	3 000		3 000
tapahtuma-avustukset	3 000	3 000	3 000	3 000

Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA2016
Avustukset muille yhdistyksille, € (kulttuuritoimi, kylätoiminta)	37 225	31 870		38 870
josta kylätoimikunnat ja -yhdistykset	19 560	16 300	16 310	23 300*
eläkeläis- ja vammaisjärjestöt	6 120	5 170	5 010	5 170
kulttuuri-, harraste- ja yleishyödylliset toimijat	11 545	10 400	7 775	10 400
Kulttuuripalkinto	500	500	500	500
Leppäkerttu Oy:n avustukset:				
Uimala-kylpyläpalvelujen kuntatuki	26 000	25 000	25 000	25 000
Alle 15-v. jäävuorojen tukemiseksi	6 300	6 300	6 300	6 300
Seurakehittämö-hanke 2013–2014 (projekti, ei avustuksissa)	420	0	0	0
Liikuntapalvelujen tuottaminen kuntaan (Leppäkerttu Oy:n palvelusopimus)	274 048	204 048		230 548**
Kansalaisopistopalvelujen tuottaminen kuntaan (Soisalo-opisto-sopimus)	209 274	155 000	198 954	155 000

* Sisältäen 7 000 €:n lisämäärärahan (KH 7.12.2015 § 210: Kylätoiminnan tukeminen)

** Sisältäen 27 000 €:n lisämäärärahan (KH 7.12.2015, § 210: Leppäkerttu Oy:ltä *kylätoiminnan ostopalveluihin (mm. latujen ylläpito). *Sana kylätoiminnan lisättiin tarkennukseksi kv:ssa 14.12.2015.

Vastuualue: 4713 Kulttuuritoimi

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Edistetään, tuetaan ja järjestetään kulttuuritoimintaa kaikille kuntalaisille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on paikallisen kulttuuritarjonnan aktivointi ja kehittäminen.

2. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Vastuualue 4713	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	1	0	0	0	0
Toimintamenot	-38	35	0	-35	-37
Toimintakate (Netto)	-37	35	0	-35	-37

3. Valtuuston ja lautakunnan hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Tapahtumien vuosikello	Laaditaan käyttösuunnitelman yhteydessä Toteutuneet tapahtumat, lkm

Toteuma 31.12.2015

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
Tapahtumien vuosikello tehty, toteutuu osana sivistystoimen vuosikelloa.		
C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoituspohjan kanssa	Kulttuuritapahtumien ja –tilaisuuksien järjestäminen ja tuottaminen	Käytettävissä oleva rahamäärä / Järjestetyt/tuotetut tilaisuudet / lkm./vuosi
Toteuma 31.12.2015 Kulttuuritoimen tapahtumia ja tilaisuuksia on tuotettu suunnitellusti vuoden aikana yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa (kunnan toimijat sekä yhdistykset jne.)		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Sovittujen tilaisuuksien toteutuminen sopimuksen mukaisesti.

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Kotiseutumuseo-rakennuksen kunto: sisäilmakartoitus v. 2015.
 Ei toteutunut v. 2015 > siirretty vuoden 2016 tavoitteisiin.

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Vastuualue: 4750 Kirjastotoimi**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Edistetään asukkaiden yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, elinikäiseen oppimiseen sekä tietoverkkojen käyttöön.

2. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 4750</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	27	17	12	29	31
Toimintamenot	-563	-551	-29	-579	-552
Toimintakate (Netto)	-535	-533	-17	-550	-522

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

A. Asuminen ja elinympäristö		

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen	Kirjastojärjestelmän päivitys	Loppuvuodesta järjestelmä päivitetty
Toteuma 31.12.2015 Kirjastojärjestelmä päivitettiin joulukuussa.		
C2. Hyvä työnantajaimago		
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Palvelustrategian laatiminen Kirjasto tutuksi -hanke päiväkodin kanssa	Palvelustrategia laadittu vuoden loppuun mennessä Syksyllä esikoululaisten ohjattuja kirjastokäyntejä 1-2 kpl
Toteuma 31.12.2015 Palvelustrategia on laadittu. Kirjasto tutuksi -hanke sai hankeavustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 2 500 euroa, ohjattuja kirjastokäyntejä ei ollut, hanke jatkuu vuoden 2016 loppuun		
C5. Tuottavuuden nostaminen		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Kouluttautuminen Painopistealueena perehdytys	Vähintään 1 koulutuspäivä/htv/v Perehdytyskansion päivitys
Toteuma 31.12.2015 Perehdytyskansio on päivitetty. Koulutuspäiviä on ollut 7/htv.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Ylityöt, sairauspoissaolot
----

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Henkilöstön riittävyys ja rekrytointi, äkilliset sairastumiset. Varaudutaan lisäämällä työkiertoa
---

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Kokoelmat, kpl/1000 as	8 696	8 900	8 773	8 900
Lainat, kpl	183 440	193 000	186 808	185 000
Fyysiset käynnit, kpl	90 186	90 000	97 337	90 000
WWW-käynnit Web-Origossa, kpl	21 190	20 000	22 025	21 000
Asiakastietokoneet, kpl	9+2	9+2	9 + 2	9+2
Kirjahankinnat, kpl	3 660	3 500	3 595	3 500
Muut kirjastoaineistohankinnat, kpl	798	700	591	700
Kirjapoistot, kpl	5 907	3 500	5 297	3 500
Ääni- ja kuvatallenteet	9 422	9 600	9 867	9 600
Lehtinimekkeet, kpl	219	224	209	220
Tehokkuus ja taloudellisuus				
Aineistokustannukset €/asukas	8,68	9,43	7,95	9,39
Lainan hinta €/laina	2,92	2,84	2,79	2,86
Nettomenot €/asukas	53,42	53,83	52,40	52,81
Taloudellisuus = (aineistokulut + henkilöstökulut) / (lainat + käynnit)	1,46	1,38	1,40	1,35
Voimavarat				
Vakanssit	*8	7	7	6
Tilat m ²	1 020	1 020	1 020	1 020

*Kaksi työntekijää on osatyökyvyttömyyseläkkeellä

Vastuualue: 4772 Soisalo-opisto

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Soisalo-opiston isäntäkunta on Varkaus ja se tuottaa kansalaisopistotoiminnan sekä taiteen perusopetusta Heinäveden, Joroisten ja Leppävirran kuntiin ostopalvelusopimusten mukaisesti.

Vapaan sivistystyön sekä taiteen perusopetuksen (yleinen ja laaja) tavoitteet määritellään vuosittain kunnan ja Soisalo-opiston välisen palvelusopimuksen mukaisesti. Soisalo-opisto määrittelee itse operatiiviset tavoitteensa huomioiden kuntien väliset palvelusopimukset.

2. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 4772</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Toimintamenot	-209	-179	0	-179	-228
Toimintakate (Netto)	-209	-179	0	-179	-228

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Soisalo-opiston ja kunnan palvelusopimuksen päivittäminen	Päivitetty palvelusopimus kesäkuun loppuun mennessä
Toteuma 31.12.2015		
Päivitetty sopimus hyväksytty seutujaostossa kesäkuussa 2015, kuntien sopimuskäsittelyt syksyllä 2015. Leppävirran kunnanvaltuusto hyväksynyt sopimuksen 9.11.2015.		

4. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Riski: kurssien vähentyminen ja talousarvion ylittyminen; varautuminen: asiakaspalautteen hyödyntäminen kurssisuunnittelussa, kuntien välisen yhteistyön tiivistäminen, talouden seuranta osavuosisikatsauksin. Toteuma 31.12.2015: Talousarvio ylittynyt merkittävästi suunnitellusta.

5. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Vastualue: 4803 Nuorisotoimi**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtävänkuvaus:**

Nuorisopalvelut ovat kaikkien nuorten tavoitettavissa. Nuoriso-palvelujen tehtävänä on lasten ja nuorten sosiaalinen vahvistaminen, kasvun, kehityksen ja itsenäistymisen tukeminen sekä kasvu- ja elinolojen parantaminen. Toiminta on pääosin ennaltaehkäisevää kasvatus-, ohjaus- ja tukitoimintaa, nuorten omaehtoisuuden tukemista sekä kansalaisvaikuttamiseen ja vastuuseen kasvattamista. Kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat leppävirtalaiset.

2. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Vastualue 4803	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	1	3	0	3	1
Toimintamenot	-208	-209	-3	-212	-197
Toimintakate (Netto)	-207	-206	-3	-209	-196

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

--	--	--

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

--	--	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Nuorisotoimen palvelustrategian päivittäminen ja yhteistyömuotojen hakeminen Etsivä nuorisotyö-toiminnan jatko	Palvelustrategia toukokuun loppuun mennessä päivitetty Linjattu toukokuun loppuun mennessä

Toteuma 31.12.2015

Palvelustrategiaa on päivitetty suunnitelman mukaisesti.
Etsivätyö on ostettu 1.8.2015 lähtien tukeva-työvalmennussäätiöltä.

C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Henkilöstösuunnitelma Kouluttautuminen	Kehityskeskustelut 100 % Koulutuspäivät/työntekijä
---	---	---

Toteuma 31.12.2015

Kehityskeskustelut kaikkien työntekijöiden kanssa on pidetty maaliskuussa, koulutuksiin on osallistuttu laadittuun koulutussuunnitelman mukaisesti.

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
---------	--------------------	----------

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Sairauspoissaolot	Sairauspoissaolojen seuranta
Työvuorosuunnitelma	Toteutunut suunnitelman mukaan

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

--

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Nuorisotilakäynnit, kpl	11 680		11501	
Kerhot, kpl	17	17	17	19
Leirit, kpl	8	9	6	8
Retket, kpl	2	2	1	2
Kurssit, kpl	2	2	2	2
Muita tilaisuuksia, kpl	15	12	15	12
Avustetut yhdistykset, kpl	6	8	4	6
Jaetut avustukset, €	3 662	6 000	2438	5 500
Avustukset €/alle 29 v as.	1,40	2,43	0,94	2,11
Lehtinimikkeet, kpl vrt. OPM:n suositus				
Nuorisotyön nettomeno/as	20,68	19,07	19,76	19,90
Nuorisotyön kokonaismenot/as	20,80	19,37	19,84	20,20
Voimavarat				
Vakanssit	3,5	3,5	3,4	3,4
oppisopimusopiskelija	0	0	0	0
Nuorisotilojen lukumäärä (sis. vuokratilat)	6	2**	2	2

** Kirkonkylän nuorisotila ja Sorsakosken koulu, iltatoiminta

Tiloja, joista sisäinen vuokra: 1 Kirkonkylän Nuokkari

Tiloja, joista ei makseta vuokraa: 2 Oravikosken koulu, Sorsakosken koulu

Tiloja, joista maksetaan vuokraa: 2 Konnuslahden Mks:n talo ja Sarkamäen ent. koulu (kyläyh.)

Vastuualue: 4853 Liikuntatoimi**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtävänkuvaus:**

Liikuntapalvelut tuottaa kunnan tytäryhtiö Virkistysuimala Leppäkerttu Oy erillisellä sopimuksella määritetystä laajuudessa.

Liikuntapalvelujen taso ja tavoitteet määritellään vuosittain kunnan ja Leppäkerttu Oy:n välillä laadittavassa palvelusopimuksessa. Virkistysuimala Leppäkerttu Oy määrittelee itse operatiiviset tavoitteensa huomioiden kunnan kanssa solmitun palvelusopimuksen ja kunnan tytäryhteisölleen asettamat tavoitteet.

2. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Vastuualue 4853	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	18	15	0	15	25
Toimintamenot	-393	-322	0	-322	-325
Toimintakate (Netto)	-375	-307	0	-307	-300

3. Valtuuston ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Palvelusopimusten päivittäminen yhteistyössä osapuolten kanssa. Tiedottaminen kuntalaisille palvelutasosta/sisäinen tiedottaminen	Päivitetty toukokuun loppuun mennessä Viestintäsuunnitelma
Toteuma 31.12.2015		
Palvelusopimus hyväksytty KuVa -lautakunnan kokouksessa 5.2.2015.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Työaikaseuranta, yhteispalaverit, palvelutason seuranta, talouden seuranta.
Työaikaseuranta kuukausittain erillisillä tuntilistoilla. Yhteisiä palavereita tarvittaessa. Palvelutasoa seurataan sisäisen seurannan ja kuntalaispalautteen kautta.

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Henkilöstön määrä sekä taloudellisten resurssien supistuminen. Lisäksi henkilöstön jaksaminen lisääntyvien tehtävien myötä .

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnusluvut	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Ylläpidettävät liikuntapaikat, alueet ja rakennukset:				
Urheilu- ja pallokentät, kpl	15	9	9	9
Luistelualueet ja kaukalot, kpl	2+9	2+8	2+8	2+8
Uimalat	3	3	3	3
Hiihtoladut, km	110	110	110	110
Kuntoilureitit, km	30	30	30	30

Toiminta- ja tunnusluvut	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Moottorikelkkareitit, km	56	56	56	56
Muut ylläpidettävät alueet: laavut	4	4	4	4
Monitoimikentät	4	4	4	4
Muu urheilutoiminta/kuntatuki:				
Uimala-kylpyläpalvelujen maksualennus	26 000	25 000	25 000	25 000
Alle 15-v. jäävuorojen tukemiseksi	6 300	6 300	6 300	6 300
Voimavarat				
Vakanssit	0	0		0
Kustannustiedot: (menot)				
Hallinto, €	1 940	400	1 530	500
Liikuntapaikat, -alueet ja -rakennukset, €	116 466	117 591	119 376	115 176
Ostopalvelut Virkistysuimala Leppäkerttu Oy	274 048	204 048	204 048	203 548
Muu urheilutoiminta, €				
Liikuntatoimen nettomenot €/as	36,8	30,1		30,1
Liikuntatoimen menot yhteensä	392 557	322 039	324 954	319 224
Toimintatulot yhteensä	17 506	15 350	25 134	18 500
Nettomenot	375 051	306 689	299 820	300 724

Vastuualue: 4901 Yhdistys- ja kylätoiminta

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Tuetaan aktiivisia kyläyhdistyksiä avustuksin valtuuston myöntämien määrärahojen puitteissa ja Leppävirran maaseutuohjelma vuosille 2011 – 2015 -suunnitelman mukaisesti.

2. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Avustukset vuodesta 2014 alkaen KP 4712

Toimielin: 50 Tekninen lautakunta**1. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)**

Toimielin 50	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	6 473	6 822	21	6 844	7 051
Toimintamenot	-7 029	-6 411	-104	-6 514	-6 584
Toimintakate (Netto)	-556	412	-82	329	467

Tulosalue: 511 Tekninen toimi**1. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)**

Tulosalue 511	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	4 698	4 995	21	5 016	5 155
Toimintamenot	-5 996	-5 417	-69	- 5 486	-5 549
Toimintakate (Netto)	-1 297	-423	-47	-470	-394

Vastuualue: 5100 Hallinto, 5115 ostopalvelut ja 5120 varikko ja konekeskus**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Johdetaan toimialan palvelujen järjestämisen ja tuottamisen suunnittelua ja toteutusta sekä tuotetaan taloushallinnon, suunnittelun ja toimistotyön palveluja. Toiminnan perustana ovat toimintayksiköiden tarpeet kehittää kuntaa hyväksi ja turvalliseksi asua, liikkua ja toimia järjestämällä ja tuottamalla tätä tukevia palveluja.

2. Tekniseen lautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 5100 hallinto</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	35	12	0	12	21
Toimintamenot	-348	-263	-11	-274	- 245
Toimintakate (Netto)	-312	-251	-11	-262	- 224

<i>Vastuualue 5115 ostopalvelut</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	33	43	0	43	59
Toimintamenot	-852	-840	0	-840	-849
Toimintakate (Netto)	-819	-797	0	-797	-790

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen	Joukkoliikenteen palvelut	Kuljetustarpeiden yhteen sovittaminen sosiaali- ja koulutoimen kanssa vuoden loppuun mennessä. Kilpailutus keväällä vuosille 2016 ja eteenpäin.
Toteuma 31.12.2015 Henkilöliikenteenkuljetuspalveluiden kilpailutus on tehty ja uusi sopimuskausi on alkoi elokuussa. Yhteisen (tekn.-, koulu- ja sos.toimi) yhteyshenkilön nimeäminen siirtyi vuodelle 2016.		

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C2. Hyvä työnantajaimago	Henkilöstökoulutuksen kehittäminen	Osallistuminen ajankohtaisiin koulutuksiin: laaditaan koulutussuunnitelma
Toteuma 31.12.2015 Koulutussuunnitelmaa 2015 ei ole päivitetty. Henkilöstö on osallistunut ajankohtaisiin koulutuksiin. Koulutuksia on järjestetty sisäisesti (laskujen käsittely, hallinto, arkistointi).		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	henkilöstön työhyvinvointia ja työssäjaksamista edistävien toimien kehittäminen kuukausipalaverissa	Osallistutaan koko työyhteisön työilmapiirikartoitukseen: työilmapiirin parantuminen edelliseen mittaukseen verrattuna
Toteuma 31.12.2015 Työilmapiirikartoitusta ei ole järjestetty vuonna 2015.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Sopimushallintajärjestelmän käyttöönotto	Sopimukset 2015 järjestelmään vuoden loppuun mennessä
Toteuma 31.12.2015 Sopimushallinta järjestelmään tutustuttu ja sovittu sopimusten kirjaamisesta järjestelmään. Kirjaaminen etenee kun ohjelman käyttöön otto sen mahdollistaa.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Sopimusten ajantasaisuus
----

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Tietojärjestelmien hallinta: varmuuskopiot
--

6.Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja 5100				
Perustiedot	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstön määrä				
Kuukausipalkkalaiset (tsto, rak.valv)	17	17	15	13,5
Kuukausipalkkalaiset (siivous,kiint.,vesil.)	21	21	21	20
Tuntipalkkalaiset, lkm, koko tekn.toimi	8	8	8	9
	46	46	44	42,5
Toiminnan laajuustiedot				
Joukkoliikenne				
Seutuliput				
Seutulippujen myynti, kpl	1 012	900	436	450
Seutulipuilla tehdyt matkat, kpl	31 562	29 500	13 343	15 000
Palveluliikenne				
PALI-bussi				
- ajokilometrit	56 477	65 000	64 922	88 000
- matkustajamäärä, kpl	10 288	15 000	10 510	20 000
- liikenteen nettomenot, €	86 756	69 000	111 172	120 000
- kustannus/matka, €, alv 0 %	8,43	4,60	10,58	6,00
Taksilinjat 1.8. alkaen Päiväautot				
- ajokilometrit (31.7.2015 saakka)	13 106	14 000	7 952	-
- matkustajamäärä, kpl	1 104	1 000	777	700
- liikenteen nettomenot, €	11 696	11 500	16 823	19 500
- kustannus/matka, € alv 0 %	10,59	11,50	21,65	27,86
Ostoliikenne*				
Ostettuja vuoroja/koulupäivä	8	8	10	8
Vuoroja yhteensä/vuosi	1 410	1 500	1 684	1 500
Ajokilometrit/vuosi	114 390	108 000	-	-
Matkustajamäärä (oppilaat+palvelul.)	13 630	19 000	13 420	1 300
Liikenteen nettomenot/vuosi *	135 528	112 000	112 756	37 500
Kustannus/matka, € alv 0 %	9,94	5,89	8,40	28,85

Vastuualue: 5201 Maankäyttö- ja mittauspalvelut**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Maankäyttö ja mittauspalvelut tulosalue vastaa kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta, maanhankinnasta, maanluovutuksesta, maa- ja metsätiloista sekä kartasto-, mittaus- ja paikkatietopalveluista. Maa- ja metsätilat: kunnan omien metsien hoito ja puun myynti. Haja-asutusalueiden yksityisteiden kunnossapidon avustaminen ja tiekuntien opastaminen yksityistielain mukaisissa asioissa.

2. Tekniseen lautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 5201</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	626	962	4	966	1 002
Toimintamenot	-593	-592	-9	-601	-595
Toimintakate (Netto)	33	371	-5	366	407

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A1. Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen tiivistäminen	Kirkonkylän asemakaavoitus (osa-alue), Suoniemen kaavoitus	kaavan suunnittelun eteneminen, taajaman asumisen ym. tiivistäminen. Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma lautakunnassa vuoden loppuun mennessä
Toteuma 31.12.2015 Kirkonkylän asemakaavoitus Juottorannan ja Ukonniemen uusilla asuinalueilla on aloitettu. Terveyskeskuksen korttelin 67 asemakaava valmistui. Suoniemen osayleiskaava valmistui. Suoniemen asemakaavan ehdotus on valmisteilla.		
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen	Maapolitiikan toteuttaminen	maapolitiikan periaatteiden mukainen menettely: selvitykset ja lausunnot 3vk.
Toteuma 31.12.2015 Lausunnot ja selvityksen on annettu asiakkailta aikarajan puitteissa.		
A5. Tonttien kaupaksi meneminen	Tonttimarkkinointi Edistetään yhteismarkkinointia muiden toimijoiden kanssa: elinkeinotoimi ja kyläyhdistykset, iltatoritapahtuma.	Myytyjen tonttien määrä ylittää edellisvuoden tason
Toteuma 31.12.2015 Tonttimarkkinointia on kehitetty yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa. Teollisuus- ja liiketonteista on laadittu uudet esitekartat ja tiedot tarkennettu.		
A6. Taajamaympäristön viihtyisyys	Kirkonkylän asemakaavoitus (osa-alue), Suoniemen kaavoitus	kaavan suunnittelun eteneminen: virkistysalueiden määrittely. Kaavan vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma lautakunnassa vuoden loppuun mennessä.
Toteuma 31.12.2015 Virkistystarpeet on huomioitu vireillä olevissa kaavoissa.		

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

B4. Keskustan kaupallisten palvelujen ja keskustaaajaman vetovoiman kehittäminen	Kirkonkylän asemakaavoitus (osa-alue),	kaavan suunnittelun eteneminen: kaupan alueet asemakaavassa, kaavan vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma lautakunnassa vuoden loppuun mennessä.
--	--	--

Toteuma 31.12.2015

Korttelin 305 kaavamuuos teollisuusalueella on aloitettu loppuvuonna 2015. Asemakaavamuutos korttelissa 20 (vähittäiskaupan suuryksikkö) on valmistelussa hyväksymiskäsittelyyn.

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C5. Tuottavuuden nostaminen	Palvelutaksojen päivitys	Taksojen päivitys vuoden loppuun mennessä.

Toteuma 31.12.2015

Taksat on määritelty teknisessä lautakunnassa 13.1.2015. Taksoja tarkistetaan kerran vuodessa. Loppuvuonna 2015 valmisteltiin taksojen päivitys ja täydennys hyväksymiskäsittelyä varten.

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Sopimushallintajärjestelmän käyttöönotto	Sopimukset 2015 järjestelmään vuoden loppuun mennessä

Toteuma 31.12.2015

Sopimushallinta järjestelmä on käyty läpi teknisessä toimessa. Sopimusten siirtäminen järjestelmään ei ole edennyt vuonna 2015.

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015**Sopimusten ajantasaisuus****5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen****Tapaturmariskit mittaus- ja metsätoissa, metsänmyynnin tuottotavoitteiden saavuttaminen****6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit****Toiminta- ja tunnuslukuja 5201**

Perustiedot (tuotannontekijät)	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstön määrä	7,05	7,2	7,2	7,2
Maankäyttö- ja kaavoitus + mittaus				
• kk-palkkaiset	3,5	3,2	3,2	3,2
• tuntipalkkaiset	2	2	2	2
Maa- ja metsätilat				
• kk-palkkaiset, htv	0,55	1	1	1
• tuntipalkkaiset, lkm	1	1	1	1

Suoritteet	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Asemakaava-alueita, ha	954,19	960	960	975
Ranta-asemakaava-alueita, ha	3 615,41	3 580	3 693	3 740
Yleiskaava-alueita, km ²	535	657	697	696

Suoritteet	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Asuintontteja myynnissä	65	70	60	70
Myydyt /vuokratut uudet omakotitalotontit, asemakaavan ulkopuoliset alueet kpl	2/0	5		5
Myydyt / vuokratut uudet omakotitalotontit asemakaava-alueet kpl	1/0	7	4 1	7
Myydyt / vuokratut rivitalotontit /kerrostalotontit tms.	-	1	-	1
Rakennettujen vuokratonttien myynti kpl	2	5	4	5
Muut rakennuskäyttöön myydyt / vuokratut alueet (esim. T-alueet) kpl	11	3	3	3
Maan hankinta kpl	2	3	2	3
Maan hankinta ha	20	10	33	10
Rakennustonttien vuokratuotto (euroa)	126 000	138 000	133 000	135 000
Kartoitus ha I	-	5	9	10
Paalutus kpl				
– tontit kpl	9	15	8	15
– rakennukset kpl	4	15	4	15
Pohjakartta (pinta-ala, hehtaaria)	1 900	1 900	1900	1 900
Kunnallistekniikan mittaus km/tehty	tehty	10	tehty	10
Asiakasneuvonta/kaavoitus ja mittaus / kpl	4 200	3 800		4 000
Viranhaltijapäätökset ja lausunnot /kaavoitus kpl	84	40	102	70
Maa- ja metsätilat				
Maa- ja metsätalousmaa, ha	2 860	2 860	2 886	2 886
Myyty puutavara m ³	13 733	17 000	19 900	14 000
Taimikon hoito ha	21,9	150	25	250

Vastuualue: 5301 Kunnallistekniset palvelut**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtävänkuvaus:**

Liikenneväylien, viheralueiden ja muiden yleisten alueiden sekä vesihuoltoon liittyvä rakentaminen ja kunnossapito.

2. Tekniseen lautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Vastuualue 5301	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	49	27	9	36	70
Toimintamenot	-852	-795	-31	-826	-811
Toimintakate (Netto)	-804	-768	-22	-790	-741

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A1. Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen tiivistäminen	Kirkonkylän asemakaavoitus (osa-alue), Suoniemen kaavoitus	katurakentamisen yleissuunnittelun eteneminen kaavoituksen mukana: kommentit Suoniemen kaavaluonnoksesta ja ehdotuksesta vuoden 2015 aikana.
Toteuma 31.12.2015 Kaavoitushankkeen edetessä kommentoidaan vesihuollon yleissuunnittelua. Vesihuollon yleissuunnittelua ei ole aloitettu.		
A4. Toimiva ja kattava tieliikenne ja tietoliikenneverkko	Katualueiden kunnossapito. Ajoneuvo- ja kevyenliikenteen tarpeiden turvaaminen ja hankkeiden asettaminen kiireellisyysjärjestykseen. Yleisten teiden yhteyteen rakennettavien kevyen liikenteen väylien priorisointi	Hoitosuunnitelman mukainen taso toteutuu hoidossa. Katukorjaushankkeet on tarkasteltu ja esitykset investointiohjelmaan elokuussa. Väylien tärkeysjärjestys esitetään vuoden 2016 talousarviossa.
Toteutuma 31.12.2015 Hoitotaso saavutettu. Korjaushankkeiden tarkastelu ja esitys tehty 17.6.2015.		
A6. Taajamaympäristön viihtyisyys	Katualueiden kunnossapito, virkistysalueiden kunnossapito /puistojen hoitotasojen tarkistus	Tarkistetaan olemassa olevien hoitosuunnitelmien tasot: katualueet elokuun loppuun mennessä, virkistysalueet vuoden loppuun mennessä.
Toteuma 31.12.2015 Puistojen hoitotasot tarkistettu.		

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C5. Tuottavuuden nostaminen	Selvitetään edullisin yleisten alueiden ylläpidon tapa.	Toimenpiteet esitetään 2016 talousarviossa
Toteuma 31.12.2015 Tekninen lautakunta on päättänyt, että alueiden ylläpito toteutetaan urakointimallilla.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Sopimushallintajärjestelmän käyttöönotto	Sopimukset 2015 järjestelmään vuoden loppuun mennessä.
Toteuma 31.12.2015 Sopimushallinta järjestelmä on käyty läpi teknisessä toimessa. Sopimusten siirtäminen järjestelmään on aloitettu.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Sopimusten ajantasaisuus
----

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Työtapaturmat: työsuojelun keinot
----

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja 5301

Toiminnan laajuus ja kustannukset	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
KAAVATIET				
Kadut ja tiet, pituus m	78 460	78 460	78500	78 500
Kevyenliikenteenväylät, pituus m	25 775	25 775	25800	25 800
*Alueurakka, €	266 850	266 850	277400	290 000
*Muu kesä kunnossapito, €	76 000	30 000	60500	30 000
*muu talvi kunnossapito, €	12 000	10 000	8800	10 000
*Katuvihreät, €	65 000	30 000	10600	30 000
*Menot yhteensä, €	419 850	336 850	357000	360 000
TIEVALAISTUS				
Valaistuspisteitä	2 104	2 104	2104	2 104
Valaistut kadut ja tiet, m	70 450	70 450	70450	70 500
Menot yhteensä, €	139 641	168 635	139250	137 000
VIHERAL PUISTOT				
A1 Edustusviheralue, ha	1,20	1,20	1,2	1,20
A2 Käyttöviheralue, ha	12,00	12,00	12	12,00
A3 Käyttö- ja suojavihერიöt, ha	3,70	3,70	3,7	3,70
*Viheral. työnjoht. ja yleiskust.	60 000			18 000
*Puistot, kpl	2	2	2	2
*Puistometsät, ha	160	160	160	160
*Leikkikentät, kpl	16	16	16	16
*Koirapuistot, kpl	1	1	1	1
*Menot yhteensä, €	155 000	96 000		81 000

Toiminnan laajuus ja kustannukset	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
MUUT YLEISET ALUEET JA LAITURIT				
*Venelaiturit, kpl	14	14	14	14
*Veneiden laituripaikat, kpl	197	197	197	197
*Veneiden rantapaikat, kpl	167	168	168	168
*Venetarvikkeiden tarvikkekopit	24	24	24	24
*Veneenlaskupaikat, kpl	8	8	8	8
*Pyykki-/mattolaiturit, kpl	5	5	5	4
*Veneilyreitit, kpl	2	2	2	2
*Retkeilyalueet ja -reitit, kpl	2	2	2	2
*Muut yleiset kohteet – mm. torit, kpl	2	2	2	2
*Menot yhteensä, €	56 000	54 000		61 000

Alueurakoinnissa on jouduttu teettämään lisätöitä (torinpesut, Kirkkopuistonhoito, näkymäalueen lisäraivaukset, lisääuraukset).

Kesäkunnossapitomenoissa on tarvikkeita 4000 €, tienvarsien oksien karsintaa 3000 €, lisälanauksia 4000 €, asfaltointia 5000 €, asfalttipintaisten teiden muuttaminen sorapintaisiksi pakollisin tehtävin 5000 €, sorastusta 13000 € ja henkilöstömenoja 15000 € jne.

Muut yleiset alueet ja laiturit kustannuspaikalle kustannuksia ovat muodostuneet Nikkilänmäen kompostialueen uudelleenjärjestelyn sekä venelaitureiden kevätkorjauksien takia.

Vastuualue: 5401 Tilapalvelut**1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:**

Tulosalue vastaa kunnan suorassa omistuksessa olevien kiinteistöjen kunnossapidosta, peruskorjauksista, siivouksesta, huollosta ja teknisestä isännöinnistä sekä tarvittavien toimitilojen hankesuunnittelusta ja rakennuttamisesta.

2. Tekniseen lautakuntaan nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

<i>Vastuualue 5401</i>	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	3 904	3 882	8	3 890	4 004
Toimintamenot	-3 244	-2 898	-17	-2 915	-3 049
Toimintakate (Netto)	660	984	-9	975	954

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet**A. Asuminen ja elinympäristö**

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A1. Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen tiivistäminen	Kiinteistöjen käyttöasteen nostaminen	Palvelutuotannosta poistuneiden kiinteistöjen purku/myynti: selvitys toteutustavasta kesäkuun loppuun mennessä esim. Ilopilleri ja Tietola.

Toteuma 31.12.2015

Näädänmaan ja Mustinsalon koulukiinteistöt ovat edelleen myynnissä. Tarjouskilpailun aikana ei tullut ostotarjouksia. Myyntiä jatketaan. Ilopillerin ja Tietola rakennuksille laaditaan asemakaavamuutos, joka etenee vuoden 2016 aikana.

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Palvelujen tarjonnan suuntaaminen todellisen asiakatarpeen mukaan. Asiakaspalautteen kerääminen.	Asiakastytyväisyyskysely vuoden loppuun mennessä.

Toteuma 31.12.2015

Erillistä asiakastytyväisyyskyselyä ei ole tehty tilapalvelussa. Tilapalvelu oli mukana kunnan asiakyselyssä keväällä 2015.

C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoituspohjan kanssa	Kustannushallinta: ostopalvelujen kilpailutus. Ruoka- ja siivouspalvelujen yhteistyön kehittäminen. Siivoustyön mitoitus.	Palveluiden luotettavuus, joustavuus, taloudellisuus ja yhteistyö. Tarkoituksenmukainen siivoustaso kohteissa: mitoitus heinäkuun loppuun mennessä.
--	---	--

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
<p>Toteuma 31.12.2015 Tilapalvelussa on kilpailutettu mm. konsulttipuitesopimukset (suunnittelutehtävät) ja sähkötoiden ostopalvelut. Ruoka- ja siivouspalvelujen yhteistyötä on tehty. Henkilöstön yhteiskäyttöä ruoka-siivous, koulutuspäivinä ja sijaisuuksissa mahdollisuuksien mukaan. Kesällä/loma-aikoina on tehostettu yhteistyötä siivous/ruokapalvelussa. Mitoitukset jatkuvat vuonna 2016.</p>		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Siivoustoimen henkilöstökoulutuksen kehittäminen	Moniammatillisuuden ja osaamisen lisääntyminen: tehtävänkierrot ja koulutussuunnitelma vuoden loppuun mennessä.
<p>Toteuma 31.12.2015 Siivoustoimen henkilöstöstä yksi siivooja on valmistunut laitoshuoltajaksi ja jatkanut siivoustyönohjaajan erikoisammattitutkinnon koulutusohjelmassa. Tehtävänkierrot ovat käytössä. Koulutussuunnitelman tekoa jatketaan 2016 yhteistyössä ruokahuollon kanssa.</p>		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Sopimushallinta järjestelmän käyttöön otto	Sopimukset 2015 järjestelmään vuoden loppuun mennessä.
<p>Toteuma 31.12.2015 Sopimushallinta järjestelmään tutustuttu ja sovittu sopimusten kirjaamisesta järjestelmään. Kirjaaminen etenee kun ohjelman käyttöön otto sen mahdollistaa.</p>		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Sopimusten ajantasaisuus

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Työtapaturmat: työsuojauskeinot.

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Alkuvuonna Vesileppiksen hiihtoareenan jäähdytysputkiston vuoto aiheutti ylimääräisiä kustannuksia käyttölouteen yli 10 000 €. Eniten kustannuksia aiheutti vuotokohdan etsintä ja muita kustannuksia tuli korjauksesta sekä kylmäaineen lisäyksestä. Tilapalvelussa on tehty selvityksiä kiinteistöjen vesikatteiden kunnosta.

Terveyskeskuksen osaston kahdessa pesutilassa havaittu viemäriputken vuoto aiheutti kosteusvaurion laajan kunnostustyön. Kustannukset olivat noin 15 000 €. Vuodon aiheutti putkiston huono kunto. Ylimääräisiä kustannuksia aiheuttivat Oravikosken Kuntotalon vesivahingon korjaus sekä kunnantalon ja jäähallin vesikatteiden vuotokorjaukset.

Siivoustoimi on tehostanut toimintaansa ja yhteistyötä, joiden ansiosta kulut ovat vähentyneet 16 000€.

Toiminta- ja tunnuslukuja 5401

<i>Käyttökustannukset</i>	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Asuinrakennukset				
Kohteita, kpl	6	6	6	6
Huoneistoala yht. m ²	2 749	2 749	2 749	2 749
Ylläpitokustannukset/v, €	129 400	121 000	111 000	110 000
Poistot /v,€	79 900	78 000	77 000	70 000
Yhteensä	209 300	199 000	188 000	180 000
Kustannus/m ² /kk	6,34	6,03	5,70	5,46
Hoitoalan rakennukset				
Kohteita, kpl	10	8	8	7
Huoneistoala yht. m ²	15 724	15 724	15 724	15 002
Ylläpitokustannukset/v, €	703 800	670 000	696 000	670 000
Poistot /v,€	309 000	310 000	570 000	260 000
Yhteensä	1 012 800	980 000	1 266 000	930 000
Kustannus/m ² /kk	5,37	5,19	6,71	5,17
Toimisto- ja hallintorakennukset				
Kohteita, kpl	1	1	1	1
Huoneistoala yht. m ²	3 184	3 184	3 184	3 184
Ylläpitokustannukset/v, €	139 000	102 000	121 000	110 000
Poistot /v,€	77 700	73 000	75 000	60 000
Yhteensä	216 700	175 000	196 000	170 000
Kustannus/m ² /kk	5,67	4,58	5,13	4,45
Kokoontumisrakennukset				
Kohteita, kpl	3	3	3	2
Huoneistoala yht. m ²	2 643	2 643	2 643	1 899
Ylläpitokustannukset/v, €	106 000	60 000	63 000	40 000
Poistot /v,€	31 200	32 000	79 000	20 000
Yhteensä	137 200	92 000	142 000	60 000
Kustannus/m ² /kk	4,33	2,90	4,48	2,63
Opetusrakennukset				
Kohteita, kpl	12	12	12	11
Huoneistoala yht. m ²	20 532	20 532	20 532	19 910
Ylläpitokustannukset/v, €	1 080 100	606 000	992 000	850 000
Poistot /v,€	473 500	445 000	692 000	305 000
Yhteensä	1 553 600	1 051 000	1 684 000	1 155 000
Kustannus/m ² /kk	6,31	4,27	6,83	4,83
Sivistysrakennukset				
Kohteita, kpl	3	3	3	3
Huoneistoala yht. m ²	1 743	1 526	1 526	1 526
Ylläpitokustannukset/v, €	72 600	35 000	58 000	45 000
Poistot /v,€	66 300	20 000	66 000	45 000
Yhteensä	138 900	55 000	124 000	90 000
Kustannus/m ² /kk	6,64	3,00	6,77	4,91
Liikunta- ja vapaa-aikarakennukset				
<i>pl. jäähalli, kylpylä ja hiihtoareena</i>				
Kohteita, kpl (Nuokkari, Timolan liikuntasali)	2	2	2	2
Huoneistoala yht. m ²	976	976	976	976
Ylläpitokustannukset/v, €	59 500	61 000	54 000	63 000
Poistot /v,€	25 000	25 000	25 000	20 000
Yhteensä	84 500	86 000	79 000	83 000
Kustannus/m ² /kk	7,21	7,34	6,75	7,09

Varastorakennukset				
Kohteita, kpl	6	6	6	6
Huoneistoala yht. m ²	2 468	2 468	2 468	2 468
Ylläpitokustannukset/v, €	110 000	92 000	97 000	95 000
Poistot /v,€	48 600	48 000	39 000	35 000
Yhteensä	158 600	140 000	136 000	130 000
Kustannus/m ² /kk	5,36	4,73	4,59	4,39
Liikenteen rakennukset				
Kohteita, kpl	1	1	1	1
Huoneistoala yht. m ²	476	476	476	476
Ylläpitokustannukset/v, €	44 600	55 000	48 500	55 000
Poistot /v,€	17 500	17 000	17 000	13 000
Yhteensä	62 100	72 000	65 500	68 000
Kustannus/m ² /kk	10,87	12,61	11,47	11,90
Liikerakennukset ja -tilat				
Kohteita, kpl	5	5	5	5
Huoneistoala yht. m ²	1 422	1 422	1 422	1 422
Ylläpitokustannukset/v, €	94 000	84 000	87 000	84 000
Poistot /v,€	90 000	110 000	97 000	65 000
Yhteensä	184 000	194 000	184 000	149 000
Kustannus/m ² /kk	10,78	11,37	10,78	8,73
Teollisuusrakennukset				
Kohteita, kpl	10	9	9	9
Huoneistoala yht. m ²	26 000	25 472	25 472	25 472
Ylläpitokustannukset/v, €	187 000	153 000	155 000	160 000
Poistot /v,€	450 000	381 000	535 000	380 000
Yhteensä	637 000	534 000	690 000	540 000
Kustannus/m ² /kk	2,04	1,75	2,26	1,77
Osakehuoneistot				
Kohteita, kpl	16	16	15	15
Huoneistoala yht. m ²	964	964	888	888
Ylläpitokustannukset/v, €	68 500	65 000	68 000	66 000
Poistot /v,€	0	0	0	0
Yhteensä	68 500	65 000	68 000	65 000
Kustannus/m ² /kk	5,92	5,62	6,38	6,10

Toimielin: 50 Tekninen lautakunta

Tulosalue: 900 Vesi- ja viemärlaitos

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Jaetaan puhdasta talousvettä ja vastaanotetaan asiakkaiden jätevedet rakentamalla ja ylläpitämällä verkostoja ja niihin liittyviä kunnallisteknisiä laitteita ja rakennelmia.

2. Kunnanhallitukseen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 900	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	1 660	1 708	0	1 708	1 755
Toimintamenot	-858	-803	-34	-838	-910
Toimintakate (Netto)	802	904	-34	870	845

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A1. Olemassa olevan yhdyskuntarakenteen tiivistäminen	Kirkonkylän ja Suoniemen kaavoitus: vesihuollon järjestäminen	Vesihuollon yleissuunnittelun eteneminen kaavan mukana: Suoniemi kommentit luonnokseen ja ehdotukseen vuoden 2015 aikana.
Toteuma 31.12.2015 Kaavoitushankkeen edetessä kommentoidaan vesihuollon yleissuunnittelua. Yleissuunnitelman laadintaa ei ole aloitettu.		
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen	Vesihuollon järjestäminen toiminta-alueilla	Liittymien rakentaminen 3 viikon/sovitun aikataulun mukaisesti.
Toteuma 31.12.2015 Liittymät on rakennettu 3 vkon tai asiakkaan kansa sovitun aikataulun mukaisesti.		

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

B4. Keskustan kaupallisten palvelujen ja keskustaaajaman vetovoiman kehittäminen	Vesihuollon järjestäminen toiminta-alueilla	Liittymien rakentaminen 3 viikon/sovitun aikataulun mukaisesti
Toteuma 31.12.2015 Keskusta-alueella ei ole ollut uusia ko. liittymiä kuluvana vuonna.		

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C5. Tuottavuuden nostaminen	Vesihuollon palvelujen kattavuuden parantaminen ja liittyjien määrän lisääminen toiminta-alueilla	Toiminta-alueille sijoittuneiden kiinteistöjen liittymämäärät: liittymiä verkostoon tehostetaan, tarkistetaan 5 % talouksista, kohdennetuilta alueilta.

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
Toteuma 31.12.2015 Taajama-alueiden kiinteistöille, jotka eivät ole liittyneet vesihuoltoon, on valmisteltu kirje kiinteistöliittymiseksi. Tarkastelu on tehty. Lähetettävien kehotuskirjeiden määrä on todella vähäinen, kirjeitä ei ole lähetetty.		
C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoitusohjelman kanssa	Vesi- ja viemärlaitoksen kustannusvastaavuuden saavuttaminen, varautuminen vuosien 2016-2017 investointiin.	Tuottojen ja kulujen vastaavuus tilinpäätöksessä: taksatarkastus vuoden loppuun mennessä
Toteuma 31.12.2015 Jäteveden kulutushintoja nostettiin Telan päätöksen mukaisesti.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Sopimushallinta järjestelmän käyttöön otto	Sopimukset 2015 järjestelmään vuoden loppuun mennessä.
Toteuma 31.12.2015 Sopimushallinta järjestelmä on käyty läpi teknisessä toimessa. Sopimusten siirtäminen ei ole alkanut.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Sopimusten ajantasaisuus

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Jakelun keskeytyminen sähkökatkon vuoksi: varavoimajärjestelyt; tietojärjestelmien toimivuus: varmuuskoopiointi, varasähköt, tietojärjestelmien yhteydet

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnusluvut 900	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Veden jakelu				
Vesijohtoverkoston pituus, m	318 876	319 000	320 250	320 250
Pohjavesilaitoksia, kpl	varalla 2	varalla 2	varalla 2	varalla 2
Pumpattu vesimäärä, m ³	395 771	370 000	362 900	360 000
Laskutettu vesimäärä, m ³	333 151	350 000	326 500	335 000
Vesitaksa, €/m ³ , alv 0 %	1,70	1,77	1,70	1,70
Vesilaitoksen käyttömenot, €	312 393	235 659	335 117	318 770
Vesilaitoksen käyttötulot	746 729	730 230	732 926	736 000
Viemärointi ja jäteveden käsittely				
Viemäriverkoston pituus, m	151 987	153 000	153 000	153 000
Jätevedenpuhdistamoita, kpl	1	1	1	1
Pumppaamoita, kpl	56	58	56	58
Varkauteen johdettu jv-määrä, m ³	499 293	520 000	496 500	510 000
Laskutettu jätevesimäärä, m ³	280 148	320 000	290 500	285 000
Jätevesitaksa, €/m ³ , alv 0 %	2,54	2,72	2,54	2,96
Viemärlaitoksen käyttömenot, €	545 898	475 194	574 446	503 070
Viemärlaitoksen käyttötulot, €	907 885	977 280	1 019 439	1 035 700

Vesihuoltolaitos yhteensä				
<i>Tuloslaskelma</i>				
Toimintatuotot	1 657 158	1 707 510	1 754 613	1 782 000
Toimintakulut	858 280	710 853	909 563	730 000
Toimintakate	801 971	996 657	845 050	1 052 000
Poistot	-819 309	-800 000	-759 400	-750 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-376 430	-375 000	-236 962	-208 000
Tilikauden tulos	-393 768	-178 343	-151 312	94 000

Toimielin: 50 Tekninen lautakunta

Tulosalue: 590 Rakennusvalvonta

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Rakennusvalvonta on lakisääteistä viranomaistoimintaa. Tehtävänä on valvoa rakentamista sekä osaltaan huolehtia rakennetun ympäristön hyvästä laadusta, käsitellä rakentamiseen ja maa-ainesten ottamiseen tarvittavat luvat, suorittaa lupiin liittyvät tarkastukset ja antaa ohjeita rakentajille. Rakennusvalvonta käsittelee korjaus- ja energia-avustukset ja huolehtii osasta kunnan asuntotoimen tehtävistä.

2. Kunnanhallituksen nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 590	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	114	120	0	120	141
Toimintamenot	-175	-190	-1	-190	-170
Toimintakate (Netto)	-61	-70	-1	-70	-29

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoehdon mahdollistaminen	Joustava ja nopea lupakäytäntö	Lupien käsittelyaika keskimäärin 18 pv.
Toteuma 31.12.2015 Lupien käsittelyaika 27 päivää.		
A6. Taajamaympäristön viihtyisyys	Ympäristökatselmuksset.	2 katselmusta/vuosi.
Toteuma 31.12.2015 Ympäristökatselmuksia toteutettu ja kehotuksia annettu.		

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö

B4. Keskustan kaupallisten palvelujen ja keskustaaajaman vetovoiman kehittäminen	Edistetään asema- ja yleiskaavoitusta: Kirkonkylän asemakaavoitus(osa-alue), Suoniemen kaavoitus. Riikinnevan ekovoimalaitoshankkeen edistäminen.	Osallistuminen asiantuntijana kaavoituksen ohjaamiseen.
Toteuma 31.12.2015 Kaavoituksen ohjaamiseen osallistuttu asiantuntijana.		

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen	Taksojen tarkistaminen vuosittain.	Tuottojen ja kulujen vastaavuus tilinpäätöksessä. Väh. 60 % kuluista katetaan maksutuloilla.
Toteuma 31.12.2015 Toteutuma ylittynyt tulojen osalta		
C6. Palveluiden yhteensovittami-	Alueellisen yhteistyön kehittämi-	Yhteistyöpalaverit 2/vuosi.

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
nen rahoituspohjan kanssa	nen.	
Toteuma 31.12.2015		
Yhteistyöpalavereja on pidetty.		

D. Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D3. Palvelusopimusten hallinta	Keski- Savon rakennusvalvonnan yhteistyösopimuksen valmistelu.	Sopimusluonnos 2015-2016 aikana.
Toteuma 31.12.2015		
Mahdolliset yhteistyösopimukset odottavat valtakunnallisia linjauksia.		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Sopimusten ajantasaisuus.
----

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Tietojärjestelmien hallinta.
----

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Toiminta- ja tunnuslukuja				
590 Rakennusvalvonta	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Rakennuslupahakemukset kpl	240	240	186	220
Rakennuslupahakemusten käsittelyaika keskim. (pv)	20	18	27	18
Rakennusvalvonnan menot yht.	174 958	190 422	170 196	164 017
Tulot yhteensä, €	114 353	120 000	141 026	117 500
Nettomenot yhteensä	60 605	70 422	29 170	46 517

Toimielin: 65 Keski-Savon ympäristölautakunta

Tulosalue: 650 Ympäristötoimi

1. Tulosalueen toiminta-ajatus / tehtäväkuvaus:

Ympäristötoimi vastaa ympäristönsuojelun, terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon viranomais- ja muiden tehtävien hoitamisesta yhteistoimintakunnissa. Yhteistyökunnat ovat Leppävirta, Heinävesi, Joroinen, Pieksämäki ja Varkaus. Joroisten kunta on mukana vain terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon osalta.

2. Valtuustoon nähden sitovat määrärahat: (1000 €)

Tulosalue 650	Toteutuma 2014	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015
Toimintatulot	1 197	1 272	0	1 272	1 227
Toimintamenot	-1 485	-1 610	-3	-1 613	-1 550
Toimintakate (Netto)	-288	-338	-3	-341	-322

3. Valtuuston hyväksymät strategian mukaiset toimenpiteet ja hankkeet

A. Asuminen ja elinympäristö

Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
A2. Maaseutumaisen asumisvaihtoedon mahdollistaminen	Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn tehostaminen etenee ja tietoisuus tarvittavista toimenpiteistä lisääntyy.	Asiakasneuvonta
Toteuma 31.12.2015		
Asiakasyhteydenottoja kuitenkin yli 90 jätevesiin liittyen. Lainsäädännön tempoilusta huolimatta järjestelmät tulevat ikänsä päähän ja tarvitsevat uusimista. Edellä mainitun lisäksi neuvontaa ja kiinteistökäyntejä on tehty Omavesihankkeen puitteissa Heinävedellä ja Pieksämäellä.		
A6. Taajamaympäristön viihtyisyys	Varkauden ilman laadun tarkkailu ostopalveluna Kuopion kaupungilta. Neuvonnan/valvonnan myötä roskaantumisen vähenee. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman toteuttamiseen osallistuminen valvontatyöryhmän esitysten mukaisesti (hyvä juomaveden laatu taajamassa).	Tarkkailu toteutuu Tarkastuskäyntien lukumäärä Viranomaisen toteuttamat valvonta/neuvontatoimet kpl

Toteuma 31.12.2015

Ilmanlaadun tarkkailu toteutunut. Roskaantumistarkastuksia tehty 84 kpl. Roskaantumisen seuranta keskitetty kesäaikaan. Viranomaisen toteuttamat valvonta/neuvontatoimet pohjavesialueella 11 kpl. Pohjavesien suojelusuunnittelun ja toteutuksen yhteistyöneuvotteluja 6 kpl.

B. Elinkeinoelämä ja sen toimintaympäristö		
Maaseudun yritystoiminnan kehittäminen	Hyötyeläinten sairaanhoito toteutetaan ympärivuorokautisesti. Kunnan varoista korvataan vuonna 2015 kunnaneläinlääkärin käynnistä hyötyeläimen luona matkakustannusten ja ensimmäisen eläimen käyntimaksun osalta se osuus, mikä ylittää 62 € (veroton 50€) käyntikertaa kohden. Korvaus on sama kaikkina päivinä ja vuorokaudenaikoina.	€/ kpl seurataan kuntakohtaisesti
Toteuma 31.12.2015 Hyötyeläinten sairaanhoito toteutunut suunnitelman mukaan. Subventiokäyntejä tehtiin yhteensä 1010 kpl ja subventiomäärä oli 40380 €. Seuranta on tehty kuntakohtaisesti.		

C. Kunnalliset palvelut ja henkilöstö		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
C1. Käyttötalouden ja investointien yhteensovittaminen		
C2. Hyvä työnantajaimago		
C3. Palvelustrategian laatiminen ja sen noudattaminen	Ympäristölupien käsittelyaika < 5kk. Rekisteröinti- Ilmoitusten käsittely < 90 vrk. Muut ilmoituskäsittelyt ja lausunnot < 2kk. Terveysvalvonnan suunnitelman mukaisista tarkastuksista toteutuu 70 %.	Lupien käsittelyaika Suunnitelmallisten tarkastusten määrä
Toteuma 31.12.2015 Toteutunut suunnitelman mukaisesti. Yksittäisten lupien käsittelyaika ollut pidempi.		
C4. Konserniohjauksen toimivuus		
C5. Tuottavuuden nostaminen		
C6. Palveluiden yhteensovittaminen rahoituspohjan kanssa	Pieneläinten ja harrastuseläinten osalta turvataan päivystysaikainen peruseläinlääkintähuoltoon kuuluva palvelu. Virka aikoina em. palvelu säilytetään paikkakuntakohtaisena resurssien puitteissa	
Toteuma 31.12.2015 Toteutunut suunnitellusti.		
C7. Motivoitunut, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Turvataan riittävät resurssit valvontaan. Tarpeen mukaan määrääkaista tarkastajatyövoimaa mm. jätevesiasetuksen toimeenpano. Riittävä henkilöstön koulutus.	koulutuspäivien lukumäärä
Toteuma 31.8.2015 Määräaikainen tarkastaja ollut sekä terveystarkastuksessa, että ympäristönsuojelussa kesäaikaan. Koulutussuunnitelma tehty ja seurataan. Koulutuspäiviä on kertynyt ymp. 27, Ell 26,5 ja terv.valv 61,3hpt		

Talous, konserniohjaus ja palvelusopimukset		
Tavoite	Toimenpide / hanke	Mittarit
D1. Kuntakonsernin talous ylijäämäinen		
D2. Konsernistrategian kehittäminen		
D3. Palvelusopimusten hallinta		

4. Sisäisen valvonnan painopistealueet vuonna 2015

Viranhaltijapäätökset (lainsäädännön muutosten huomioiminen varmistettu)

5. Merkittävimmät riskitekijät ja niihin varautuminen

Henkilöstö (henkilöstömuutokset, ison alueen vaikutus työhyvinvointiin/ paljon ajokilometrejä)

6. Lisätiedot / yksityiskohtaiset tunnusluvut ja mittarit

Tulosbudjetti (1000 €)	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Toimintatulot	1 197	1 272	1 227	1 355
Myyntitulot / Liikevaihto				
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Valmistus omaan käyttöön				
Muut tulot				
Tuet ja avustukset, kunnalta				
Toimintamenot	-1 485	-1 610	-1 550	-1 737
Materiaalit ja palvelut				
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-39	-42	-45	-62
Palvelujen ostot	-153	-242	-181	-253
Henkilöstömenot	-1 181	-1 201	-1 203	-1 284
Muut menot	-112	-125	-120	-139
Toimintakate (Netto)	-288	-338	-322	-383
Rahoitustulot ja -menot				
Korkotulot (sisäiset)				
Muut rahoitustulot				
Korkomenot (sisäiset)				
Korvaus peruspääomasta				
Laskennallinen korko (nettoyksikkö)				
Muut rahoitusmenot				
Vuosikate				
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot				
Arvonalentumiset				
Satunnaiset tulot ja -menot				
Satunnaiset tulot				
Satunnaiset menot				
Tilikauden tulos	-288	-338	-322	-383
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-288	-338	-322	-383

Perustiedot henkilöstö, henkilötyövuosina

Perustiedot	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Henkilöstömäärä				
- Hallinto	2,5	2,5	2,5	2.5
- Ympäristönsuojelu	5,0	5,1	4,8	5.4*
- Terveysvalvonta	7,8	8,0	7,2	7.5
- Eläinlääkintähuolto**	6,1*	6,1*	8,1*	7, 3**

** myynti valvontaell. valtion tehtäviin 0.8 htv.

Suoritteet ympäristönsuojelu	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Tarkastukset	478	350	468	400
Lupapäätökset	84	200*	73**	100
Lausunnot	165	200	113	200
Inventoinnit/selvitykset	15	15	10	15
Näytteet	9	30	16	15
Iimanlaadun tutkimukset (Varkaus ja Pieksämäki)	ostopalvelu	ostopalvelu	ostopalveluna	ostopalvelu
Asiakasneuvonta kpl	1 118	1 200	1107	1200

*) jätevesi ym. poikkeukset, ** jätevesisäädöksiä taas muutettiin ja määräaika jatkettiin

Suoritteet terveysvalvonta	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Päätökset	83*	80*	53*	80*
Tarkastukset	876	1 000	847	900
Lausunnot	91	185	75	100
Näytteet	969	1 150	667	800
Asiakasneuvonta				
Asiakasneuvonta htp	447htp	450htp	397 htp	400

* sisältää ilmoitusten käsittelyn

Suoritteet eläinlääkintähuolto	TP 2014	TA 2015	TP 2015	TA 2016
Tilakäynnit	2 072	2 000	1987	2000
Pieneläinasiakkaat	2 333	2 000	2686	2000
Maatilojen terveydenhuoltokäynnit	102	80	87	80
Eläintautilain mukaiset tarkastukset	30	Eviran ohjeistuksen mukaan	39	Eviran ohjeistuksen mukaan
Eläinsuojelukäynnit	130	70	133	100

2.4.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosaan yhdistellään käyttötalousosan tulot ja menot sekä valmistus omaan käyttöön. Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät. Valtuusto on talousarviossa voinut hyväksyä sitovaksi myös edellä mainittua eritellymmän tarkkuustason. *[19.3.2013]*

Tuloslaskelmaosan erät, esimerkiksi toimintatulot ja toimintamenot, esitetään samalla tarkkuustasolla kuin ne on esitetty talousarviossakin.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalennuksia ei käsitellä talousarviossa määrärahana, sillä niissä ei ole kysymys rahan käytöstä. Poistojen esittämistä tilinpäätöksessä sitovat kuitenkin valtuuston hyväksymät poistosuunnitelman perusteet.

Poistoero sekä varausten ja rahastojen muutokset ovat tuloksenkäsittelyeriä, eivät määrärahoja eivätkä tuloarvioita. Niiden käsittely tilinpäätöksessä sisältyy kunnanhallituksen toimintakertomuksessa tekemään esitykseen tilikauden tuloksen käsittelystä.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN (sisältää sisäiset erät)						
1.1. - 31.12.2015						
	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015	Poikkeama	
	1 000 €			1 000 €	1 000 €	%
Toimintatuotot						
Myyntituotot	6 051,1		6 051,1	6 182,9		
Maksutuotot	2 144,9		2 144,9	2 241,3		
Tuet ja avustukset	709,4		709,4	849,4		
Muut toimintatuotot (+sis)	4 663,2		4 663,2	4 685,4		
Toimintatuotot yhteensä	13 568,6	0,0	13 568,6	13 959,0	390,4	2,9
Valmistus omaan käyttöön				6,0	6,0	
Toimintakulut						
Henkilöstökulut (väh.sv-pvr)	-21 855,1	-161,6	-22 016,7	21 550,2		
Palvelujen ostot	-35 993,3	-4,0	-35 997,3	36 532,5		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 288,4	0,0	-3 288,4	3 135,2		
Avustukset	-3 360,9	-240,0	-3 600,9	3 360,9		
Muut toimintakulut	-2 839,2	161,6	-2 677,6	2 679,3		
Toimintakulut yhteensä	-67 336,9	-244,0	-67 580,9	-67 258,1	322,8	-0,5
Toimintakate	-53 768,3	-244,0	-54 012,3	-53 293,1	719,2	-1,3
Verotulot	32 649,0	552,0	33 201,0	33 098,5	-102,5	-0,3
Valtionosuudet	24 583,5	251,5	24 835,0	25 102,9	267,9	1,1
Rahoitustuotot ja -kulut	335,8	50,0	385,8	507,9	122,1	31,6
Korkotuotot	31,0		31,0	117,2	86,2	278,1
Muut rahoitustuotot	904,8	50,0	954,8	804,8	-150,0	-15,7
Korkokulut	-215,0		-215,0	-256,1	-41,1	19,1
Muut rahoituskulut	-385,0		-385,0	-158,0	227,0	-59,0
Vuosikate	3 800,0	609,5	4 409,5	5 416,2	1 006,7	22,8
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunn. mukaiset poistot	-3 800,0	0,0	-3 800,0	-4 235,4	-435,4	11,5
Arvonalentumiset					0,0	
Satunnaiset erät						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut					0,0	
Tilikauden tulos	0,0		609,5	1 180,8	571,3	
Poistoberon lisäys (-) tai vähennys (+)				84,0		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)				-1 100,0		
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)					0,0	
Vyörytyserät						
Tilikauden yli-/alijäämä	0,0	609,5	609,5	164,8	-444,7	
<i>varjostetut erät kunnanvaltuustoon nähden sitovia</i>						

Verotulojen erittely 2015						
		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Verotulot						
	Kunnan tulovero	28 371 000	269 000	28 640 000	28 481 420	110 420
	Osuus yhteisöveron tuotosta	2 048 000	216 000	2 264 000	2 341 946	293 946
	Kiinteistövero	2 230 000	67 000	2 297 000	2 275 154	45 154
	Muut verotulot	0	0	0	0	0
	Yhteensä	32 649 000	552 000	33 201 000	33 098 520	449 520

Valtionosuuserittely v. 2015						
		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Valtionosuudet						
	Kunnan peruspalvelujen valtionosuus , ilman tasauksia	21 295 000		21 295 000	21 200 206	-94 794
	Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5 517 475		5 517 475	5 525 676	8 201
	Järjestelmämuutoksen tasaus	-229 000		-229 000	-229 812	-812
	Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 000 000	251 525	-1 748 475	-1 393 167	606 833
	Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus			0	0	0
	Yhteensä	24 583 475	251 525	24 835 000	25 102 903	519 428

Kiinteistöveroprosentit v. 2015

	%
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00
Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	0,45
Muun asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	1,00
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti	1,00
Yleishöydyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti	0,00
Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti	2,85

Tuloveroprosentti v. 2003-2014

	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. euroa	Muutos %
2004	17,5	112,605	2,4 %
2005	18,5	114,027	1,3 %
2006	18,5	120,685	5,8 %
2007	18,5	130,473	8,1 %
2008	18,5	139,674	7,1 %
2009	18,5	137,671	-1,4 %
2010	19,0	139,338	1,2 %
2011	19,0	143,364	2,9 %
2012	19,0	147,716	3,0 %
2013	20,0	149,088	0,9 %
2014	20,0	150,840	1,2 %
2015	20,0		

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus muodostuu seuraavista määräytymisperusteista ja kustannuksista:

- Yleisen osan määräytymisperusteet
- Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennalliset kustannukset
- Esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset
- Taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet
- Erityisen harvan asutuksen, saaristokuntien ja saamelaisten osuuden mukaan lisätyn valtionosuuden määräytymisperusteet.

Lisäksi järjestelmään sisältyy verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus, joka lisää tai vähentää kunnalle myönnettävää valtionosuutta. *[19.3.2013]*

Järjestelmämuutoksen tasauksella korjataan kunnittain vuoden 2010 uudistuksesta aiheutuvat muutokset. Laskettu menetys lisätään valtionosuuteen ja laskettu lisäys vähennetään siitä toistaiseksi vuosittain.

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset kirjataan toimintatuloihin ja -menoihin, joten ne eivät sisälly edellä mainittuun erään Kunnan peruspalvelujen valtionosuus. *[19.3.2013]*

Ylläpitäjäjärjestelmän mukainen valtionosuus koskee lukiota, ammatillista koulutusta ja ammattikorkeakoulua sekä muita laskennallisia valtionosuuksia, jotka eivät kuulu rahoitusosuuden laskennan piiriin, mutta käsitellään yhtenä kokonaisuutena ilman korvamerkintää ylläpitäjäjärjestelmän ohessa. Viimeksi mainittuja ovat liikunta, nuorisotyö, kansalaisopisto, taiteen perusopetus (tuntiperusteinen), teatterit, orkesterit ja museot sekä aamu- ja iltapäivätoiminta. *[19.3.2013]*

2.4.2 Investointien toteutuminen vuonna 2015

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 31.12.2015	Tot- %
KIINTEÄ OMAISUUS					
Maa- ja vesialueet					
Menot	-200 000	0	-200 000	-154 171	77,09%
Tulot	60 000	0	60 000	21 415	35,69%
Netto	-140 000	0	-140 000	-132 756	94,83%
KIINTEÄ OMAISUUS yhteensä					
Menot	-200 000	0	-200 000	-154 171	77,09%
Tulot	60 000	0	60 000	21 415	35,69%
	-140 000	0	-140 000	-132 756	94,83%
TILAPALVELUT hankekohtaiset määrärahat yli 400 000 €					
Leivolan palvelukeskus (eritt)					
Menot	-150 000	0	-150 000	-19 131	12,75%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-150 000	0	-150 000	-19 131	12,75%
Palveluasuntohanke Leivola					
Menot	-50 000	0	-50 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-50 000	0	-50 000	0	0,0%
Investointiryhmään kuuluvat hankkeet < 400 000 €					
Sorsak.harrastustalo,päiväkodi					
Menot	-40 000	0	-40 000	-14 629	36,57%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-40 000	0	-40 000	-14 629	36,57%
Alapihan kartano,julkisivut					
Menot	-50 000	-25 000	-75 000	-73 297	97,73%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-50 000	-25 000	-75 000	-73 297	97,73%
Vokkolan urh.kentän huoltorak					
Menot	-80 000	0	-80 000	-99 511	124,39%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-80 000	0	-80 000	-99 511	124,39%
Eläinlääkäriin tilat					
Menot	-100 000	-109 000	-209 000	-214 349	102,56%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-100 000	-109 000	-209 000	-214 349	102,56%
Sorsakosken palolaitos					
Menot	-10 000	0	-10 000	-8 280	82,8%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-10 000	0	-10 000	-8 280	82,8%
Kunnantalo, sisätilat ja piha					
Menot	-15 000	0	-15 000	-6 601	44,01%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-15 000	0	-15 000	-6 601	44,01%
Kunnantalo,ICT-huone jäähdytys					
Menot	-25 000	0	-25 000	-5 546	22,18%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-25 000	0	-25 000	-5 546	22,18%

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 31.12.2015	Tot-%
Lukio					
Menot	-32 000	0	-32 000	-9 326	29,15%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-32 000	0	-32 000	-9 326	29,15%
Kivelän koulu					
Menot	-370 000	105 000	-265 000	-160 025	60,39%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-370 000	105 000	-265 000	-160 025	60,39%
Vesileppis/vuosikorjaukset					
Menot	-38 500	0	-38 500	-33 913	88,09%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-38 500	0	-38 500	-33 913	88,09%
Jäähalli/ väestönsuoja					
Menot	-28 500	0	-28 500	-30 432	106,78%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-28 500	0	-28 500	-30 432	106,78%
Ruukintien halli korj ja muuto					
Menot	-15 000	0	-15 000	-20 901	139,34%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-15 000	0	-15 000	-20 901	139,34%
Metos					
Menot	-80 000	0	-80 000	-5 706	7,13%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-80 000	0	-80 000	-5 706	7,13%
Terv.keskus,talotekn.peruskorj					
Menot	-20 000	0	-20 000	-19 060	95,3%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-20 000	0	-20 000	-19 060	95,3%
Terv. kesk, varavoimakone					
Menot	-40 000	0	-40 000	-3 091	7,73%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-40 000	0	-40 000	-3 091	7,73%
Suunnittelumr, useat hankkeet					
Menot	-30 000	0	-30 000	-18 160	60,53%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-30 000	0	-30 000	-18 160	60,53%
Käyttövaraus					
Menot	-200 000	29 000	-171 000	-58 593	34,26%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-200 000	29 000	-171 000	-58 593	34,26%
TILAPALVELUT yhteensä					
Menot	-1 374 000	0	-1 374 000	-800 552	58,26%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-1 374 000	0	-1 374 000	-800 552	58,26%
MUUT ALUEET hankekohtaiset määrärahat yli 400 000 €					
Valokuitu kunnan kiinteistöt					
Menot	-250 000	0	-250 000	-260 399	104,16%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-250 000	0	-250 000	-260 399	104,16%

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 31.12.2015	Tot-%
Investointiryhmään kuuluvat hankkeet < 400 000 €					
Kalmalahden ranta					
Menot	-15 000	0	-15 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-15 000	0	-15 000	0	0,0%
Iso Ahvenmäki					
Menot	-20 000	0	-20 000	-20 303	101,51%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-20 000	0	-20 000	-20 303	101,51%
Pohjakarttojen tuotanto					
Menot	-10 000	0	-10 000	-1 593	15,93%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-10 000	0	-10 000	-1 593	15,93%
Asemakaavojen laatiminen (erit)					
Menot	-70 000	0	-70 000	-24 656	35,22%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-70 000	0	-70 000	-24 656	35,22%
Vene ja mattolaiturit, venelui					
Menot	-27 000	0	-27 000	-31 212	115,6%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-27 000	0	-27 000	-31 212	115,6%
Leikkikentät					
Menot	-5 000	0	-5 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-5 000	0	-5 000	0	0,0%
MUUT ALUEET yhteensä					
Menot	-397 000	0	-397 000	-338 162	85,18%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-397 000	0	-397 000	-338 162	85,18%
KAAVA TEIDEN RAKENTAMINEN hankekohtaiset määrärahat yli 400 000 €					
Taajamien liikenneturv.kohteet					
Menot	-100 000	0	-100 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-100 000	0	-100 000	0	0,0%
Kaavateiden peruskorjaus					
Menot	-200 000	0	-200 000	-257 047	127,01%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-200 000	0	-200 000	-257 047	127,01%
Uusien katujen rakentaminen					
Menot	-80 000	0	-80 000	-18 756	23,44%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-80 000	0	-80 000	-18 756	23,44%
Katujen päällystys					
Menot	-50 000	0	-50 000	-13 881	27,76%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-50 000	0	-50 000	-13 881	27,76%

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Tabusarvio muutosten j.	Toteutuma 31.12.2015	Tot-%
Investointiryhmään kuuluvat hankkeet < 400 000 €					
Monnin vesihuoltokorjaus					
Menot	-160 000	60 000	-100 000	-73 853	73,85%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-160 000	60 000	-100 000	-73 853	73,85%
Hulevesikorjaukset verkostoon					
Menot	-30 000	0	-30 000	-35 181	117,27%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-30 000	0	-30 000	-35 181	117,27%
Hulevesien imeytys Susihaantie					
Menot	-20 000	0	-20 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-20 000	0	-20 000	0	0,0%
KAAVATEIDEN					
Menot	-640 000	60 000	-580 000	-398 718	68,22%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-640 000	60 000	-580 000	-398 718	68,22%
KAAVATIET VALAISTUS Investointiryhmään kuuluvat hankkeet < 400 000 €					
Kaavateiden/klv val.uusiminen					
Menot	-80 000	0	-80 000	-70 733	88,42%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-80 000	0	-80 000	-70 733	88,42%
KAAVATIET VALAISTUS					
Menot	-80 000	0	-80 000	-70 733	88,42%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-80 000	0	-80 000	-70 733	88,42%
LIIKUNTA PAIKAT hankekohtaiset määrärahat yli 400 000 €					
Vokkolan urh.alue					
Menot	-60 000	0	-60 000	-56 504	94,17%
Tulot	0	0	0	179 705	
Netto	-60 000	0	-60 000	123 201	-205,33%
Investointiryhmään kuuluvat hankkeet < 400 000 €					
Jääkiekkokaukalojen kunnost.					
Menot	-5 000	0	-5 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-5 000	0	-5 000	0	0,0%
Ulkoilureitt kehitt ja kunnost					
Menot	-25 000	0	-25 000	-18 600	74,4%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-25 000	0	-25 000	-18 600	74,4%
LIIKUNTA PAIKAT yhteensä					
Menot	-90 000	0	-90 000	-75 104	83,45%
Tulot	0	0	0	179 705	
Netto	-90 000	0	-90 000	104 601	-116,22%

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 31.12.2015	Tot-%
VESIHUOLTO hankekohtaiset määrärahat yli 400 000 €					
Vh-verkoston pk					
Menot	-200 000	-60 000	-260 000	-294 880	113,42%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-200 000	-60 000	-260 000	-294 880	113,42%
Taloliittymät					
Menot	-130 000	0	-130 000	-89 074	70,84%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-130 000	0	-130 000	-89 074	70,84%
Investointiryhmään kuuluvat hankkeet < 400 000 €					
Verkostonkartoitus					
Menot	-25 000	0	-25 000	-22 690	90,76%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-25 000	0	-25 000	-22 690	90,76%
Vesihuollon suunnittelu					
Menot	-50 000	0	-50 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-50 000	0	-50 000	0	0,0%
Siirtoviemärin rikkivedyn pois					
Menot	-10 000	0	-10 000	-8 700	87,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-10 000	0	-10 000	-8 700	87,0%
Pumppaamoiden saneeraus (eritt					
Menot	-30 000	0	-30 000	-15 930	53,1%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-30 000	0	-30 000	-15 930	53,1%
Vesitornin saneeraus					
Menot	-80 000	0	-80 000	-23 348	29,18%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-80 000	0	-80 000	-23 348	29,18%
VESIHUOLTO yhteensä					
Menot	-525 000	-60 000	-585 000	-454 620	78,23%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-525 000	-60 000	-585 000	-454 620	78,23%
YLEISHALLINTO IRTAIN					
YLEISHALLINTO IRTAIN					
Menot	-30 000	0	-30 000	-22 144	73,81%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-30 000	0	-30 000	-22 144	73,81%
PERUSTURVA IRTAIN					
PERUSTURVA IRTAIN					
Menot	-100 000	0	-100 000	-91 406	91,41%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-100 000	0	-100 000	-91 406	91,41%
SIVISTYSTOIMI IRTAIN					
SIVISTYSTOIMI IRTAIN					
Menot	-107 000	0	-107 000	-71 359	66,69%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-107 000	0	-107 000	-71 359	66,69%

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Tabusarvio muutosten j.	Toteutuma 31.12.2015	Tot-%
TEKNINEN IRTAIN					
TEKNINEN IRTAIN yhteensä					
Menot	-30 000	0	-30 000	-25 938	86,46%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-30 000	0	-30 000	-25 938	86,46%
KESKI-SAVON YMP LTK					
KESKI-SAVON YMP LTK IRTAIN yhteensä					
Menot	-24 000	0	-24 000	0	0,0%
Tulot	0	0	0	0	
Netto	-24 000	0	-24 000	0	0,0%
MUUT INVESTOINNIT					
Arvopaperit kh/muut osakkeet					
Menot	-20 000	0	-20 000	-10 000	50,0%
Tulot	0	0	0	0	
	-20 000	0	-20 000	-10 000	50,0%
MUUT INVESTOINNIT yhteensä					
Menot	-20 000	0	-20 000	-10 000	50,0%
Tulot	0	0	0	0	
	-20 000	0	-20 000	-10 000	50,0%
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Menot	-3 617 000	0	-3 617 000	-2 512 908	69,47%
Tulot	60 000	0	60 000	201 120	335,2%
Netto	-3 557 000	0	-3 557 000	-2 311 788	64,99%

Talonrakennus

Talonrakennusinvestointeihin käytettiin 0,800milj €.

Merkittävimmät hankkeet olivat eläinlääkäritilojen peruskorjaus Ruukintiellä sijaitsevaan tilaan 200.000 € ja Kivelän koulun katon (osa) korjaus 160.000 €. Eläinlääkäritoiminta muutti uusittuihin tiloihin Ilopillerin tiloista tammikuun alussa 2016. Kesällä 2015 tehtiin maalauskorjaus Alapihan kartanolle 73.000 eurolla. Vokkolan urheilukentän huoltorakennuksen peruskorjaus toteutettiin vuoden 2015 lopussa ja hanke valmistui vuoden 2016 alussa. Korjauskustannukset olivat 100.000 €.

Tilapalvelun henkilöstö rakennutti Monitoimihalli hanketta vuoden 2015 aikana. Hanke valmistui 10.3.2015. Valmistumisen jälkeen henkilöstö on huolehtinut takuuajan korjauksista.

Kunnallistekniset palvelut/liikenneväylät ja hulevedet

Kaavateiden rakentamiseen käytettiin 0,399 milj €. Vuonna 2015 viimeisteltiin Teollisuustien peruskorjaus, joka alkoi loppuvuonna 2013 Heinävedentien puoleisesta osasta. Uutta katua rakennettiin Pappilanpuistopolulle, joka viimeistellään kesällä 2016 (asfaltointi). Hulevesien korjauksia tehtiin useissa eri kohteissa, joista suurimmat olivat Leppävirrantiellä ja Kalliontiellä.

Katu- ja ulkoilureittien valaistukset peruskorjaus Led-tekniikalle aloitettiin vuonna 2015 Sorsakosken ulkoilureitin ja Teollisuustien valaistuksen uusimisella. Peruskorjaus tuo merkittäviä säästöjä sähkön kulutukseen.

Yleiset alueet/ muut hankkeet

Suurimpana kaavahankkeena valmistui Leppävirran taajaman ja sen ympäristön osayleiskaava 2035 (kv 23.2.2015). Hanke edesauttaa kunnan kehitystä suunnitelmallisen maankäytön myötä. Taajaman maankäytön suunnittelu jatkuu asemakaavamuutoksilla, jota taajaman osayleiskaava ohjaa.

Oravikosken Iso Ahvenmäen ja vt 5 risteysalueelle tehtiin liikenneturvallisuusselvitys ja kirkonkylän taajamaan hulevesiselvitys. Selvitykset ohjaavat maankäytön suunnittelua ja uusien tonttien toteuttamista.

Kirkonkylän taajaman valokuidun rakentamisen ensimmäinen vaihe toteutettiin 2015. Ensimmäisen vaiheen aikana toteutui pääosa kunnan kiinteistöjen sekä teollisuuskiinteistöjen välisistä yhteyksistä: Teollisuustie, Savonkatu, Vokkola, Unnukka ja Koskentie. Kustannukset vuonna 2015 olivat 260.000 €. Hanke jatkuu vuonna 2016.

Venelaitureiden kunnostukseen käytettiin 31.000 €.

Vesihuolto

Vesihuollon investoinnit olivat yhteensä 0,458 milj €. Suurimpana yksittäisenä hankkeena oli Leppävirrantien vesihuollon peruskorjaus, jonka yhteydessä korjattiin myös hulevesiverkostoa. Pumppaamoiden saneerauksia toteutetaan vuosittain suunnitelmien mukaisesti. Vesihuollon taloliittymiä rakennettiin 92.000 eurolla. Kirkonkylän taajaman vesitornin peruskorjauksen suunnittelu alkoi vuonna 2015. Peruskorjaus toteutetaan vuonna 2016.

Irtaimisto

Irtaimisto hankinnat olivat useissa hallintokunnissa tietotekniikkaan liittyvien koneiden, laitteiden ja ohjelmistojen hankintoja. Koulutoimi hankki irtaimistoa ja opetusvälineitä kouluille 44.000 eurolla. Sivistystoimi hankki atk-järjestelmiä 13.000 eurolla. Liikuntapalveluihin hankittiin mönkijä ja ruohonleikkuri yhteensä 13.000 €. Perusturva hankki päiväkoteihin kalusteita ja pihavarusteita 25.000 eurolla. Kotihoidon uusien tilojen hankinnat olivat 20.000 euroa. Tekniset palvelut hankkivat atk-laitteistoja ja ohjelmistoja 26.000 eurolla. Yleishallinto hankki atk-laitteistoja ja ohjelmistoja 22.000 eurolla.

Vuonna 2015 ostettiin maaomaisuutta 154.000 eurolla kahdesta eri kohteesta yhteensä 33 hehtaaria

2.4.3 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN						
1.1. - 31.12.2015						
	Alkuperäinen talousarvio 2015	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2015	Poikkeama	
	1 000 €			1 000 €	1 000 €	%
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	3 800,0	0,0	3 800,0	5 416,2	1 616,2	42,5
Satunnaiset erät				0,0	0,0	
Tulorahoituksen korjauserät				-137,0	-137,0	
Tulorahoitus yhteensä	3 800,0	0,0	3 800,0	5 279,2	1 479,2	38,9
Investointien rahavirta						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-3 617,0		-3 617,0	-2 512,9	1 104,1	-30,5
Rahoitusosuudet invest.menoihin	60,0		60,0	179,7	119,7	199,5
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuotot			0,0	158,4	158,4	
Investoinnit netto	-3 557,0	0,0	-3 557,0	-2 174,8	1 382,2	-38,9
Toiminnan ja investointien rahavirta	243,0	0,0	243,0	3 104,4	2 861,4	
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	0,0	0,0	0,0	-150,0	-150,0	
Antolainasaamisten vähennykset	0,0	0,0	0,0		0,0	
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000,0	0,0	2 000,0	0,0	-2 000,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 412,8	0,0	-1 412,8	-1 312,8	100,0	
Pitkäaik.lainojen nettomuutos	587,2	0,0	587,2	-1 312,8	-1 900,0	
Lyhytaikaisten lainojen muutos				0,0	0,0	
Oman pääoman muutokset				0,0	0,0	
Vaikutus maksuvalmiuteen	830,2	0,0	830,2	1 641,6	811,4	
<i>varjostetut erät kunnanvaltuustoon nähden sitovia</i>						

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäyksiä muille ovat kunnan myöntämät lainat muille kuin liikelaitoksille. Antolainojen lisäyksiä ovat taseessa pysyvien vastaavien sijoitusten ryhmään kuuluvat antolainat. Tähän kuuluvat mm. antolainat kunnan tytäryhteisöille ja muille kunnallisia palveluja tuottaville yhteisöille investointien rahoittamiseksi.

Antolainasaamisten vähennyksiä ovat antolainojen lyhennykset kunnalle tilikauden aikana.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa, kuinka paljon lainoja on lyhennetty tilivuoden aikana.

Lyhytaikaisten lainojen muutos osoittaa lyhytaikaisten lainojen lisäysten ja vähennysten erotuksen.

Oman pääoman muutokset

Oman pääoman muutoksena esitetään sellaiset omaa pääomaa vastaan tehdyt virheiden oikaisut, jotka vaikuttavat rahavirtaan. Oman pääoman muutoksia ei ollut vuonna 2014.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Vaikutus maksuvalmiuteen -erä esitetään toteutumisvertailussa summattuna yhdellä rivillä, jos näin on menetelty myös talousarviossa. *Vaikutus maksuvalmiuteen* -erään sisältyy eriä, joiden muutoksia on talousarviossa vaikea arvioida. Näitä eriä ovat mm. toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

2.4.4 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta (1000 €)

Tulosalue	Sito- vuus N/B	Määrärahat		TA	Toteu- tuma	(ylitys-) Poikke- ama	Tuloarviot		TA	Toteu- tuma	(ylitys+) Poikke- ama
		Talous- arvio	TA- muutos	muutn jälkeen			muutn jälkeen	Talou- s-arvio	TA- muutos		
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Kunnanhallitus		4 369	30	4 399	4 390	9	2 158	4	2 162	2 201	39
Yleishallinto talous- ja toimistop	B	2 044	14	2 058	2 112	-54	125	0	125	177	52
Elinkeinotoimi	B	409	1	410	407	3	0	0	0	86	86
Ravintopalvelut	B	1 916	15	1 931	1 871	60	2 033	4	2 037	1 938	-99
Henkilöstöhallinto ja -palvelu		1 887	-23	1 864	1 899	-35	265	-56	209	186	-23
Henkilöstöhallinto	B	1 887	-23	1 864	1 899	-35	265	-56	209	186	-23
jaettu hall.kunnille työll/koul.mr											
Tilintarkastus	B	25	1	26	32	-6	0	0	0	1	1
Keskusvaaliltk/ vaalit	B	17	0	17	22	-5	17	0	17	18	1
Perusturvalautakunta		41 494	66	41 560	41 537	23	2 797	14	2 811	2 986	175
Johtamisen tukipalvelut	B	212	1	213	211	2	2	0	2	1	-1
Sosiaalihuollon palvelut	B	17 458	685	18 143	18 210	-67	2 752	14	2 766	2 944	178
Terveysten- ja sairaanhoitopa	B	23 824	-620	23 204	23 116	88	43	0	43	41	-2
Koululautakunta		10 051	31	10 082	9 677	405	200	4	204	236	32
Koulutoimi	B	10 051	31	10 082	9 677	405	200	4	204	236	32
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta		1 473	32	1 505	1 522	-17	38	12	50	59	9
Sivistystoimi	B	1 473	32	1 505	1 522	-17	38	12	50	59	9
Tekninen lautakunta		6 411	104	6 515	6 629	-114	6 823	21	6 844	7 051	207
Tekninen toimi	B	5 417	69	5 486	5 549	-63	4 995	21	5 016	5 155	139
Rakennusvalvonta		190	1	191	170	21	120		120	141	21
Vesi- ja viemärilaitos	N	804	34	838	910	-72	1 708		1 708	1 755	47
Keski-Savon ympäristöltk	B	1 610	3	1 613	1 550	63	1 272	0	1 272	1 227	-45
Varusmäärärahat	B	0		0	0	0	0	0	0	0	0
käyttötalous yhteensä		67 337	244	67 581	67 258	323	13 570	-1	13 569	13 965	396

	Sito- vuus N/B	Määrärahat		TA	Toteu- tuma	(ylitys-) Poikke- ama	Tuloarviot		TA	Toteu- tuma	(ylitys+) Poikke- ama
		Talous- arvio	TA- muutos	muutn jälkeen			Talous- arvio	TA- muutos	muutn jälkeen		
INVESTOINTIOSA											
Kiinteä omaisuus		200	0	200	154	46	60	0	60	21	-39
Maa- ja vesialueet	B	200	0	200	154	46	60	0	60	21	-39
Tilapalvelut		1 374	0	1 374	800	574	0	0	0	0	0
Erillishankkeet(yli 400.000)	B	200	0	200	19	181	0	0	0	0	0
Muut hankkeet (alle 400.000)	B	1 174	0	1 174	781	393	0	0	0	0	0
Kunnallistekniset palvelut		720	-60	660	469	191	0	0	0	0	0
Rakentaminen (yli 400.000)	B	430	0	430	289	141	0	0	0	0	0
Rak. ja valaistus(alle 400.000)	B	290	-60	230	180	50	0	0	0	0	0
Vesihuolto		525	60	585	456	129	0	0	0	0	0
Hankkeet (yli 400.000 €)	B	330	60	390	385	5	0	0	0	0	0
Vesihuoltolaitrakent.	B	195	0	195	71	124	0	0	0	0	0
Yleiset alueet	B	487	0	487	414	73	0	0	0	180	180
Liikuntapaikat	B	30	0	30	19	11	0	0	0	0	0
Erillishankkeet(yli 400.000)	B	310	0	310	317	-7	0	0	0	180	180
Muut alueet		147	0	147	78	69	0	0	0	0	0
Irtain omaisuus	B	291	0	291	210	81	0	0	0	0	0
Yleishallinto		30	0	30	22	8	0	0	0	0	0
Perusturva		100	0	100	91	9	0	0	0	0	0
Sivistystoimi		107	0	107	71	36	0	0	0	0	0
Tekninen toimi		30	0	30	26	4	0	0	0	0	0
K-Savon ympäristötk		24	0	24	0	24	0	0	0	0	0
Kuntayhtymä osuudet	B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Arvopaperit	B	20	0	20	10	10	0	0	0	0	0
Investoinnit yhteensä		3 617	0	3 617	2 513	1 104	60	0	60	201	141
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						32 649	552	33 201	33 099	-102
Valtionosuudet	B						24 583	252	24 835	25 103	268
Korkotulot	B						31	0	31	117	86
Muut rahoitustulot	B						905	50	955	805	-150
Korkomenot	B	215	0	215	256	-41					
Muut rahoitusmenot	B	385	0	385	158	227					
Satunnaiset tuotot/kulut	B										
Tuloslaskelmaosa yhteensä		600	0	600	414	186	58 168	854	59 022	59 124	102
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaam.lisäykset	B	0	0	0	150	-150					
Antolainasaam.vähenn.	B						0	0	0	0	0
Pitkäaik.lainojen lisäys	N				0	0	2 000	0	2 000	0	-2 000
Pitkäaik.lainojen vähennys	N	1 413		1 413	1 313	100					
Lyhytaik.lainojen muutos	N	0		0		0					
Oman pääoman muutokset	N			0		0					
Vaikutus maksuvalmiuteen		830	0	830	1 642	-812					
Rahoitusosa yhteensä		2 243	0	2 243	3 105	-862	2 000	0	2 000	0	-2 000
SITOVAT MÄÄRÄRAHAT/ TULOARVIOT YHTEENSÄ											
		73 797	244	74 041	73 290	751	73 798	853	74 651	73 290	-1 361

Sitovuus N=nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

TA-muutos = mr-siirto (myös koulutusmr) tai ylitysoikeus

3. Tilinpäätöslaskelmat

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta²² kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti .

3.2. Tuloslaskelma

KUNNAN TUOSLASKELMA (ulkoinen)				
	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014		muutos %
Tuloslaskelma I				
Toimintatuotot				
Myyntituotot	4 560 425,80	4 051 196,05		12,6 %
Maksutuotot	2 234 663,96	2 230 435,01		0,2 %
Tuet ja avustukset	849 368,27	726 944,37		16,8 %
Muut toimintatuotot	2 461 738,07	2 667 222,55		-7,7 %
	10 106 196,10	9 675 797,98		
Valmistus omaan käyttöön	6 090,44	10 278,37		
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	21 550 202,61	21 983 112,31		-2,0 %
Palkat ja palkkiot	15 820 052,88	16 033 176,19		-1,3 %
Henkilösivukulut	5 730 149,73	5 949 936,12		-3,7 %
Eläkekulut	4 733 734,56	4 971 704,46		-4,8 %
Muut henkilösivukulut	996 415,17	978 231,66		1,9 %
Palvelujen ostot	34 973 386,08	33 560 069,91		4,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	3 069 074,64	3 267 578,37		-6,1 %
Avustukset	3 357 781,59	3 053 480,50		10,0 %
Muut toimintakulut	454 942,42	552 403,01		-17,6 %
	-63 405 387,34	-62 416 644,10		
Toimintakate	-53 293 100,80	-52 730 567,75		1,1 %
Verotulot	33 098 520,40	32 472 916,44		
Valtionosuudet	25 102 903,00	24 754 761,00		
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	36 593,78	33 528,35		9,1 %
Muut rahoitustuotot	648 441,00	693 560,49		-6,5 %
Korkokulut	-175 567,66	-201 205,42		-12,7 %
Muut rahoituskulut	-1 559,86	-7 661,49		-79,6 %
	507 907,26	518 221,93		
Vuosikate	5 416 229,86	5 015 331,62		8,0 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 235 398,85	-3 708 010,36		14,2 %
Arvonalentumiset				
	-4 235 398,85	-3 708 010,36		
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos	1 180 831,01	1 307 321,26		
Poistoberon lisäys (-) tai vähennys (+)	84 032,93	-3 093 541,67		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-1 100 000,00	1 900 000,00		
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		-15 998,22		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	164 863,94	97 781,37		
TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	15,9 %	15,5 %		
Vuosikate/Poistot, %	127,9 %	135,3 %		
Vuosikate, eur/asukas	544,18	500,53		
Asukasmäärä	9 953	10 020		

3.3 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA				
	1.1.-31.12.2015		1.1.-31.12.2014	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 416 229,86		5 015 331,62	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjaukset	-137 028,82	5 279 201,04	-139 671,77	4 875 659,85
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 512 908,13		-5 355 055,59	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	179 705,00		1 105 758,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	158 444,20	-2 174 758,93	197 965,94	-4 051 331,65
Toiminnan ja investointien rahavirta		3 104 442,11		824 328,20
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-150 000,00		-60 000,00	
Antolainasaamisten vähennykset		-150 000,00	8 778,65	-51 221,35
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 312 820,00		-1 523 366,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-1 312 820,00	0,00	-1 523 366,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 368,93		-8 856,26	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		180 683,29	
Saamisten muutos	285 952,77		-699 582,68	
Korottomien velkojen muutos	831 491,37	1 111 075,21	-1 409 535,88	-1 937 291,53
Rahoituksen rahavirta		-351 744,79		-3 511 878,88
Rahavarojen muutos				
		2 752 697,33		-2 687 550,68
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	7 598 874,38		4 846 177,05	
Rahavarat 1.1.	4 846 177,05	2 752 697,33	7 533 727,73	-2 687 550,68
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus, %		232,1 %		118,0 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %		142,7 %		86,1 %
Lainanhoitokate		3,8		3,0
Kassan riittävyys, pv		41,06		25,43
Asukasmäärä		9 953		10 020

3.4 Tase

TASE 31.12.2015			
			muutos
VASTAAVA	31.12.2015	31.12.2014	2014-2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	57 620 970,40	59 394 581,51	-1 773 611,11
Aineettomat hyödykkeet	606 900,67	367 715,38	239 185,29
Aineettomat oikeudet	73 906,15	51 441,26	22 464,89
Muut pitkävaikutteiset menot	532 994,52	316 274,12	216 720,40
Aineelliset hyödykkeet	45 470 726,70	47 643 523,10	2 172 796,40
Maa- ja vesialueet	12 382 190,01	12 249 434,34	-132 755,67
Rakennukset	23 086 345,88	24 928 819,76	1 842 473,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 427 535,12	9 396 317,85	-31 217,27
Koneet ja kalusto	511 703,28	600 610,45	88 907,17
Muut aineelliset hyödykkeet	43 821,12	43 821,12	0,00
Ennakkomaksut ja kesken-			
eräiset hankinnat	19 131,29	424 519,58	405 388,29
Sijoitukset	11 543 343,03	11 383 343,03	-160 000,00
Osakkeet ja osuudet	6 429 329,74	6 419 329,74	-10 000,00
Osakkuusyhteisöosuudet	340 032,41	340 032,41	0,00
Muut lainasaamiset	4 773 980,88	4 623 980,88	-150 000,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,00	0,00	0,00
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	9 921 652,13	7 454 907,57	-2 466 744,56
Vaihto-omaisuus		0,00	0,00
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	0,00
Saamiset	2 322 777,75	2 608 730,52	285 952,77
Pitkäaikaiset saamiset	540 000,00	565 000,00	25 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	1 782 777,75	2 043 730,52	260 952,77
Myyntisaamiset	956 845,07	827 800,47	-129 044,60
Muut saamiset	427 977,78	524 014,59	96 036,81
Siirtosaamiset	397 954,90	691 915,46	293 960,56
Rahoitusarvopaperit	1 425 695,36	1 392 976,72	-32 718,64
Osakkeet ja osuudet	1 425 695,36	1 392 976,72	-32 718,64
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	0,00	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	6 173 179,02	3 453 200,33	-2 719 978,69

VASTATTAVAA	31.12.2015	31.12.2014	
OMA PÄÄOMA	47 122 349,69	46 957 485,75	-164 863,94
Peruspääoma	40 300 271,34	40 300 271,34	0,00
Muut omat rahastot	1 491 612,00	1 491 612,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 165 602,41	5 067 821,04	-97 781,37
Tilikauden yli-/alijäämä	164 863,94	97 781,37	-67 082,57
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET			
VARAUKSET	5 309 508,74	4 293 541,67	-1 015 967,07
Poistoero	3 009 508,74	3 093 541,67	84 032,93
Vapaaehtoiset varaukset	2 300 000,00	1 200 000,00	-1 100 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	457 167,57	463 536,50	6 368,93
Valtion toimeksiannot	7 422,89	1 854,38	-5 568,51
Lahjoitusrahastojen pääomat	210 627,69	213 033,81	2 406,12
Muut toimeksiantojen pääomat	239 116,99	248 648,31	9 531,32
VIERAS PÄÄOMA	14 653 596,53	15 134 925,16	481 328,63
Pitkäaikainen	7 494 684,88	8 735 734,85	1 241 049,97
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	6 661 540,00	7 974 360,00	1 312 820,00
Liittymismaksut ja muut velat	833 144,88	761 374,85	-71 770,03
Lyhytaikainen	7 158 911,65	6 399 190,31	-759 721,34
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 312 820,00	1 312 820,00	0,00
Ostovelat	2 478 340,85	1 674 289,11	-804 051,74
Liittymismaksut ja muut velat	383 695,53	389 651,21	5 955,68
Siirtovelat	2 984 055,27	3 022 429,99	38 374,72
	67 542 622,53	66 849 489,08	-693 133,45
TASEEN TUNNUSLUVUT			
Omavaraisuusaste, %	77,6 %	76,7 %	
Rahoitusvarallisuus € / asukas	-475	-766	
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	21,5 %	22,6 %	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	5 330 466	5 165 602	
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)/asukas	535,6	515,5	
Lainakanta 31.12.,€ / asukas	801	927	
Lainakanta 31.12. €	7 974 360	9 287 180	
Lainasaamiset 31.12. €	4 773 981	4 623 981	
Asukasmäärä	9 953	10 020	

3.5 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA 2015				
	Tilikausi		Tilikausi	
	1.1.2015	- 31.12.2015	1.1.2014	- 31.12.2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot		34 235		33 509
Toimintakulut		-85 930		-84 210
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		33		28
Toimintakate		-51 661		-50 673
Verotulot		33 099		32 473
Valtionosuudet		25 806		24 755
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	47		45	
Muut rahoitustuotot	741		698	
Korkokulut	-573		-645	
Muut rahoituskulut	-85	59 035	-108	57 218
Vuosikate		7 374		6 545
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 733		-4 965	
Omistuksen eliminointierot	0		0	
Arvonalentumiset	0	-5 733	0	-4 965
Satunnaiset erät		0		0
Tilikauden tulos		1 640		1 580
Tilinpäätössiirrot		160		-1 343
Vähemmistöosuudet		3		-18
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		1 803		219
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
	2015		2014	
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	39,8 %		39,8 %	
Vuosikate/Poistot, %	128,6 %		131,8 %	
Vuosikate, eur/asukas	740,86		653,23	
Asukasmäärä	9 953		10 020	

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA 2015				
	1.1.2015	- 31.12.2015	1.1.2014	- 31.12.2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 374		6 545	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-209	7 164	78	6 623
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-8 916		-15 342	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 521		2 167	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	716		303	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0	-6 678	0	-12 873
Toiminnan ja investointien rahavirta		486		-6 249
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-266		-113	
Antolainasaamisten vähennykset	30	-236	9	-105
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 670		8 563	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 415		-2 724	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	62	1 317	62	5 900
Oman pääoman muutokset		-21		249
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-7		-12	
Vaihto-omaisuuden muutos	-20		170	
Saamisten muutos	1 045		-1 230	
Korottomien velkojen muutos	583	1 601	-1 476	-2 548
Rahoituksen rahavirta		2 662		3 497
Rahavarojen muutos		3 148		-2 752
Rahavarat 31.12.2015	10 048		6 900	
Rahavarat 1.1.2015	6 901	3 148	9 652	-2 752
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
	2015		2014	
Investointien tulorahoitus, %	99,7 %		49,7 %	
Pääomamenojen tulorahoitus, %	73,4 %		40,9 %	
Lainanhoitokate	3		2	
Kassan riittävyys, pv	36		24	
Asukasmäärä	9 953		10 020	

KONSERNITASE 31.12.2015							
	2015	2014	2013		2015	2014	2013
VASTAAVAA	1000 €	1000 €	1000 €	VASTATTAVAA	1000 €	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	80 324	79 519	70 873	OMA PÄÄOMA	46 136	39 586	38 801
Aineettomat hyödykkeet	930	679	643	Peruspääoma	40 300	40 300	40 300
Aineettomat oikeudet	379	332	325	Muut omat rahastot	1 327	1 472	1 456
Muut pitkävaikuttiset menot	544	347	318	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	2 706	-2 405	-2 854
Ennakkomaksut	7			Tilikauden yli- / alijäämä	1 803	219	-101
				VÄHEMMISTÖOSUDET	116	256	81
Aineelliset hyödykkeet	77 202	77 123	68 663	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET			
Maa- ja vesialueet	13 041	12 910	12 475	VARAUKSET	0	4 924	3 580
Rakennukset	50 178	42 446	41 222	Poistoero	0	3 324	179
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 210	9 833	10 377	Vapaaehtoiset varaukset	0	1 600	3 401
Koneet ja kalusto	2 840	1 918	1 715				
Muut aineelliset hyödykkeet	208	79	81				
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	725	9 936	2 793	PAKOLLISET VARAUKSET	813	736	498
				Muut pakolliset varaukset	813	736	498
Sijoitukset	2 191	1 717	1 567				
Muut osakkeet ja osuudet	1649	1410	1365	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	716	901	1 012
Muut lainasaamiset	509	278	177	Valtion toimeksiannot	143	327	421
Muut saamiset	34	29	25	Lahjoitusrahastojen pääomat	277	260	268
				Muut toimeksiantojen pääomat	296	314	323
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	257	435	534	VIERAS PÄÄOMA	47 122	45 755	41 332
Valtion toimeksiannot	134	323	414				
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	67	47	45	Pitkäaikainen	34 417	33 801	27 835
Muut toimeksiantojen varat	56	65	75	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	33 604	33 076	27 152
				Pitkäaikaiset ostovelat	2		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	14 323	12 205	13 898	Liittymismaksut ja muut velat	799	725	683
Vaihto-omaisuus	199	178	348	Siirtovelat	12	0	0
Aineet tarvikkeet ja tavarat	180	146	322				
Keskeneräiset tuotteet	18	32	26	Lyhytaikainen	12 706	11 955	13 497
Muu vaihto-omaisuus	1			Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 684	2 428	2 452
				Saadut ennakot	145	172	126
Saamiset	4 076	5 127	3 897	Ostovelat	3 867	3 300	4 531
Pitkäaikaiset saamiset	573	565	0	Liittymismaksut ja muut velat	811	755	836
Myyntisaamiset	27	0	0	Siirtovelat	5 199	5 300	5 552
Muut saamiset	541	565	0				
Siirtosaamiset	5			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	94 903	92 159	85 305
Lyhytaikaiset saamiset	3 504	4 562	3 897				
Myyntisaamiset	2148	1628	2367				
Lainasaamiset	4						
Muut saamiset	724	2064	1021				
Siirtosaamiset	627	869	509				
Rahoitusomaisuusarvopaperit	1 434	1 396	7 348	Omavaraisuusaste	48,8 %	48,7 %	49,9 %
Osakkeet ja osuudet	1426	1393	1345	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	50,4 %	50,2 %	45,4 %
Sijoitukset rahamarkkinainstr.	6	0	6000	Rahoitusvarallisuus, €/asukas	-3 301	-3 349	-2 719
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	0	Konsernin lainat, €/asukas	3 646	3 543	2 911
				Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	36 288	35 503	29 604
				Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	509	278	177
Rahat ja pankkisaamiset	8 614	5 505	2 305	Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	4 509	-2 186	-2 955
				Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	453	-218	-291
VASTAAVAA YHTEENSÄ	94 903	92 159	85 305	Kunnan asukasmäärä	9 953	10 020	10 170

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetiedoista on säädetty kuntalaissa sekä kirjanpitolaissa ja -asetuksessa. Kirjanpitolain 3:2 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (oikea ja riittävä kuva). Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Liitetietojen antamisesta on kuntajaosto antanut erillisen yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän liite tiedoista (11.12.2012). [19.3.2013]

4.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jakotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan v. 2014. Sijoitusrahasto-osuudet on v. 2014 tilinpäätöksessä merkitty hankinta-arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Kunta on luopunut varastoinnista vuonna 2014. Kunnan vaihto-omaisuuden arvo on nolla vuoden 2014 lopussa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Ei merkittäviä toiminnallisia muutoksia.

Hankintojen käyttöönotto tilikaudelta tehdään suunnitelmapoistona hankintapäivän mukaisesti. Keskenäisten hankintojen valmistuttua poistot lasketaan seuraavan kuukauden alusta alkaen.

4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta tytäryhteisöä Leppävuiran Loma Oy (omistusosuus 55,63 %, koko osakepääoma 13 455 €), koska yhtiöllä ei ole toimintaa eli on lepäävä ns. pöytälaatikkoyritys.

Tytäryhteisön Leppävuiran Matkailukeskus Oy:n osalta käynnistettiin selvitysmenettely vuonna 2014. Viimeinen tilinpäätös laadittiin vuodelta 2014 laadittiin ja yhdisteltiin tilinpäätökseen. Yhtiön purkautuminen on merkitty kaupparekisteriin 22.1.2015.

Leppävuiran Monitoimitalo Oy perustettiin toukokuussa 2013. Kunnan kokonaan omistama yhtiö rakennuttanut monitoimitalon. Kustannus oli n. 8 milj. euroa. EAKR-rahoitusta hankkeeseen saatiin n. 1,269 milj. euroa. Hanke valmistui keväällä 2015. Monitoimitalon operatiivista toimintaa varten perustettiin vuonna 2014 erillinen yhtiö Leppävuiran Areena Oy. Yhtiön toiminta alkaa varsinaisesti vuonna 2015 ja ensimmäinen tilinpäätös laadittiin ajalta 5.11.2014-31.12.2015. Leppävuiran kunta omistaa siitä 12 % ja kunnan 100 %:sti omistama tytäryhteisö Virkistysuimala Leppäkerttu Oy omistaa myös 12 % eli niiden yhteisomistus 24 % tarkoittaa että Leppävuiran Areena Oy on osakkuusyhteisö kuntakonsernissa.

Leppävuiran kunnan omistusosuus osakkuusyhteisö Asunto Oy Leppävuiran Satosta on tilikauden 2015 päättyessä 26,216 %.

Leppävuiran Kiinteistö Oy myi tytäryhteisö Leppävuiran Savo 2:n vuonna 2014-2015 yhtä asuntoa lukunottamatta. Omistusosuus on pudonnut 100 %:sta 7 %:iin ja konsernitilinpäätöksessä on käsitelty tytäryhteisön myynti. Leppävuiran kiinteistöllä on edelleen osakkuusyhteisö Asunto Oy Leppävuiran Mäenrinne.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen käyttöomaisuuden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa *Edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi*.

Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on purettu ja kirjattu tilikauden ja edellisten tilikauden tulokseen vuodesta 2015 alkaen. Edellisvuoden tietoja ei ole oikaistu.

Poikkeavat tilikaudet

Konserniin yhdisteltyjen yhteisöjen tilikausi on ollut 1.1.2015 - 31.12.2015. Leppävirta Areena Oy aloitti toimintansa 5.11.2014. Ensimmäinen tilikausi päättyi 31.12.2015.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Jos osakkeiden tai osuuksien hankintameno on suurempi kuin kunnan ja sen tytäryhteisöjen osuus tytäryhteisön omasta pääomasta, eliminointiero vähennetään konsernin oman pääoman muista eristä. Menettelytapa on sama kuntayhtymien osalta. Kunnan maksama osuus Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän peruspääomasta on 248 720 € kuntayhtymän taseessa olevaa peruspääomaosuutta suurempi. Myös Savon koulutuskuntayhtymän ja Vaalijalan peruspääomaosuuden hankintahinta on yli kuntayhtymän peruspääomaosuuden. Vuoden 2015 konsernitilinpäätöksessä loppuosa kunnan osuudesta (ylipariarvo) on vähennetty kunnan tai kuntayhtymien konsernitaseen erästä muut rahastot. Kunnan ja kuntayhtymien tasearvojen ero on esitetty liitetiedoissa.

Konsernitilinpäätös on laadittu Raindance- taloushallinto-ohjelmiston konsernisovellusta käyttäen.

4.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 8 Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset)

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Yleishallinto, hallinto- ja talousosasto	1 115 943	1 127 697	978 439	990 769
Perusturva	22 265 033	21 491 728	2 985 034	2 978 153
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 735 522	2 502 600	292 090	340 414
Tekninen osasto	6 869 788	6 195 813	4 628 581	4 173 841
Keski-Savon ympltk	2 248 644	2 190 827	1 222 052	1 192 620
<i>Yhteensä</i>	<i>34 234 930</i>	<i>33 508 665</i>	<i>10 106 196</i>	<i>9 675 798</i>

Liitetieto 9 Verotulojen erittely

	Kunta	
	2015	2014
Kunnan tulovero	28 481 420	28 235 100
Kiinteistövero	2 275 154	2 219 935
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 341 946	2 017 881
<i>Yhteensä</i>	<i>33 098 520</i>	<i>32 472 916</i>

Liitetieto 10 Valtionosuudet eriteltyinä

	Kunta	
	2015	2014
Kunnan ja peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	21 200 206	22 703 060
Verotuloihin perustava valtionosuuksien tasaus	5 525 676	4 014 285
Järjestelmämuutoksen tasaus	-229 812	-162 756
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 393 167	-1 799 828
<i>Yhteensä</i>	<i>25 102 903</i>	<i>24 754 761</i>

Liitetieto 11 Satunnaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0
<i>Yhteensä</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Liitetieto 12 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun ta-
loudellisen pitoajan mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

Atk ohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	Tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet ei poistoa

Rakennukset ja rakennelmat

Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Talusrakennukset	15 vuotta	Tasapoisto
Vapaa-ajanrakennukset	20 vuotta	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30 vuotta	Tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	20 %	Menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	20 %	Menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	20 %	Menojäännöspoisto
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	10 %	Menojäännöspoisto
Sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet, muut putki- ja kaapeliverkot	20 %	Menojäännöspoisto
Laitosten laitoskoneet ja laitteet	25 %	Menojäännöspoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	20 %	Menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakenteet	25 %	Menojäännöspoisto

Koneet ja kalusto

Rautaiset alukset	15 vuotta	Tasapoisto
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 vuotta	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10 vuotta	Tasapoisto
Muut kuljetusvälineet ja kevyet koneet	5 vuotta	Tasapoisto
Atk-laitteet	3 vuotta	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	Tasapoisto

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	

Käyttöomaisuusarvopaperit

Osakkeet ja osuudet ei poistoa

Investointien täysperuskorjauksen poistoaika on puolet ja muun peruskorjauksen poistoaika on 1/3 uudisrakennuksen poistoaajasta.

Hankintojen käyttöönotto tilikaudelta tehdään suunnitelmapoistona hankintapäivän mukaisesti. Keskeneräisten hankintojen valmistuttua poistot lasketaan seuraavan kuukauden alusta alkaen.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 8.000 €, on kunnassa kirjat-
tu vuosikuluksi.

Liitetieto 13 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

Erittely suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta				Taloussuunnitelma	
	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Poistonalaiset investoinnit	5 355 056	2 512 908	7 874 000	14 040	12 810
Rahoitusosuudet	1 164 052	201 120	60 000	2 460	60
Investointien omahankintameno	4 191 004	2 311 788	7 814 000	11 580	12 750
Suunnitelman mukaiset poistot	3 708 010	4 235 399	3 750 100	3 850	3 900
Viiden vuoden keskiarvo					
Suunnitelman mukaiset poistot	8 312 940				
Poistonalaisen investointien omahankintameno	14 331 858				
Ero	-6 018 918				
Poikkeama-%	-42,00				
Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin	-72,40				
Jos eroa verrataan investointeihin	-42,00				
Eli sumupoistot ovat investoinneista	58,00				

Liitetieto 14 Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Ei sisälly vuoden 2015 tilinpäätökseen.

Liitetieto 15

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
	Muut toimintatuotot			
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	137 299	108 236	137 299	108 189
Rakennusten myyntivoitot		0		0
Asunto-osakkeiden myyntivoitot	113 110	48 697	0	39 563
Muut myyntivoitot		1 093	1	500
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>250 409</i>	<i>158 026</i>	<i>137 300</i>	<i>148 252</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappio	271	8 580	271	8 580
Muut tappiot		56 901		
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>271</i>	<i>65 481</i>	<i>271</i>	<i>8 580</i>

Liitetieto 16

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
	Osinkotuotot muista yhteisöistä	490 524	547 906	487 568
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	79 845	80 324	79 845	80 324
<i>Yhteensä</i>	<i>570 369</i>	<i>628 230</i>	<i>567 413</i>	<i>625 184</i>

Liitetieto 22 - 24 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 2015							
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin Osuus (1000 €)			
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta	
Tytäryhteisöt							
Leppävirran Kiinteistö Oy	Leppävirta	100,00 %		631 389	10 764 332	54 572	
Leppävirran Kiinteistö Oy omistaa:							
As Oy Leppävirran Mäenrinne (osakkuusyhteisö)	Leppävirta	26,00 %		87 294	3 426	611	
Leppävirran Virkistysuimala Leppäkeräty Oy	Leppävirta	100,00 %		-1 286 431	5 400 214	-94 989	
Leppävirran Monitoimitalo Oy	Leppävirta	100,00 %		407 308	7 013 706	-32 607	
Kuntayhtymät							
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky	Kuopio	3,52 %		3 615 647	12 631 158	142 941	
Keski-Savon Jätehuollon Liikelaitosyhtymä	Varkaus	20,80 %		409 323	429 506	4 096	
Vaalijalan kuntayhtymä	Pieksämäki	3,31 %		328 717	639 884	20 848	
Itä-Suomen Päihdehuollon ky	Tuustaipale	1,22 %		22 503	7 827	-728	
Savon Koulutuskuntayhtymä	Kuopio	1,11 %		507 742	243 552	31 728	
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	4,00 %		42 666	15 784	14 379	
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt							
Leppävirran Loma Oy	Leppävirta	55,63 %		7 484			
Muut omistusyhteisyydet							
As Oy Leppävirran Sato	Leppävirta	26,22 %		79 328	14 535	3	
Kiinteistö Oy L-virran Teollisuustalotie 1	Leppävirta	40,00 %		336 471	1 116	4	
Leppävirta Areena Oy	Leppävirta	24,00 %		7 419	17 487	-7 581	

Liitetieto 25

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä				
Saamisten erittely				
	Kunta			
	2015		2014	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		35 182		27 536
Yhteensä		35 182	0	27 536
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		90 866		51 971
Siirtosaamiset		41 497		455 850
Yhteensä		132 363	0	507 821
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset		3 885		5 172
Yhteensä		3 885	0	5 172
Saamiset yhteensä		171 430	0	540 528

Liitetieto 26 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				0
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä				0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	24 132	21 969	24 128	21 263
Kelan korvaus työterveyshuollosta	181 238	174 957	122 215	112 000
EU-tuet ja avustukset	18 665	32 720		
Muut tulojäämät	284 457	190 077	207 811	102 803
Lyhytaikaiset siirtosaamiset kaikki yhteensä	627 213	869 465	354 154	236 066

Liitetieto 27 Rahoitusarvopaperit

	Kunta	
	2015	2014
Osakkeet ja osuudet		
Jällehankinta-arvo	1 558 381	1 503 767
Kirjanpitoarvo	1 425 695	1 392 977
Erotus	132 686	110 791
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Jällehankinta-arvo	0	0
Kirjanpitoarvo	0	0
Erotus	0	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Jällehankinta-arvo	0	0
Kirjanpitoarvo	0	0
Erotus	0	0
Muut arvopaperit		
Jällehankinta-arvo	0	0
Kirjanpitoarvo	0	0
Erotus	0	0
<i>Rahoitusarvopaperit yhteensä</i>	<i>1 425 695</i>	<i>1 392 977</i>

4.4.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 28 Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Peruspääoma 1.1	40 300 271	40 300 271	40 300 271	40 300 271
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12	40 300 271	40 300 271	40 300 271	40 300 271
Arvonkorotusrahasbo 1.1	0	0	0	0
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasbo 31.12	0	0	0	0
Muut omat rahastot				
Palovakuutusrahaston pääoma 1.1	0	0		1 135 614
Siirrot rahastoon				15 999
Siirrot rahastosta			0	0
Palovakuutusrahaston pääoma 31.12	0	0	0	1 151 613
Muut omat rahastot				
Yritystoiminnan kehittämisrahaston pääoma 1.1		0	340 000	340 000
Siirrot rahastoon			1 151 612	0
Siirrot rahastosta			0	0
Yritystoiminnan kehittämisrahaston pääoma 31.12		0	1 491 612	340 000
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1	1 472 169	1 455 956		
Siirrot rahastoon		16 213		
Siirrot rahastosta	-145 369			
Rahaston pääoma 31.12	1 326 800	1 472 169		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	-2 056 547	-2 954 250	5 165 602	5 067 821
Ed. tilikauden yli/alijäämä	218 546	239 305		
Oikaisut	4 543 700	309 273		
Edellisen tilikausien ylijäämä 31.12	2 705 699	-2 404 672	5 165 602	5 067 821
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 803 351	218 546	164 864	97 781
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>46 136 121</i>	<i>39 586 314</i>	<i>47 122 350</i>	<i>46 957 486</i>

Liitetieto 30 Pitkäaikaiset velat

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (yli 5 v kuluttua eräänt)	23 532 512	23 768 924	2 010 260	3 023 080

Liitetieto 32 Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Potilasvakuutusmaksuvastuu (P-S Shp)	652 945	611 581	0	0
Kaatopaikan jälkihoito (K-Savon Jätehuolto)	156 000	124 800		
Savon Koulutuskuntayhtymä	3 717	0		

Liitetieto 33

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muille omistusyhteisöille				
Vieras pääoma				
	Kunta			
	2015		2014	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		33 710	0	10 597
Muut velat				
Siirtovelat		0		0
Yhteensä	0	33 710	0	10 597
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		163 151		87 602
Muut velat				
Siirtovelat		20 383		91 748
Yhteensä	0	183 534	0	179 349
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		27		223
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	27	0	223
Vieras pääoma yhteensä	0	217 271	0	190 170

Liitetieto 34 Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti

	2015	2014
Luotollisen sekkiilin sekkilimiitti 31.12.	600 000	600 000

Liitetieto 37 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot		0		0
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	4 399 953	4 378 750	2 309 913	2 333 532
Korkojaksotukset	75 047	93 168	30 413	35 858
Muut menojäämät	724 112	815 982	643 790	653 039
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat kaikki yhteensä</i>	<i>5 199 112</i>	<i>5 287 900</i>	<i>2 984 115</i>	<i>3 022 429</i>

Liitetieto 39 Elatustuen takautumissaatavan laskennallinen korvaus

	Kunta	
	2015	2014
Taseen saamisiin merkitty määrä 31.12.	0	0

4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 41 Vakuudet

Vakuudet	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	97 126	64 370		
Yhteensä	97 126	64 370		
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä		0		
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Pantatut arvopaperit				
Yhteensä		0		
Vakuudet yhteensä	97 126	64 370		

Liitetieto 44 Leasingvastuiden yhteismäärä

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Seuraavalla kaudella maksettavat	70 044	89 745	11 327	8 266
Myöhemmin maksettavat	92 176	92 138	18 246	17 925
Yhteensä	162 220	181 883	29 573	26 191

Liitetieto 45 Vastuusitoumukset

Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

	Konserni		Kunta	
	2015	2014	2015	2014
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset alkuperäinen pääoma			17 953 563	15 503 563
Tytäryhteisöjen puolesta annetut luotolliset sekkitilit			92 275	92 275
Tytäryhteisöt vastuusitoumukset yhteensä			18 045 838	15 595 838
Jäljellä oleva pääoma 31.12.			14 275 115	14 028 684

Liitetieto 46 Muut kunnan antamat vastuusitoumukset

	Kunta	
	2015	2014
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuusta 31.12.	47 760 526	46 409 029
Kunnan osuus takauskeskuksen katteettomista takausvastuusta 31.12.		0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	34 034	32 086
First Card/Yrityskortit	6 002	8 026
Muut vastuusitoumukset yhteensä	40 036	40 112

Liitetieto 47 Muut taloudelliset vastuut

Johdannaissopimukset / lainat	Kunta	
	2015	2014
Laina / sop.nro. 1248061/1666522		
Alkuperäinen määrä	2 350 000	2 350 000
Nimellisarvo	1 410 000	2 115 000
Vaihtuva korko	0,038 %	0,384 %
Kiinteä korko	0,910 %	0,910 %
Arvopäivä	10.9.2013	10.9.2013
Eräpäivä	10.9.2018	10.9.2018
Laina (1064/08) / sop.nro. 281538		
Alkuperäinen määrä	700 000	700 000
Nimellisarvo	500 000	600 000
Vaihtuva korko	0,059 %	0,328 %
Kiinteä korko	1,439 %	1,439 %
Arvopäivä	20.12.2013	20.12.2013
Eräpäivä	21.12.2020	20.12.2020

4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot**Liitetieto 48 Henkilöstön lukumäärä**

Vakinainen ja määräaikainen henkilöstö 31.12
(sisältää kokoaikaisen ja osa-aikaisen)

	2015	2014
Yleishallinto	52	52
Perusturva	228	223
Opetus- ja kulttuuritoimi	140	140
Tekninen toimi (ml K-S:N ympäristötoimi)	76	74
Yhteensä	496	489

Sairauspoissaolot yhteensä (työpäivinä)

	2015	2014
		7 238

Liitetieto 49 Tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilösivukulut

Henkilöstökulut	Kunta	
	2015	2014
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	21 550 203	21 983 112
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	103 151	123 577
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>21 653 354</i>	<i>22 106 690</i>

Liitetieto 49 a

Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tilitettyt luottamushenkilömaksut	Kunta
Puolue	2015
Kristillisdemokraatit	634
Sos.demokraatit	4 627
Varkauden SDP	245
Leppävirta-liike	162
Vasemmisto	937
Kokoomus	2 208
Pieksämäen Seudun kokoomus	84
Varkauden kokoomus	112
Keskusta	2 751
Keskusta Heinävesi	25
Keskusta Pieksämäki	49
Keskusta Joroinen	42
Perusuomalaiset	721
	12 595

Liitetieto 50 Lakisäateistä tilintarkastusta suorittavalle tilintarkastusyhteisölle maksettavat palkkiot

	Kunta	
	2015	2014
BDO AUDIATOR OY		
Tilintarkastuspalkkiot	9 316	7 257
Tilintarkastajan lausunnot	0	728
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	4 257	3 762
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>13 573</i>	<i>11 747</i>

5. Eriytetyt tilinpäätökset

5. Eriytetyt tilinpäätökset

5.1. Laskennallisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen tilinpäätöslaskelmat

- Leppävirran kunnan vesihuoltolaitoksen kirjanpito on eriytetty laskennallisesti taseyksiköksi.
- Liitteenä vesihuoltolaitoksen eriytetyt tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase

Toimintakertomus 2015

Leppävirran kunnan vesi- ja viemärlaitos

Leppävirran kunnanvaltuusto päätti 9.11.2015, että vesihuoltolaitos eriytetään kirjanpidollisesti 1.1.2015 alkaen. Leppävirran kunnan valtuusto hyväksyi 14.12.2015 § 49 kirjanpidollisesti 1.1.2015 eriytetyn vesihuoltolaitoksen aloittavan taseen liitteen mukaisesti, hulevesistä huolehtii kunta (kunnallistekniikka) eikä niitä sisällytetä vesihuoltolaitoksen toimintaan. Kunnanvaltuusto vahvisti peruspääoman määräksi 5.213.179,67 € ja sille kunta perii korvausta vuosittain 3 %. Peruspääomasta erotetaan 15 vuoden laina 2.685.577,41 euroa, joka maksetaan tasaerissä. Kunta perii lainalle 3 %:n vuotuisen tuoton.

Eriyttämällä pyritään tilinpäätöksen ja siinä esitettyjen tunnuslukujen perusteella arvioimaan, missä määrin vesihuollosta perittävät maksut kattavat palvelujen tuottamisesta aiheutuvat kustannukset pitkällä aikavälillä, ja ovatko maksut kohtuullisia.

Leppävirran kunnan vesi- ja viemärlaitosta on hoidettu laskennallisesti eriyttämisen voimaantulosta 1.1.2002 alkaen, kunnanvaltuuston päätöksen 18.12.2001 § 65 mukaisesti. Yleisohjeen mukaisesti vuoden 2015 tilinpäätös laaditaan liikelaitosyleisohjeen mukaisesti.

Kirjanpidollisesti eriytyessä taseyksikössä noudatetaan jatkuvuuden periaatetta siten, että kertyvät yli- ja alijäämät kumuloiduvat liiketoiminnan omaan pääomaan. Kun laskennallisesta taseyksiköstä muodostetaan vastaavaa toimintaa jatkava kirjanpidollinen yksikkö, aloittavaan taseeseen on suositeltavaa merkitä myös ko. liiketoimintaan kohdistuva aikaisemmilta tilikausilta kertynyt yli- /alijäämä. Ellei yli- /alijäämää ole mahdollista selvittää toiminnan aloittamisesta asti, on perusteltua selvittää yli-/alijäämät vähintään viidestä edeltävästä tilinpäätöksestä.

Leppävirran kunnan vesihuoltolaitoksen yli- /alijäämät on selvitetty kahdeksan (8) edellisen vuoden 2007-2014 ajalta. Alijäämä on yhteensä -1.406.155,45 €.

Vesi- ja viemärlaitos, yleistä

Leppävirran kunnan vesihuoltolaitos kuuluu Keski-Savon Vesi Oy:n palvelualueeseen ja sen tehtävänä on laadukkaasti talousveden jakelu kuluttajille sekä jäteveden vastaanotto ja pumppaaminen siirtolinjaa pitkin Keski-Savon Vesi Oy:lle Varkauden Akonniemeen. Siirtolinjan pituus Varkauden rajalta Leppävirran keskustaan on 23 km. Kunnan viemärlaitoksella on 1 puhdistamo, joka puhdistaa jätevetä lupaehtojen mukaisesti Oravikoskella. Poikkeusolojen varalta kunnalla on yksi varavedenottamo Pohjukansalossa ja toinen Voivakassa

Katsaus vuoteen 2015

Vesihuoltolaitos jakaantuu kahteen osa-alueeseen: vesilaitos ja viemärlaitos. Leppävirran kunnan vesihuoltolaitos ei käsittele hulevesiä.

Leppävirran kunnan vesilaitos ostaa puhtaan veden Keski-Savon Vesi Oy:ltä, joka hankkii talousveden Pieksämäen alueella sijaitsevasta Syvänsin pohjavedenottamolta. Vedenottamolta vesi pumpataan alkalointilaitoksen kautta siirtovesijohdon kautta Leppävirralle vesijohtoverkostoon ja Kauppilanmäen vesitorniin. Leppävirran vesilaitoksen toiminta-alue ulottuu kirkonkylän taajaman lisäksi Sorsakosken ja Oravikosken taajamiin sekä laajalle haja-asutusalueelle. Vuonna 2015 pumpattu vesimäärä oli noin 363.000 kuutiota eli noin 1 000 m³ vuorokaudessa.

Laadultaan talousvesi on erinomaista ja täyttää Sosiaali- ja terveysministeriön laatuvaatimukset. Talousvesi on laadultaan pehmeää, arvoltaan n. 0,65 mmol/l (3,7 dH). Veden happamuus pH on noin 8,0 eli vesi on lievästi emäksistä.

Kulutuskohteissa syntynyt jätevesi johdetaan siirtoviemärin välityksellä Leppävirralta Varkauden Akonniemeen, jossa jätevesi käsitellään biologiskemiallisessa puhdistamossa. Leppävirran taajaman ja Sorsakosken alueelta johdetaan jätevesiä noin 497.000 kuutiota Akonniemeen. Laskutettavan jäteveden määrä on noin 295.500 kuutiota. Määrä on huomattavasti suurempi kuin vedenkulutus ja laskutettavan jäteveden osuus, joka johtuu lähinnä vanhojen verkostojen vuotovesistä.

Akonniemen puhdistamotulokset täyttävät lupaehtojen mukaiset vaatimukset. Puhdistusteho on vaihdellut 95-99 %, vaatimustason ollessa 90 %. Uudet lupaehdot (5.11.2005 alkaen) tiukensivat lupaehtoja ja nostivat poistotehojen vaatimustason 95 %

Vuoden aikana tehtiin investointeja yhteensä 454 620 eurolla. Investointeja olivat:

- vesijohtoverkoston peruskorjaus 294 880 €
- taloliittymien rakentaminen 89 074 €
- verkostokartoituksen laatiminen 22 690 €
- siirtoviemärin rikkivedyn poisto 8 700 €
- pumppaamoiden saneeraus 15 930 €
- vesitornin saneeraus (suunnittelu) 23 348 €

Vuonna 2015 toiminnassa ei tapahtunut suuria poikkeamia; yksi vesijohtorikko sekä yksi varoaltaan täyttyminen laajan sähkökatkoksen seurauksena, josta ylivuotoa 8m³.

Organisaatio

Vesilaitoksen tulosalueella työskentelee suoraan 2 henkilöä.

Vesilaitoksella on ympärivuorokautinen päivystys, joka toimii 24/7 järjestelmällä. Päivystysringissä on kevästä 2015 alkaen ollut 4 henkilöä, aiemmin henkilöitä oli 5. Osa päivystäjistä työskentelee päätoimisesti muilla tulosalueilla.

Taksat

Vesihuoltolaitoksen taksoja ei korotettu vuonna 2015 teknisen lautakunnan päätöksen 25.11.2014 § 95 mukaisesti.

Perusmaksua perittiin käyttöveden ja jäteveden osalta. Käyttöveden asiakkaita oli 2235 kpl ja jätevesi/asiakkaita oli 1606 kpl.

Vuonna 2015 käyttömaksut olivat (alv 0%):

vesi	1,70 € / m ³
jätevesi	2,54 € / m ³

Vuoden 2015 talous

Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma vuodelta 2015

- liikevaihto 1 751 986,27 €
- materiaalit ja palvelut -671 658,53 €
- henkilöstökulut -223 057,20 €
- poistot -759 395,51 €
- rahoituskulut -232 962,72 €
- tilikauden alijäämä -151 310,53 €

Tarkemmat tiedot vuoden 2015 taloudesta ja tase 2015 on esitetty liitteessä.

Vesi- ja viemäriverkostot

Vesijohtoverkostoa on n. 320.000 metriä. Pohjavesilaitoksia on 2 kpl, jotka ovat varavedenottamoina. Paineenkorottamoita on 6 kpl.

Viemäriverkostoa on Leppävirran kunnan alueella n. 153.000 metriä ja pumppaamoita on 56 kpl. Oravikosken puhdistamon ympäristölupa on voimassa 31.12.2019 saakka. Oravikosken ja Kalmalahden välisen siirtolinjan rakentamisen jälkeen jätevedet johdetaan sieltäkin Varkauden Akonniemeen.

Kirjanpidollisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA		1.1.-31.12.2015
Liikevaihto		1 751 986,27
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)		
Valmistus omaan käyttöön		2 248,68
Liiketoiminnan muut tuotot		378,87
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä		
Materiaalit ja palvelut	-671 658,53	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-236 487,63	
Ostot tilikauden aikana	-236 487,63	
Varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	-435 170,90	-671 658,53
Henkilöstökulut	-223 057,20	
Palkat ja palkkiot	-176 252,84	
Henkilöstösivukulut	-46 804,36	
Eläkekulut	-35 762,77	
Muut henkilösivukulut	-11 041,59	-223 057,20
Poistot ja arvonalentumiset	-759 395,51	
Suunnitelman mukaiset poistot	-759 395,51	
Arvonalentumiset	0,00	-759 395,51
Liiketoiminnan muut kulut		-14 850,39
Liikeylijäämä (-alijäämä)		85 652,19
Rahoitustuotot ja -kulut	-236 962,72	
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot		
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-80 567,33	
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-156 395,39	
Muut rahoituskulut		-236 962,72
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-151 310,53
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot	0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		-151 310,53
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	
Tuloverot	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-151 310,53

Kirjanpidollisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

KIRJANPIDOLLISESTI ERIYTETYN VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA		
31.12.2015		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
	Liikelyijäämä (-alijäämä)	85 652,19
	Poistot ja arvonalentumiset	759 395,51
	Rahoitustuotot ja -kulut	-236 962,72
	Satunnaiset erät	0,00
	Tulorahoituksen korjauserät	0,00
		608 084,98
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
	Investointimenot	-454 620,15
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00
		-454 620,15
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		153 464,83
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET		
	Antolainasaamisten lisäykset kunnalle/ky:lle	
	Antolainasaamisten lisäykset muilta	
	Antolainasaamisten vähennykset kunnalta/ky:ltä	
	Antolainasaamisten vähennykset muilta	
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta/ky:ltä	
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/ky:lle	-179 038,50
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	
		-179 038,50
	L. aik. lainojen muutos kunnalta	
	L. aik. lainojen muutos muilta	
		-179 038,50
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET		0,00
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	
	Vaihto-omaisuuden muutos	
	Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä	
	Saamisten muutos muilta	-58 357,50
	Korottomien velkojen muutos kunnalta/ky:ltä	
	Korottomien velkojen muutos muilta	83 931,17
		25 573,67
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-153 464,83
RAHAVAROJEN MUUTOS		0,00
RAHAVARAT 31.12.2015		0,00
RAHAVARAT 1.1.2015		0,00
		0,00

Kirjanpidollisesti eriytetyn vesihuoltolaitoksen taselaskelma

31.12.2015					
VASTAAVAA	1.1.2015	31.12.2015	VASTATTAVAA	1.1.2015	31.12.2015
A PYSYVÄT VASTAAVAT	7 175 197,00	6 870 421,64	A OMA PÄÄOMA	3 807 024,22	3 655 713,69
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	5 213 179,67	5 213 179,67
1. Aineettomat oikeudet			II Arvonkorotusrahasasto		
2. Muut pitkävaikutteiset menot			III Muut omat rahastot		
3. Ennakkomaksut			IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-1 406 155,45	-1 406 155,45
			V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-151 310,53
II Aineelliset hyödykkeet	7 175 197,00	6 870 421,64	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Maa- ja vesialueet			1. Poistoero		
2. Rakennukset	376 636,09	315 016,78	2. Vapaaehtoiset varaukset		
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 775 890,45	6 547 667,32	C PAKOLLISET VARAUKSET		
4. Koneet ja kalusto	22 670,46	7 737,54	1. Eläkevaraukset		
5. Muut aineelliset hyödykkeet			2. Muut pakolliset varaukset		
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
III Sijoitukset			1. Valtion toimeksiannot		
1. Osakkeet ja osuudet			2. Lahjoitusrahastojen pääomat		
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset			3. Muiden toimeksiantojen pääomat		
3. Muut lainasaamiset			E VIERAS PÄÄOMA	3 571 617,57	3 476 510,24
4. Muut saamiset			I Pitkäaikainen	3 440 631,17	3 157 175,58
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			1. Joukkovelkakirjalainat		
1. Valtion toimeksiannot			2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet			3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	2 685 577,41	2 327 500,41
3. Muut toimeksiantojen varat			4. Lainat julkisyhteisöiltä		
C VAHTUVA VASTAAVAT	203 444,79	261 802,29	5. Lainat muilta luotonantajilta		
I Vaihto-omaisuus			6. Saadut ennakot		
1. Aineet ja tarvikkeet			7. Ostovelat		
2. Keskeneräiset tuotteet			8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä		
3. Valmiit tuotteet			9. Muut velat/Liittymismaksut ja muut ve	755 053,76	829 675,17
4. Muu vaihto-omaisuus			10. Siirtovelat		
5. Ennakkomaksut			II Lyhytaikainen	130 986,40	319 334,66
II Saamiset	203 444,79	261 802,29	1. Joukkovelkakirjalainat		
Pitkäaikaiset saamiset			2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta		
1. Myyntisaamiset			3. Lainat kunnalta/kuntayhtymältä		179 038,50
2. Lainasaamiset			4. Lainat julkisyhteisöiltä		
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä			5. Lainat muilta luotonantajilta		
4. Muut saamiset			6. Saadut ennakot		
5. Siirtosaamiset			7. Ostovelat	90 944,51	74 408,11
Lyhytaikaiset saamiset	203 444,79	261 802,29	8. Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä		5 187,39
1. Myyntisaamiset	185 023,78	261 802,29	9. Muut velat/Liittymismaksut ja muut ve	40 041,89	23 173,80
2. Lainasaamiset			10. Siirtovelat		37 526,86
3. Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 378 641,79	7 132 223,93
4. Muut saamiset	18 421,01	0,00			
5. Siirtosaamiset					
III Rahoitusarvopaperit					
1. Osakkeet ja osuudet					
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin					
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset					
4. Muut arvopaperit					
IV Rahat ja pankkisaamiset					
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 378 641,79	7 132 223,93			

6. Allekirjoitukset ja merkinnät

6. Allekirjoitukset ja merkinnät

Leppävirralla ____ päivänä _____ kuuta 2016

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ:

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu erillinen kertomus.

Leppävirralla ____ päivänä _____ kuuta 2016

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Pentti Tanskanen
tilintarkastaja, HTM, JHTT

7. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

7. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavissa asiakirjoissa esitetään tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt.

Tilinpäätöstä varmentamaan on laadittava tase-erittelyt. Ne ovat tase-erien sisällön yksityiskohtaisia luetteloita. Ohjeet tase-erittelyistä ja niiden laatimisesta on yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta (14.12.2010, luku 11). Taseen liitetietojen erittelyjä on ohjeistettu erillisessä yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän tilin- päätöksen liitetiedoista (11.12.2012)

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT TILIKAUDELLE 1.1. – 31.12.2015

Päiväkirja	sähköisessä muodossa
Pääkirja	sähköisessä muodossa
Toteutumisvertailut	atk-tulosteina ja sähköisessä muodossa
Tasekirja	sidottuna
Tase-erittelyt	mapissa

Osakirjanpitoina:	
Populus-palkat	Kuhilas Oy:ssa
Raindance-käyttöomaisuuskirjanpito	KOM viennit yhdisteltyinä

Sivukirjanpitoina:	
CGI/Basware tiliotteen käsittely	viennit tapahtumittain
CGI/Basware lainaohjelma	viennit tapahtumittain
Raindance-ostolaskujen kierrätys	viennit tapahtumittain
Raipe-raportti	rakentamispalv. verottajalle

TOSITTEIDEN LAJIT

ALKUSA	1001-1999	Alkusaldot
BUD	2001-2999	Talousarvio
BUDL	3001-3999	Lisämääräraha
MUIST1	10001-10999	Muistio, ulk. RD
MUISRO	15001-15999	Muistio ulk. laskuporttaali
MUISIS	20001-20999	Muistio sis. RD
MUISRS	25001-25999	Muistio sis. laskuporttaali
KOMTOS	34001-34999	Käyttöomaisuus
SIS.LAS	35001-35999	Sis.laskut, ProE Laskutus
CPUM	72001-72999	Kassan sekalaiset/CPU kassamuistio
PANKKI	101467-101999	Pankin tiliotteet
PALKAT	100001-100999	Palkkatositteet
SOSTYÖ	103001-103999	Sosiaalityö
CPU	104001-104999	CPU-kassa
YMRMAN	5110001-5119999	Myyntireskontan manuaalisuoritukset
YMRVII	5210001-5219999	Myyntireskontran viitesuoritukset
YMRHYV	5310001-5319999	Hyvityslaskujen kuittaus
OSTOT/ostot2	8010001-8019999	Ostolasku
OMAKSU	8990001-8999999	Ostomaksut
KLALKU	99910001-99919999	Konsernin alkusaldot
KLYHT	99920001-99929999	Konsernin tytär/Ky
KLKIRJ	99930001-99939999	Konsernikirjaukset

Myyntilaskut

YMR 11	11000001-11999999	ProE Laskutus - Muut asuinhuoneiston vuokrat
YMR 12	12000001-12999999	ProE Laskutus - Perusturvan asiakasmaksut
YMR 13	13000001-13999999	ProE Laskutus - Teollisuushallit ja liikehuoneistot
YMR 14	14000001-14999999	ProE Laskutus - Sähkömaksut
YMR 15	15000001-15999999	ProE Laskutus - Kirjastomaksut
YMR 16	16000001-16999999	ProE Laskutus - Koululaisten aamu- ja iltapäivähoito
YMR 17	17000001-17999999	ProE Laskutus - Palveluasuntojen vuokrat
YMR 19	19000001-19999999	ProE Laskutus - Teknisen toimiston saatavat
YMR 20	20000001-29999999	ProE Laskutus - Yleislaskutus/Sekalaiset saatavat
YMR 21	21000001-21999999	ProE Laskutus - Omakotitonttien vuokrat
YMR 22	22000001-22999999	ProE Laskutus - Ateriamaksut Ceepos
YMR 23	23000001-23999999	ProE Laskutus - Teollisuustonttien vuokrat
YMR 24	24000001-24999999	ProE Laskutus - Venepaikkamaksut
YMR 44	44000001-44999999	ProE Laskutus - Vesi- ja jätevesim. /Vesikanta Plus
YMR 54	54000001-54999999	ProE Laskutus - Päivähoitomaksut/ProConsona
YMR 60	60000001-60999999	ProE Laskutus - Rakennusvalvontamaksut/Facta
YMR 83	83000001-83999999	ProE Laskutus - Kotipalvelu/vanhustyö AluePegasos

SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ

Tasekirja

- Toimintakertomus
- Tilinpäätöslaskelmat
- Liitetiedot
- Luettelot ja selvitykset
- Allekirjoitukset ja merkintä

sidotaan kirjaksi ja säilytetään
pysyvästi

Tilinpäätöksen tarkastaminen

- Tilinpäätöksen tarkastusasiakirjat
- Tilintarkastus- ja arviointikertomus

pysyvästi kunnan arkistossa

Varmentavat asiakirjat

- Tase-erittelyt
- Lisätietojen erittelyt

10 v sähköinen tietoväline

Tilitositteet

- Pääkirjat, päiväkirjat

10 v sähköinen tietoväline DVD tallennus